

**Най-
забележителните
учени и евлии
в исляма
II**

[Джафер-и Садък, Бехлюл Дана, Имам Малик, Суфян-и Севри, Фудайл бин Ияд, Имам Шафи, Имам Ахмед бин Ханбел, Имам Невеви, Джунейд-и Багдади, Баязид-и Бистами, Имам Бухари, Ебу Мансур Матуриди и Ебул Хасен Ешари]

Колектив

Съдържание

Джафер-и Садък	3
Бехлюл Дана	10
Имам Малик	16
Суфян-и Севри	26
Фудайл бин Ияд	36
Имам Шафи	55
Имам Ахмед бин Ханбел	63
Имам Невеви	71
Джунейд-и Багдади	74
Баязид-и Бистами	87
Имам Бухари	104
Ебу Мансур Матуриди и Ебул Хасен Ешари	118

Джафер-и Садък

Един от прочутите имами на Ехли бейт, любимец на ислямските учени и шестият имам от дванадесетимата имами. Внук на хазрети Али.

Имам Джафер-и Садък бе от големците на Табиин, които бяха постигнали честта да видят Есхаб-и кирам, и четвъртия учен от веригата големи водачи, наречена накшибендийе. Най-известният му прякор бе Садък. Баща му бе Мухаммед Бакър, а майка му бе Умму Ферве. Името на дядо му по майчина линия бе Касъм бин Мухаммед бин Ебу Бекр-и Съдък. Баба му по майчина линия бе Есма, дъщерята на Абдуррахман бин Ебу Бекр. Роди се през 83 (702) г. в озарената Медина. Почина през 148 (764) г. в Мекка. Гробът му бе в Дженнет-ул-Баки до гробовете на своите баща и дядо.

Неговото възложение като имам в тасаввуфа продължи 34 години. Както бе от благородно и високо потекло, така бе и с красиво лице и сладък език. Тялото му сякаш излъчваше светлина. Имаше много приятно лице – бяло-червено. Тялото му бе силно и средно на ръст. Не беше нисък и пълен. Косата му на цвят беше близка до кестенява. Приличаше много на хазрети Али. Имаше десет деца, седем момчета и три момичета. Всеки от тях бе украсата на времето, голям евлия и водач. Неговият син Муса Кязъм бе седмият имам.

Имам Джафер Садък изучи наука от своя баща Мухаммед Бакър, който бе петият имам. Както във всички ислямски, така и във всички природни науки бе авторитет. Неговите ученици направиха премного открития в математиката и химията и поставиха основите им и ги систематизираха. По отношение същината на материята, която представлява основната тема на науките физика и химия, беше учителя на всички хора на времето. Джабир, приеман за баща на химията, също бе от учениците му. Негов ученик бе и имам а'зам Ебу Ханифе Нуман бин Сабит, основателят на ханефитския мезхеб и водачът на ехли суннет – той присъства в неговите уроци и сохбети в продължение на две години и получи много знания и фейз от този източник на явни и скрити марифети. Имам Ебу Ханифе, за да разкрие високите степени, които бе постигнал при него, казваше: “Ако не бяха онези две години, Нуман щеше да бъде погубен”. С това искаше да разкрие ценността и важността на своя учител, и високите степени, до които бе достигнал.

Тасаввуфските пътища, които учат марифетите, ибадетите и делата, нужни за постигане доволството на Аллаху теаля, носят различни имена, но това не показва, че са различни. Учениците на един муршид, за да опознаят едни други и да разкрият ценността на своя водач, са назовали пътищата с техни имена. В пътя, идващ от хазрети Ебу Бекр, се прави беззвучен зикр (зикр-и хафи), а в този, идващ от хазрети Али, звучен (зикр-и джехри). Всички тасаввуфски пътища се събират в имам Джафер-и

Садък. Той посредством тези два пътя се свързва с Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”. Първият е пътят на дедите му по бащина линия и се свързва с Расулюллах чрез хазрети Али: нарича се още **виляйетски**. А вторият е на дедите му по майчина линия и се свързва с Расулюллах чрез хазрети Ебу Бекр: нарича се **нубувветски**. Имам Джафер-и Садък – поради това, че по майчина линия бе от рода на Ебу Бекр-и Садък и заради фейза, който бе получил от Расулюллах посредством него – бе казал: “Ебу Бекр-и Съдък ме дари с два живота.” Той бе постигнал нубувветското съвършенство, идващо от Расулюллах, посредством веригата хазрети Ебу Бекр, Селман-ъ Фариси и Касъм бин Мухаммед бин Ебу Бекр. А виляйетското съвършенство бе получил по веригата хазрети Али, хазрети Хасен и Хюсеин, Зейнелабидин и баща си Мухаммед Бакър. Тези два пътя на фейз, които се намират в него, не са смесени един с друг. Големците на ахрарийе (накшибендийе) получават от него фейз чрез пътя на хазрети Ебу Бекр, а големците на другите вериги чрез пътя на хазрети Али.

Няма човек, който не е чувал за неговите знания, марифети, зухд, таква, доволство и всички други красиви нрави. Стана известен както сред големите, така и сред децата. Неговите мъдри слова, менкъбета и поучителни случки са всеизвестни и записани в книги. Неговата висота е описана в някои книги така:

Джафер-и Садък бе султанът на религията на Мухаммед “алейхисселям”, доказателство за пророческото съвършенство, специалист в истините, розата на сърцата на евлиите, наследник на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”, водачът на арифите и на влюбените в Аллах. В науката тефсир нямаше подобен нему. В намаз понякога губеше съзнание и падаше. Беше много снизходителен. Не раняваше никого. Приемаше всеки му’мин за по-ценен от себе си. Един ден повика своите роби и им рече: “Елате да се споразумеем за нещо. Който от вас се спаси в Съдния ден, нека се застъпи за другия. Нека си обещаем това.” Те му рекоха: “О, сине на Пророка на Аллаху теаля! Вие нямате нужда от нашето застъпничество. Дядо Ви Мухаммед “алейхисселям” е застъпникът на всички хора и джинове.” Отвърна им: “Аз с тези си дела се срамувал да погледна своя дядо в лицето му в Съдния ден.”

Джафер-и Садък, който бе водача на хората в тасаввуфските познания, притежаваше високи степени и в науките келям, тефсир, хадис и всички останали. Произведенията и книгите на тези теми, които се приписват на него, са написани отпосле. Никога не бе написал книга на религиозна тематика. Неговите стабилни отговори срещу еретиците и философите по отношение на науката келям са записани в книгите по келям на ехли суннет.

В науката тефсир имам Джафер Садък бе сика, т.е. достоверен предавач на много хадиси. Тях ги бе научил от своя баща, а той от своите баща и майка, от Ата бин Еби Ребах и много други предавачи, като Зухри. А от

него бяха изучили хадиси Суфян-и Севри, Суфян бин Уйейне, имам а'зам Ебу Ханифе, Малик бин Енес (имам Малик), Ебу Еййуб-и Сахтияни и още други големци. Предадените от него хадиси са поместени във всички книги на Кутуб-и ситте, освен **“Сахих-и Бухари”**. Имам Шафи, Яхия бин Муин и Ебу Хатем го бяха определили за сика, а имам Ебу Ханифе бе казал: “Никога не съм виждал по-голям факих от него.” Салих бин Ебил-Есвед предава: “Имам Джафер ни казваше: “Питайте ме за всяка наука, преди да сте ме изгубили. След мен няма да намерите друг, който да ви говори тези неща.” Той бе специалист във всяка наука. Беше толкова правдив, че бе получил прякора Садък.

Учените на ехли суннет имат много голям дял в това сияйният път на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” да достигне до нас в пълен и непроменен вид. За да осъществят това дело, те си разпределили работата помежду си. Онези, които преподаваха знанията по вяра, бяха наречени мутекеллимин (учени по келям). Онези, които учеха хората на ибадетите, на фарзовете, харамите и ваджибите – фукаха (учени по фъкх). Науката, която учи за нещата, които трябва да се правят или отбягват със сърце, се нарича тасаввуф, а нейните специалисти – мутасаввифин (учени по тасаввуф). Имам Джафер-и Садък преподаде тази трета наука и изучи хората на нея. На тези, с които се занимаваха учените по келям и фъкх, не написа никоя книга, въпреки че и в тях беше над всички други учени и евлии.

Част от неговите красиви състояния и менкъбета са както следва:

За известен период имамът се уедини в своята къща и не излезе сред хората. Един от големите евлии, а именно Суфян-и Севри, отиде да го посети. Запита го: “О, внуче на Расулюллах! Хората останаха лишени от Вашите полезни сохбети. Защо се уединихте?” Имамът му отвърна: “Вече трябва да бъде така. (Времето се развали и приятелите се промениха.) Смисълът на словото ни се прояви” и изчете следните двустихия:

**Дните си отминаха, верността също,
Някои от хората тичат подир илюзии, а други подир надежди.**

**Приятелството между тях е само привидно,
Ала сърцата им пълни със скорпиони реално.**

Една нощ владетелят на времето каза на своя везир:

- Отиди и ми доведи имам Джафер. Искам веднага да го убия.
- Откажи се от намерението си да убиеш онзи човек, който си седи у дома, ден и нощ върши ибадети и не се меси в държавните дела.

Везирът дълго време се опита да го разубеди ала не успя. Сетне остана принуден да извика имама. Когато напусна двореца, владетелят каза на

своите главорези: “Когато имамаът влезе, отрежете главата му, когато си изкарам калпака.”

След време имамаът влезе вътре. Владетелят веднага стана на крака и с голямо снизхождение го посрещна. Стори го да седне на своя трон, а той самият заколеничи пред него с върховен едеб. Главорезите и прислужниците се изумиха. Владетелят рече:

- Ако имате заповед към мен, кажете веднага, да я изпълня!

- Не желая нищо от теб. Повече не ме викай при себе си! Не ме отвличай от служба на моя Господ; друго не искам. – Рече имамаът и стана да си отива. Владетелят го отпрати с уважение и почит. След като имамаът си отиде, тялото на владетеля започна да трепери силно и припадна. Когато се съвзе, везирът го запита:

- Какво стана? Нали щяхте да го убиете?

- Когато влезе, до него видях огромен лъв, който със своя вид ми казваше: “Ако му причиниш нещо, ще те разкъсам на парчета.” Когато го видях, не можах да реша какво да сторя.

Веднъж при него дойде един от известните евлии и захиди на времето – Давуд-и Таи и го помоли:

- О, внуче на Расулюллах! Искам едно наставление от теб, защото сърцето ми почерня.

- О, Давуд! Ти си най-откъснатия от земно и богобоязлив човек на времето. Каква нужда имаш ти от моето наставление?

- О, внуче на Расулюллах. Вие имате превъзходство над цялото творение. Кръвта на онзи велик Пейгамбер обикаля по вените Ви. Ето защо за Вас е ваджиб да наставлявате всички хора.

- О, Давуд! Аз се боя, че в Съдния ден моят дядо Мухаммед “алеихисселям” ще ме хване за ръката и ще ми каже: “Защо не ме последва подобаващо?” Тези неща не зависят от потеклото и рода, а от ибадетите и делата.

Когато чу това, Давуд-и Таи се разплака и рече:

- О, Господи! Неговото битие произхожда от рода на Пейгамбера. Неговите състояния са доказателство за всеки един от нас. Щом той мисли по този начин, при условие, че праядо му е Расулюллах, а майка (прабаба) Бетюл (хазрети Фатима), кой е Давуд, че делата му да са ценни!

Веднъж при него дойде Суфян-и Севри. Имамаът му рече:

- О, Суфян! Ти от време на време се срещаш със султана. Той те търси, а и ти отиваш при него. А аз, от своя страна, по възможност стоя далеч от него. Днешното състояние изисква това. Веднага излез оттук!

- Докато не ми предадеш един хадис-и шериф, няма да си отида, о, имам! Нека да чуя нещо поучително от теб и така да си ида.

- Многословието няма да ти е от полза. Нека ти кажа онези неща, които са предадени посредством дедите ми от Расулюллах. Тези три неща са както следва:

Който е постигнал благо от Аллаху теалю и иска той да остане в ръцете му за постоянно, нека увеличи своя хамд и шукр към Него. Защото Аллаху теалю в 10. адет на сура Ибрахим по смисъл казва: **“Ако оцените Моите блага и ги използвате по предназначение, ще ги увеличи. Ако не ги оцените и харесвате, ще ви ги отнема и ще ви накажа много силно.”**

Ако на един човек му намалее препитанието, нека извърши много истигфар и тевбе, защото Аллаху теалю в сура Нух обещава, че ще прости греховете на покаяващите се и ще увеличи техните препитания.

Който бъде подложен на мъка от султана или нещо друго, да каже: “Ля хавле веля куввете илля билляхил-алиййил азъйм.”

При това Суфян-и Севри хвана за ръка имама и му каза:

- Това ли са трите неща?

- Проумей ги добре! Казвам го, кълнейки се в името на Аллаху теалю, че ако ги направиш, ще постигнеш много блага и добрини.

Един ден запитаха имама “Защо Аллаху теалю е възбрал лихвата?”, а той им отговори: “Аллаху теалю я забрани, за да може рабите да вършат добрини и щедрости едни спрямо други. Ако не беше сторена харам, на земята нямаше да има хора, които да си помагат без да очакват отплата.”

Аллаху теалю приемаше неговата дуа и му даваше онова, което иска, още преди да е привършила дуата му. Веднъж ходеше по пътя сам. Един от онези, които го обичаха, вървеше подире му. По едно време имамът каза: “О, Господи! Нямам си дреха, прати ми!” Моментално се появи дреха в пакет. Човекът, който вървеше отзад, го проследи до дома му и каза на имама: “Когато Вие правехте дуа, аз повтарях “Амин!” Дайте ми старите си дрехи.” Този думи много се харесаха на имама и той му ги подари.

Един човек дойде при имама и поиска от него да му направи дуа, така че Аллаху теалю да му даде много имот, с който да прави много хадж. Имамът си вдигна ръцете нагоре и каза: “О, Господи! Дай имот колкото за петдесет хаджа.” И наистина човекът отиде на хадж петдесет пъти. Когато потегли да петдесет и първия, се спря в Джухфе за гусюл. Водният поток го повлече и умря.

Хакем бин Аббас-ъ Келби разказва: “Имах чичо на име Зейд, който винаги възразяваше на имам Джафер-и Садък. Един ден се отвори тема за фурмите. Отново възрази на имама и каза: “Че нима Джафер-и Садък би могъл да има понятие от тези неща?” Имамът научи това и каза: “О, Зейд-и Келби, нека Аллаху теалю ти натрапи животно, голямо колкото куче, което да те погуби.” Един ден, когато Зейд се беше упътил нанякъде, го нападна лъв, голям колкото куче, и го уби, изкормвайки червата му. След тази случка никой не посмя на възрази на имама.”

Наставленията на имама към сина му Муса Кязъм са много известни:

“О, синко! Прояви доволство към твоето препитание! Онзи, който прояви доволство към него, не би изпаднал в нужда към никого. Онзи, който има око в чужд имот, умира беден. Онзи, който е в недоволство по отношение

на разпределението на препитанията от Аллаху теаля, ще се е усъмнил в Неговото предопределение. Който вижда своите недостатъци за малки, ще е увеличил в свои очи недостатъците на другите. Винаги приемай своите недостатъци за големи. Не разкривай тайните на никого, ако ли не, ще стане така, че всеки ще узнае тайните в твоя дом. Който копае трап за своя брат по религия, пада в него. Онзи, който се намира след глупави хора, ще бъде омаловажен, а онзи, който се намира сред учени, ще бъде обект на уважение.

О, синко! Пази се да не се ядосваш на хората, защото и те ще се ядосват на теб. Не се намесвай в безполезни дела и слова, защото ще бъдеш низвергнат.

О, синко! Независимо дали е в твоя полза или ущърб, кажи истината! Ако постъпваш така, всеки ще се допитва до теб.

О, синко! Нека онзи, с когото дружиш и посещаваш, бъде притежател на красив ахляк. Не се сприятелявай с хора, които имат лош морал, защото те са като пустиня без вода, дърво с нераззеленяващи се клони и почва, по която не никне трева!

О, синко! Чети книгата на Аллаху теаля, повели добрината, възбрани злото, отиди при онзи, който не идва при теб, говори с онзи, който не говори с теб! Дай на онзи, който иска. Пази се от гъйбет и доносничене, защото разнасянето на думи увеличава враждата в сърцето на хората. Не забелязвай недостатъците на хората. Онзи, който ги вижда, се превръща в техен прицел.”

Имам Джафер-и Садък бе от най-великите личности на Ехл-и бейт. Знанията и фейзовете, които идваха в сияйното му сърце, не биха могли да бъдат описани с думи и разум. Има много известни слова, разкриващи фини истини, като:

“Отбягвай да дружиш с петима: с онзи, който лъже, защото винаги ще те подвежда и искайки да ти стори добро, би ти навредил; със стиснат човек; с малоумен човек, защото би те изоставил в момент, когато е най-потребен; с онзи, който има лошо сърце, защото когато нещата при него тръгнат на зло, би ти изменил; с онзи, който върши грехове без да се срамува, защото би те продал за един залък хляб.”

“Когато чуеш некрасиво слово по адрес на някой брат по религия, потърси седемдесет врати за оправдание (т.е. начини да го оправдаеш). Ако не успееш, кажи: “Може би има извинение, което аз не знам” и приключи с темата.”

“Когато извършите грешка, извършете истигфар, защото упорството в греха е повод за гибел. Ако някой изпитва затруднения в препитанието, нека продължи да извършва истигфар.”

“Който не извършва шукр за теглата, не би могъл да извърши благодарност за благата.”

“Аллаху теаля повели на земята: “Бъди слуга за онзи, който Ми служи! А на онзи, който тича след теб, му причини трудности и притеснения!”

“Ако някой иска любим за него имот да остане в ръката му за постоянно, нека при всяко поглеждане в него каже: “Машаллах! Ля хавле веля куввете илля биллях (Т.е. става онова, което Аллах е пожелал; силата е Негова.)”

“Онзи, който иска да има много имот и деца, нека яде много растителна храна.”

“Ислямските учени и факихи са наследници на пейгамберите, докато започнат да отиват на вратите на управниците и да им се подмазват.”

“Онзи, който очаква отплата, без да е извършил дела, е като онзи, който хвърля стрела без лък.”

“Аллаху теаля дарява търпение в зависимост от големината на бедата.”

“Няма по-велика пътна от богобоязънта. Няма по-красиво нещо от мълчанието. Няма по-опасен враг от невежеството. Няма по-тежка болест от лъжата.”

“Три неща допълват добрината: да се извършва бързо, винаги да се приема за недостатъчно и да се извършва скришом.”

“Да се отлага покаянието е високомерие спрямо Аллаху теаля.”

“Дългосрочните амбиции и отлагането на всичко е злочестина и неблагоразумие.”

“Да се месиш в делата на Аллах е причина за гибелта ти. Например за човек е катастрофа да говори неща от рода на “Ако Аллах ме беше дарил с имот, щях да отида на хадж. Ако ме беше дарил със здраве, щях до извърша ибадет.”

“Има четири неща, които са много дори и в малки количества: огън, вражда, бедност и болест.”

“Няма хаир в онзи, който не се срамува, когато върши грях, или не изпитва съжаление и не се отвръща от лошите си дела, когато остарее, или не се бои от Аллах, когато е уединен.”

Част от предадените от него хадис-и шерифи са както следва:

“Никой не би могъл да заблуди онзи, когото Аллаху теаля е дарил с напътствие и никой не би могъл да напъти онзи, когото Аллаху теаля не е напътил. Най-доброто слово е Книгата на Аллаху теаля. Най-добрият път е показания от Мухаммед “алейхисселям”. Най-лошите дела са реформите в този път. Всички бидати са заблуда.”

“Знанието е съкровище, а неговият ключ е да се пита и научава. Искайте от Аллаху теаля знание, че да прояви милост към вас.”

В едно хадис-и кудси, предадено от него, се казва: **“Ля иляхе илляллах е моята крепост. Който я чете, ще е влязъл в нея. Който влезе в нея, ще се спаси от Моето наказание.”**

Източници

1) Хилйет-ул-Евлия; том 3., стр. 192

- 2) Тезкирет-ул-Хуффаз; том 1., стр. 166
- 3) Камус-ул-А'лям; том 3., стр. 820
- 4) Табакат-ъ Ибн-и Сад; том 5., стр. 187
- 5) Вефеят-ул-А'ян; том 1., стр. 327
- 6) Шезерат-уз-Зехеб; том 1., стр. 220
- 7) Муджем-ул-Муеллифин; том 3., стр. 145
- 8) Ислям Алимлери Ансиклопедиси; том 2., стр. 145
- 9) Мифтах-ус-Сеаде; том 1, стр. 343, том 2., стр. 39, 202, 538, 549, том 3, стр. 94, 138, 140, 154, 300
- 10) Ел-А'лям; том 2, стр. 126
- 11) Там Илмихал Сеадет-и Ебедийе (48. издание); стр. 1046
- 12) Фаидели Билгилер (3. издание); стр. 42, 72, 156
- 13) Есхаб-и Кирам (7. издание); стр. 111, 114, 319
- 14) Шевахид-ун-Нубувве; 7. джуз, стр. 11
- 15) Табакат-ъ Шарани; том 1., стр. 111
- 16) Съфат-ус-Сафве; том 2., стр. 114, 117
- 17) Сефинет-ул-Евлия (фарси); стр. 25
- 18) Нур-ул-Ебсар; стр. 145
- 19) Ислям Тарихи Ансиклопедиси; том 3., стр. 139

Бехлюл Дана

Той бе меджзуб, влюбен в Аллаху теаля и един от най-прочутите евлии. Истинското му име бе Вухейб бин Омер Сайрафи, но бе известен с прозвището Бехлюл Дана. Не се знае с точност кога е роден. Бе от Куфа, но прекара голяма част от своя живот в Багдат. Беше наставникът на халифа Харун Решид. Неговите поучителни и мъдри слова са всеизвестни. Почина през 805 (190) г. в Багдат и бе погребан в гробището Шунузийе.

Присъства в сохбета на големци като Еймен бин Набил, Амр бин Динар и Асъм бин Еби'н-Неджид и изучи хадис-и шерифи от тях. Словата му бяха премъдри, а менкъбетата му се предаваха от уста в уста.

Един ден, разхождайки се из улиците на Багдат, видя група играещи деца. Едно от тях обаче се беше оттеглило в един ъгъл, гледаше другите и плачеше. Бехлюл отиде при него и запита:

- Детенце, защо плачеш? Ела, нека ти купя нещо та и ти да поиграеш с приятелите си – и го погали по главата. Детето се втрени в лицето на Бехлюл и рече:

- О, безумнико. Ние не сме сътворени за игра.

Бехлюл се зачуди и запита:

- А за какво сме сътворени?

- За да опознаем и служим на Аллаху теаля.

- Откъдето знаеш, че е така?

- (В 115. ајет на сура Му'минун по смисъл се казва:) Нима сметнахте, че ви сътворих напразно и не ще бъдете наистина върнати при Нас?

- **Детенце, ти наистина изрече мъдрост. Каж ми още наставления.** – рече Бехлюл и заплака толкова силно, че загуби самообладание. Когато се съвзе, каза – **Синко, ти нямаш грехове. Ти си още дете. Как би могъл да разсъждаваш така?**

- О, Бехлюл! Видях баща ми да пали огън. Той палеше големи дърва с помощта на малки пръчки. Аз се боя да не стана от малките пръчки, горящи в Ада.

Бехлюл Дана отново заплака и се самозабрави. Когато се съвзе, видя, че детето го няма. Запита другите деца за него. Не го ли позна, рекоха те. То е дете от потомството на хазрети Хюсеин. Бехлюл си рече: **“Плодът на само едно такова дърво би могло да е толкова зряло!”** и се запъти.

Един ден запитаха Бехлюл (хората го мислеха за луд ала беше евлия):

- Би ли ни изброил лудите в Басра?

- **Не биха свършили с броене, нека Ви изброя разумните, защото са неколцина!**

Един ден видяха Бехлюл в гробището. Беше седнал сред надгробните камъни и играеше с пръст. Запитаха го:

- О, Бехлюл, какви ги вършиш?

Той с голямо спокойствие им отвърна:

- **Не ме закачайте. Беседвам с хора, които не ме одумват. Те са по-доверени от живите.**

Един ден срещна халифа на мюсюлманите Харун Решид. Халифът му рече:

- Много ми е приятно да те видя. Отдавна желяех да поговоря с теб.

- **Аз нямах такова желание.**

Въпреки това халифът поиска наставление.

- **Какво наставление искаш? Виж своя дворец, а после виж тези гробове! Ако човек не може да извлече поука от това, та от какво би могъл? Утре ще излезеш пред Аллаху теая. Ще бъдеш запитан за мало и голямо. Как мислиш да отговориш на тези въпроси? Помисли! По време на този разпит ще си гладен, жаден и гол. Тамошните ще те гледат и ще се смеят. Грозните ти състояния ще излязат наяве. Какво друго наставление искаш?**

Халифът, известен със своята справедливост, се зарадва премного и му благодари.

Веднъж цените в Багдат се бяха увеличили премного. Хората не бяха в състояние да издържат на тази скъпотия. Мухаммед бит Исмаил бин Ебу Фудайл дойде при него и рече:

- **О, Бехлюл! Не би ли отправил дуа за спокойствие на мюсюлманите и другите хора, та и на животните?**

- Кълна се в Аллаху теая, че не бих се намесил. Ако ние Му се покланяхме подобаващо, Той би ни изпратил обещаното препитание, дори цената на едно пшенично зърно да стане един динар. – После удари ръце една в друга и продължи. – **О, човече, който събира земно и неговите украси, и за да постигне това, оставя очите си лишени от сън! Не се бориш със своя нефс и не събираш нищо за ахирета. Как смяташ да отговориш на Аллаху теая в Съдния ден?**

Абдуллах бин Михран разказва: Харун Решид беше отишъл на хадж. На връщане отседна за почивка в Куфа. Когато реши да потегли на път, всички граждани се събраха да го изпратят. Бехлюл също беше сред тях. Децата играеха с него и се веселяха. Точно в това време се зададе изумителният керван на Харун с камилите. Децата оставиха Бехлюл и се загледаха в кервана. Точно когато дойде Харун, Бехлюл извика високо:

- **О, Харун!**

- Заповядай, Бехлюл! Какво искаш?

- **О, емир ел-му’минин! Еймен бин Наил предаде от Кудаме бин Абдуламир следното: “Видях Расулюллах на връщане от Арафат. Беше възседнал червена камила. Край него нито пребиваха, нито гонеха никого. Нямаше вестноосци, които да викат: “Отваряйте път! Отваряйте път!” Ти също последвай неговия пример. Знай, че да се пътува със снизхождение е по-ценно от това с високомерие.**

После рече:

- Носиш ли дарове, които биха озарили Багдат и околността?

- Как биха изглеждали едни такива дарове, о, Бехлюл?

- Най-добрите дарове са любовта и страха към Аллаху теая, примерните поведения и дела, и чистите помисли за тамошните хора!

Халифът се разплака и каза:

- О, Бехлюл! Продължи още!

- Ако някой в единия ъгъл на твоята държава се окаже угнетен, а ти се окажеш в другия, знай, че Аллаху теая ще те държи отговорен за него. В Коран-и керим Аллаху теая по смисъл казва: **“Несъмнено добрите са в дженнета Наим, а лошите в Джехеннема.”** В ахирета няма трето място. Готви се, като имаш предвид това.

- Какво бихте казали за делата ни?

- Дело, изпълнено със страх към Аллаху теая и по начин, повелен от Него, е прието.

- Какво бихте казали за роднинската ни близост с Пейгамбера ни “салляллаху алейхи ве селлем”?

- По-ценна е близостта по отношение на отдаденост спрямо неговите повели.

- Дали ще бъдем удостоени с неговото застъпничество?

- Аллаху теая знае.

- Какъв живот трябва да вода?

- Бой се от Аллаху теаля. Във всяко състояние се подчини на сунната на Мухаммед “алейхисселям”. Ако постъпиш така, ще си избрал най-печелившия път.

- Говориш прекрасно. Би ли приел този мой подарък?

- Дай го на онзи, от когото си го взел. Докато земните му собственици не са се вкопчили за шията ти, дай го по пътя на собственика му. Направи това тук! Ако оставиш за ахирета, не ще бъдеш в състояние да дадеш нищо на тях и да ги накараш да са доволни.

Когато Бехлюл Дана отказа парите, халифът рече:

- Ако имаш дълг, нека го изплатя.

- В Куфа има много учени. Те единодушно казват, че с дълг не се изплаща дълг.

- Нека поне задоволя твоите нужди.

- Както Аллаху теаля е твоя Рабб, така е и мой. Няма как да се сеща за теб и да забравя за мен.

Харун Решид, когато чу тези слова, се разплака.

Веднъж хората отидоха при халифа Харун Решид – за да се оплачат от поучителните думи на Бехлюл Дана (който постоянно ги наставляваше и правеше забележки, виждайки ги да вършат непозволени от исляма неща) – и му рекоха: "Ваше величество, какво му пречат нашите постъпки? Нека ни остави на мира. Всяка овца ще виси за своя крак (т.е. всеки ще бъде питан за своите дела, а не за тези на другите)!" Халифът повика Бехлюл Дана “рахметуллахи алейх” и му предаде желанието на хората. Бехлюл Дана напусна двореца тихомълком, без да каже и една дума. Отиде, взе няколко овце, закла ги и окачи техните крака на всички ъгли на улицата. Хората му се засмяха, казвайки: "Че какво друго да се очаква от един луд човек?" С времето обаче окачените крака се вмирисаха и започнаха да дразнят всички наоколо. Когато вонята стана непоносима, същите хора пак отидоха при халифа и му доложиха ситуацията.

Халифът отново привика Бехлюл Дана и го запитва за причината. Бехлюл Дана отвърна: "Вероятно вече са разбрали, че едно зло би навредило на всички. Нищо не съм направил, просто показах, че всяка овца ще виси за своя крак."

Хасан бин Сехл разказва: Веднъж децата започнаха да замерват с камъни хазрети Бехлюл. Когато един от камъните го рани, рече: “О, деца! Аз се доверих на Аллаху теаля. Той несъмнено ми е достатъчен. Колко прекрасен Довереник е Той. Само близостта спрямо Аллаху теаля носи спокойствие. Нима онези, които причиняват мъки на другите, биха могли да бъдат приети за милостиви?” Аз не изтърпях и рекох: “О, Бехлюл! Децата те замерват с камъни, а ти им проявяваш милост. Що за работа е тази?” Бехлюл ми отговори: “Мълчи!.. Аллаху теаля несъмнено знае колко голяма е моята мъка и тяхната радост. Надявам се да прости едните в името на другите.”

На времето в Багдат имаше мъж, който нито кланяше намаз, нито изпълняваше другите ибадети, но еженощно преди да легне отправяше следната дуа: “О, Господи! Дари ме с Дженнет!” Една нощ легна по същия начин и заспа. Късно през нощта тракане, идващо откъм покрива, го събуди. Веднага се качи горе и извика:

- Кой си ти? Какво правиш там?

- Изгубих си камилата! Търся я! – отговори Бехлюл Дана “рахметуллахи алейх”.

- Нима е възможно да намериш изгубената си камила на покрива? Това не е ли безумие?

- Нима твоето поведение не е още по-безумно: не вършиш ибадети ала искаш Дженнет?

Човекът осъзна, че хазрети Бехлюл прави това с цел наставление. Извърши покаяние и започна да изпълнява своите ибадети редовно.

Веднъж в къщата му нахълта крадец и отнесе всичко. Бехлюл стана и отиде в гробището, и седна до вратата му. Хората се насъбраха около него и му рекоха:

- Защо не тръгна по дирите на крадеца, а дойде тук?

- Чакам го тук разпътника.

Хората се разсмяха на висок глас.

- Нека Аллах те дари с добро. Каква работа би имал той тук?

- Не се притеснявайте. Той несъмнено ще дойде до тази врата. Смъртта ще го докара до нея.

При тези му слова всички потънаха в дълбоки размисли.

Един ден Бехлюл видя тронната зала празна и седна на престола. Когато воините го видяха, започнаха да го бият с камшици. При всеки удар казваше: “Ах, Харун! Ах, Харун!” Халифът дойде и се стресна пред гледката. Отдалечи воините и му рече:

- О, Бехлюл! Какво правиш?

- Плача за теб. Намерих трона празен и седнах за една секунда, в замяна на която ядох толкова много бой с камшици. А ти седиш на него от години. Какво ли би станало с теб в ахирета (Колко ли бой ще ядеш в Съдния ден)!

- А какво трябва да правя?

- Щом нарами това тежко бреме, не угнетявай! Бъди справедлив!

Един ден хазрети Бехлюл запитва халифа:

- О, Харун Решид! Кое е онова нещо, което е най-много като количество под земята, на земята и на небето?

- Че кой не знае? Под земята са мъртъвците, на земята са животните и растенията, а на небето са меляикетата.

- Не!

- А какво?

- О, Харун, под земята най-много е съжалението на мъртъвците, на земята е ненаситността и алчността на хората, а на небето е севабът на справедливите управници.

При тези слова халифът Харун Решид заплака.

Един ден халифът Харун Решид пожела да се види с Бехлюл и да чуе мъдрите му слова. Изпроводи вестноосци и каза да го доведат. Когато отидоха, завариха Бехлюл да спи в празен гроб. Когато го събудиха, Бехлюл им рече: “Ах, какво направихте! Детронирахте ме! Какво ще правя сега?” Вестноосците се върнаха при халифа и му доложиха всичко. Харун Решид не схвана мъдростта в изречените от Бехлюл неща и когато се срещна с него, го запита: “О, Бехлюл! Каква е тази работа? Откъде сме те детронирали?” Хазрети Бехлюл отвърна: “О, халифе! Сънувах, че съм станал владетел. Седях на престола. Имах прислужници. Бях сред разкош ала твоите хора ме събудиха и това ме свали от престола.” Халифът се разсмя и отвърна: “О, Бехлюл! Нима човек би могъл да цени една такава власт?” Хазрети Бехлюл рече: “О, емир ел-му’минин! Каква е разликата между моята и твоята власт? Аз я загубих, когато отворих очи, а ти ще я загубиш, когато ги затвориш, и за теб ще започне период на съжаление. Нека кажете Вие, чия власт не струва нищо?” Халифът остана без думи.

Един ден, минавайки през улиците на Багдат, срещна хора, които се караха разгорещено. Единият изговаряше на другия много грозни слова. Бехлюл Дана се доближи до него и рече: “Ела у нас. Каквото и да кажеш, не ще получиш никакъв отговор от нас.” Човекът, побеснял от яд, изведнъж спря и каза: “О, Бехлюл! Той не успя да ме победи, но ти смогна.” Кавгата спря и двете страни осъзнаха грешката си.

Един ден халифът пожела да му подари скъпа дреха. О, Бехлюл, нека тази безценна дреха бъде подарък от мен, рече той. Хазрети Бехлюл се отдръпна и рече: “Аз бих облякъл само памучна дреха. Моят баща ми направи следното завещание: “Синко, легни да спиш върху земята, но не се прекланяй пред никого, за да спечелиш един дюшек. Задоволи се с памучна дреха.”

Един човек рече на Бехлюл Дана: “О, Бехлюл! Почина синът ми. Какво да изпиша на надгробния му камък?” Хазрети Бехлюл се разсмя и рече: “Тревата, която вчера беше под моите крака, днес зеленее над мен. О, пътник, знай, че тази пръст покрива всичко, освен греха!”

Един ден халифът му рече:

- О, Бехлюл! Нека ти дам на разположение стая в двореца и прислужници, само и само да се спасиш от тези стари и облечеш нови дрехи. Дружи с хората!

- Нека се допитам.

- С кого ще обсъдиш, ти нямаш близки хора!

- Аз знам с кого!

Халифът проводи хора по дирите му, за да узнае какво ще извърши хазрети Бехлюл. Той, от своя страна, отиде в една тоалетна. Наведе се и поговори нещо. После стана и се запъти обратно. Разузнавачите на халифа се върнаха преди него и доложиха нещата. Когато и хазрети Бехлюл се върна, халифът рече:

- О, Бехлюл! Кажу ми, какъв е твоят отговор!

- Допитах се и резултатът е, че не мога да дружа с хората.

- О, Бехлюл! – изрече халифът внушително – Ти си се допитал до тоалетната, знам какво си направил!

- Да, истина е! Аз се допитах до тоалетната и получих следния отговор: “О, Бехлюл! Ние на времето бяхме прекрасни храни. Притежавахме всевъзможни прелести, поради които всички ни почитаха ала щом започнахме да дружим с хората, превърнахме се в това, което сме сега и ни изхвърлиха тук. Никога не дружи с хората!”

Халифът долови фините мъдрости в тези слова и рече: “Прав си!”, и потъна в дълбоки размисли.

Имам Малик

Основателят на маликитския мезхеп – един от правилните мезхеби по фъхх; един от учените и евлиите, живели в озарената Медина през осми век. Името му бе Малик бин Енес с кунье Ебу Абдуллах. Ебу Амр “радияллаху анх”, неговият дядо, бе от Есхаб-и кирам. Роден бе през 708 (90) г. в сияйната Медина и почина през 795 (179) г. пак там.

Малик бин Енес, който бе от Тебе-и табиин, израсна в семейство и среда, където се учеше наука и предаваха хадис-и шерифи. Дядо му Малик, баща му Енес и вуйчо му Сухейл са предавачи на хадиси. Имам Малик прекара своя живот в сияйната Медина, където бе живял и любимият ни Пейгамбер и където бяха низпослани повелите на исляма, и която тогава бе един от най-важните центрове на наука.

Още малък наизусти Коран-и керим. Със свое желание и с насърчението на майка си започна да изучава наука. Майка му го обличаше с най-красивите дрехи, слагаше му чалма и му казваше: “Сега върви, чети и пиши.” Закара своя син при най-известния учен на времето Рабиат-ур-Рей. Присъствайки на уроците му, Малик бин Енес още на младини изучи науката фъхх. После се присъедини към уроците на Абдуррахман бин Хурмуз и извлече много полза от него. Във връзка с този свой учител, към когото чувстваше голямо възхищение и любов, казваше: “Присъствах на уроците му в продължение на 13 години. Изучих от него много науки. Част от тях не ги споделям с никого. Той по отношение на еретиците и нещата, които караха хората да изпадат в разногласие, беше най-ученият сред хората.”

В името на науката прояви голяма жертвоготовност и дори продаде своята къща. Самият той бе разказал така: “Обедно време отивах и чаках на вратата на Нафи, освобождения роб на Абдуллах бин Омер “радияллаху анхума”. Той притежаваше знанията, предавани от хазрети Омер и неговия син. В това състояние не можех да намеря сянка, с която да се опазя от слънцето и силната жегга. Когато Нафи излезеше навън, поздравявах го с едеб и без да го засягам, вървах по дирите му и влизах вътре. Питах го: “Какво бе казал Абдуллах бин Омер по тези въпроси?”, а той ми отговаряше.”

Освен от Нафи, изучи наука и от Ибни Шихаб ез-Зухри и Саид бин ел-Мусеййиб, които бяха от Табиин. Самият той бе разказал така: “Беше байрам. Мислейки, че Ибни Шихаб ще има свободно време, отидох и седнах пред вратата му. Дочух го да иска от своя прислужник да провери кой е на вратата. Когато слугата му отвърна: “Вашият ученик с мургавото лице”, рече: “Веднага го приеми!” Приеа ме вътре и зачаках за известно време. Ибни Шихаб дойде при мен и ми каза: “Сигурно си дошъл тук без да си отишъл у вас, не си ял нищо, нали?” Нямам нужда от храна, му отвърнах аз. “Кажете тогава, какво искаш?” Казах му: “Искам да ме научите на хадис-и шерифи!” Повели ми да изкарам лист и писалка. После ми преподаде четиридесет хадис-и шерифа. Когато поисках от него да ми преподаде още, отказа и рече: “Засега ти стига толкова. Ако ги наизустиш и предадеш, и ти ще станеш мухаддис.”

Имам Малик учи и при имам Джафер-и Садък и присъства в сохбетите му. В тази връзка говореше така: “Отивах при Джафер бин Мухаммед. Беше много благ и усмихнат. Когато при него се споменеше името на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”, пребледняваше. Дълго време присъствах в неговия меджлис. При всяко отиване или го заварвах да кланя намаз, или да говее, или чете Коран-и керим. Не предаваше хадис-и шерифи без да има абдест. Никога не съм го виждал да говори безсмислени неща. Беше от учените, които отбягваха харамите и съмнителните неща, не беше отдаден на земно и вършеше много ибадети. Когато отивах при него, вземаше възглавницата, на която се опираше, и задължително ми я даваше на мен.”

Един ден Малик бин Енес завари своя учител Ебуз-Зинад да предава хадис-и шерифи, но не седна в неговия меджлис. После учителят го запита за причината. Имам Малик отвърна: “Нямаше място къде да седна. Не исках да изслушам хадиса на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” на крака, за да не бъде проява на неблагоприличие. Затова си тръгнах.”

Имам Малик получи своето знание от много учени, като имам Зухри, Яхия бин Саид, Мухаммед ибни Мункедир, Хишам бин Амр, Зейд бин Еслем и Рабиа бин Абдуррахман. Изучи хадис-и шерифи от 900 учители, 300 от което от Табиин, а останалите от Тебе-и табиин. Изучи фетвите на хазрети Омер, хазрети Осман, Абдуллах бин Омер, Абдуррахман бин Авф,

Зейд бин Сабит и другите сахабии, станали свидетели на идването на откровението, видели Пейгамбера ни и се озарили с неговото сияние на напътствието, и на големите личности от Табиин, които не е успял да види. Изучи всички науки, стана един от най-големите учени на времето и достигна до нивото на иджитхад.

Поради високите степени на неговите знания, тогавашните учени и тези след него са съобщили, че личността, визирана в хадис-и шерифа **“Ще дойде време, когато хората ще обиколят всички места, но няма да намерят по-голям учен от този в Медина.”**

След като изучи всички науки и достигна до високо ниво в знанието, Малик бин Енес “рахметуллахи алейх” започна да обучава хора, предава хадис-и шерифи и дава фетви. Преди да започне тази работа, се допита до големите учени и достойни хора на времето и получи тяхното одобрение. В тази връзка самият той бе казал: “Не всеки може да седне в месджида и да предава хадис-и шерифи и дава фетви. Трябва да се допита до учените и уважаваните хора там. Ако те го сметнат за правоспособен, може да започне. Аз не започнах да преподавам и давам фетви преди седемдесет души притежатели на знания да засвидетелстват моята правоспособност.”

След това събитие започна да дава уроци в месджида на Пейгамбера ни. Сядаше на мястото на хазрети Омер и живееше в къщата, където бе живял Абдуллах бин Месуд. Ел-Вакъди разказва: “Имам Малик идваше в месджида и присъстваше на петкратните и дженазе намази. Посещаваше болните, задоволяваше техните нужди, после се връщаше в месджида и сядаше. Междувременно около него насядаха учениците му и той им преподаваше. После поради своята болест започна да преподава в своя дом.” Неговите уроци бяха два вида – за предаване на хадис-и шерифи и за издаване на фетви. Преди урок вземаше гусюл абдест, обличаше нови дрехи, поставяше си чалма и хубав аромат. За него подготвяха кюрсия. После с красиви дрехи и сред благовония излизаше да преподава с голямо отдаденост. Кадеше специално дърво и урокът протичаше сред красиви ухания. С изключение на времето за хадж, на уроците му можеше да дойде всеки мединец, който пожелае. Във времето, когато беше започнал да преподава единствено в своя дом, в месеца на хаджа около него се събираше толкова много народ, че къщата не ги побираше. Затова първо приемаше мединците, предаваше им хадис-и шерифи, даваше фетви и после влизаха другите. Хасен бин Раби разказва: “Веднъж бях на вратата на имам Малик. Глашатаят каза първо да влезе народът на Хиджаз, после на Шам, после на Ирак. Най-накрая влизах аз. Хаммад, синът на Ебу Ханифе, беше сред нас.” По време на урок беше много сериозен и тотално отбягваше безполезните слова. Това го поставяше като категорично условие на онези, които искаха да учат наука. Един от учениците му предава: “Учащите наука трябва да са благоразумни и сериозни, и да следват пътя на предишните. Притежателите на знание – особено като се

обсъжда научен въпрос – трябва да отбягват хумора. Алиминът не бива да се смее, а само да се усмихва; това е едеб, който трябва да се съблюдава.”

Пак един от неговите ученици предава: “Когато седеше с нас, имам Малик се държеше като един от нас. Включваше се в разговора с много обикновени слова. Но когато започнеше да предава хадис-и шерифи и да ни ги разяснява, нас ни обземаше чувство на грандиозност. Сякаш нито той познаваше нас, нито ние него.”

Имам Малик – достигнал до степената на иджитихад в науките тефсир, хадис и фъкх – преподаде уроци и разреши проблемите на хората чрез даване на фетви, и превъзпита ценни ученици. Всички те се превърнаха в ценни учени и водачи в страните, където се намираха.

Книгата “Гарибул-Куран” по тефсир и “Муватта” по хадис сочат неговото ниво в знанието. Много от хадис-и шерифите, предадени от него, са поместени в прочутите шест сахих сборника с хадиси, наречени Кутуб-и ситте.

Имам Малик бе видял блясъка и упадъка на Омаядите и основаването и възхода на държавата на Аббасидите. Стана свидетел на много събития. Защити ехли суннет срещу еретичните течения. Оказа голям хизмет в напътване на хората. Превъзпита много учени. Учи хората на повелите и забраните на исляма. Извърши сохбет с 900 улеми. Записа 100 000 хадис-и шерифа. Започна да преподава на 17 годишна възраст. На неговите уроци идваха повече хора, отколкото на учителите му.

Хората, за да се учат на хадис и фъкх, се събираха пред вратата му. Вратарят оставаше принуден да я държи. Първо влизаха учениците и после всеки друг от народа. Ходеше до тоалетна през три дни и казваше: “Срамувам се да стоя в тоалетната за дълго време.”

Когато написа книгата “Муватта”, изпадна в съмнение относно своя ихляс. Пусна книгата във вода и каза: “Ако се намокри, не ми е нужна.” Но нито една част от нея не се намокри.

Имам Шафи и имам Ахмед бин Ханбел присъстваха в неговия сохбет и извлякоха много полза от знанията му. Това че такива личности били негови ученици е най-голямото доказателство за достойнството и величието на имама. От него са учеха още много други. Мухаммед бин Ибрахим бин Динар, Ебу Хашим, Абдулазиз бин Ебу Хазъм са от неговите ученици-муджтехиди. Други негови известни ученици са Осман бин Хакем, Абдуррахман бин Халид, Муин бин Иса, Яхия бин Яхия, Абдуллах бин Меслеме-и Кабуни, Абдуллах бин Вехб и още много други.

Постановленията, извлечени според личния метод на имам Малик бин Енес, са назовани ривайетски път или пътя на учените в Хиджаз. Имамът на този път бе имам Малик. През следващите векове този негов път бе назован маликитски мезхеб. Мюсюлманите с ехли суннитско вероубеждение, които изпълняват своите ибадети и дела съгласно постановленията на този мезхеб, се наричат маликии.

Колкото бе велик по отношение на знание, толкова бе велик и по отношение на морал, зухд, таква и щедрост. Беше изключително благоприличен в знанието и религията. Спрямо религиозното знание оказваше изумително уважение.

Хазрети имам Малик бе голям евлия, който практикуваше своето знание. Казваше така:

“Онзи, който иска да изучи знание, трябва да е сериозен и да се бои от Аллаху теаля. Знанието не се изразява в познаване на много предания. Знанието е нур, който Аллаху теаля поставя в сърцата на любимите Си раби.”

“Ако имаше как, бих обезглавил онзи, който тълкува свещения Коран по свое разбиране.”

“Онзи, който няма файда за себе си, не би бил полезен за другите. Ако човек не върши добро спрямо себе си, никой не би могъл да му извърши добро. Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е казал (по смисъл): **“Да се отбягват безполезните неща е проява на твърдост в исляма.”** Всяко слово на човека е в негова полза или ущърб. В един хадис-и шериф се казва: **“Един човек изговаря нещо, което не знае, че ще го въведе в Джехеннема, а друг казва нещо, заради което не знае, че Аллаху теаля ще го сложи в Дженнета.”**

“Между мюсюлманите трябва да има обич в съгласие с доволството на Аллаху теаля. В хадис-и шериф се казва: **“Здрависвайте се, това ще унищожи ненавистта помежду ви. Правете си подаръци, това би ви сторило да се заобичате и заличите враждата помежду ви.”**

“Когато човек започне да се хвали, стойността му пада.”

Хазрети имам Малик имаше безбрежни любов, уважение и едеб към Расулюллах “алейхиссаляту vessелям”. Когато се споменеше името му, пребледняваше. Присъстващите там го преживяваха тежко. Веднъж, когато го запитаха за това положение, отвърна: “Ако бяхте видели онова, което видях аз, щяхте да ме оправдаете. Аз видях Мухаммед бин Мункедир, главатаря на хафъзите. Когато беше питан за някой хадис-и шериф, започваше да плаче. Джафер бин Мухаммед беше усмихната личност, но когато станеше дума за Расулюллах, лицето му пожълтяваше. Когато говореше за Расулюллах, винаги внимаваше да има абдест.”

Един интелигентен и разбран човек го помоли за наставление. Рече му: “Бой се от Аллаху теаля. Не изгасвай сиянието, което Аллаху теаля те е дарил, вършейки грехове.”

“Знанието по багън се изучава след като са изучени знанията по захир. Аллаху теаля отваря вратата на знанията по багън на онзи, който е изучил знанията по захир и ги практикува. Илм-и багън се придобива само ако сърцето е отворено и сияйно.”

“Доказателствата в исляма са четири, но те са само за муджтехидите. За муккалида няма друго доказателство, освен думите на неговия мезхеб имам.”

“Който започне да се занимава с тасаввуф, преди да е изучил фъкх, става зъндък (напуска исляма). А онзи, който знае фъкх, но си няма на понятие от тасаввуф, става еретик. А онзи, който изучи и двете науки, достига до истината (става зрял мюсюлманин).”

Хазрети Малик бин Енес наставляваше държавниците и не странеше да казва недостатъците им, но никога не подтикваше хората към въстание срещу държавата. Въпреки това аббасидският халиф Ебу Джафер Менсур повели да го следят, защото фитнеджиите бяха разбрали грешно хадис-и шерифа **“Насилственият таляк не е таляк!”**, и бяха отишли при халифа да се оплачат от имама. Халифът забрани на имама да го предава поради следната причина: “Могат да го разберат като “Насилственият биат към халифа не е състоятелен!” и да се вдигнат на въстание.” Хазрети имамът му се подчини и се оттегли на една страна ала анархистите не бездействаха и отидоха да се оплачат на мединския валия Джафер бин Сюлейман. Оставайки под тяхно влияние, мединският валия – без да иска разрешение от халифа – повели да затворят имам Малик и да го бият с камшици. Ръката на имама се счупи, а рамото му се измести. След като оздравя, имамът продължи да преподава наука и предава хадис-и шерифи. В своите уроци при всеки повод винаги изявяваше, че не е на страната на анархията и безредието. Това поведение спрямо имам Малик се видя много неприятно за мединците. Когато халифът Ебу Джафер Менсур научи за това, разбра, че това поведение към толкова голям учен в исляма не е правилно. Когато дойде в Хиджаз за хадж, проводи вестоносец при имам Малик, извини му се и изяви желание да се види с него. Имамът прие поканата му и когато отиде, халифът му рече:

- Нито съм повелил онова, което ви причинили, нито съм имал знание за него. Докато си сред тях, народът на Харамейн би добрувал. Ти ги пазиш от бели. Аллах чрез теб издигна натиска върху тях. Ако не беше ти, много бързо щяха да бъдат въввлечени във фитне. Повелих онзи, който Ви е измъчвал, да бъде докаран от Медина в Ирак и да бъде затворен в тясно помещение. Ще намери заслуженото си наказание.

Имам Малик “рахметуллахи алейх”, притежател на великодушие, му отвърна така:

- Нека Аллаху теая дари повелителя на мюсюлманите със здраве и благоденствие. Нека степента ти бъде висока. Аз му простих заради близостта му с Вас и Пейгамбера ни.

- Нека Аллаху теая прости и помилва и Вас.

Този случай е показателен как хазрети имам Малик се е отнасял към своите опоненти.

Хазрети имам Малик не прекъсна връзка с халифите и управниците. Продължи да ги наставлява и насочва към добро. Насърчаваше учените да насочват халифите и управниците по правия път. Казваше им: “Всеки мюсюлманин, в чието сърце Аллаху теаля е поставил знания и фъкх, е длъжен да отиде при управниците, които разполагат с власт, и да ги възпира от зло, защото така лицето на земята ще се промени и ще се роди един достоен свят.”

Когато един от учениците му рече: “Хората казват, че много често се срещаш с държавниците, и не харесват това твое състояние”, имамът отвърна: “Правя го съзнателно, защото ако не го направя, ще се срещат с неподходящи хора и ще се допитат до тях. Ако не се срещам с тях, в този град нямаше да остане сунна на Расулюллах, който да се изпълнява и да е на пиедестал.”

Веднъж халифът Мехди поиска наставление от него. Имамът му рече: “Наставлявам те да се боиш от Аллаху теаля. Трябва да си щедър и милостив към земите на Пейгамбера ни и неговите съседи, защото Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Медина е мястото, в което се преселих, гробът му е тук, повторното ми съживяване ще се случи тук. Населението на Медина са моите съседи. За моята общност е задължение да съблюдават правата на моите съседи. Който ги опази, ще бъде обект на моето застъпничество в Съдния ден.”** Халифът, чувайки тези наставления, лично обиколи къщите в Медина една по една и прояви щедрост. Когато беше на път да излезе от Медина, срещна имам Малик и му каза: “Ще спазя вчерашното Ви наставление. Ако остана жив, няма да го забравя.”

Имам Малик предаваше хадис-и шерифи в Месджид-и Неби. В неговия меджлис се намираше и халифът Харун Решид. Месджидът се изпълваше с хора. Веднъж, когато изчете благословения хадис **“Аллаху теаля възвисява онзи, който проявява снизхождение в името на Аллах”**, халифът Харун Решид, седнал на високо място, слезе оттам. Седна заедно с учениците, които учеха хадис-и шерифи, а после изчете книгата. После халифът прати на имама муле, магаре, камила и 500 жълтици. Имамът взе парите, но върна животните. Каза: “Как бих могъл да се возя на животно в място, където Пейгамберът ни е под земната повърхност.” И наистина никога не бе виждано благословеният имам да се е качвал на животно в озарената Медина.

Преди да предаде хадис-и шерифи, имамът вземаше абдест, обличаше своите чалма и нови дрехи, сресваше своята брада, изпълняваше два рекята намаз, слагаше си хубав аромат, украсяваше си тялото и с внушителни маниери сядаше на най-видното място на събранието. Свеждаше поглед и започваше да чете. Когато го питаха защо прави това, отговаряше: “Ако учените проявят това уважение към знанието, Аллаху теаля ще увеличи техните степени в очите на хората и ще ги стори величествени в сърцата на

управниците. О, онзи, който искаш да възжелаеш науката! И ти прояви уважение към знанието. Който прояви снизхождение към науката, Аллаху теаля ще го въздигне, защото Аллаху теаля възвисява степенята на онзи, който проявява снизхождение в Негово име.” Благословеният му гроб е в Дженнет-ул-баки.

Малик бин Енес “рахметуллахи алейх” прекара своя живот в изучаване и преподаване на наука. Почина през 795 (179) г. в сияйната Медина.

Произведения: Неговият сборник с хадис-и шерифи “Муватта” е много ценен. Имам Малик го писа в продължение на 40 години. Първоначално в него фигурираха 4000 хадис-и шерифа, но впоследствие ги съкрати до 1000. Някои учени направиха шерх към него. Най-прочутият сред тях бе Ел-Мудеввене. Този шерх бе първата книга, в която хадисите са групирани според темите по фъкх. В нея фигурират и някои отсъждания на имам Малик във фъкха. Освен “Муватта” имамът има и други книги, като “Ресале-фил Фетва”, която съдържа отсъждания и фетви, отнасящи се до съдбата и предопределението.

Миск (мускус) с шепи

Ебу Абдуллах Мевля’л-Лейсейн разказва: “Сънувах Расулюллах. Беше в месджида на крака, а хората го бяха наобиколили. Пред него видях да стои имам Малик. Пред Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” се намираще един препълнен с миск съд. Расулюллах вземаше оттам с шепи и ги подаваше на имам Малик, а той ги раздаваше на хората.” Матраф, който предаваше този сън на Ебу Абдуллах, казваше: “Свързвам този сън с висотата на имам Малик в знанието и неговата привързаност към Сунната на Расулюллах.”

Месна бин Саид ел-Кесир разказва: “Чух от имам Малик да казва: “Няма нощ, в която да не съм сънувал Расулюллах.”

Зехеби описва имам Малик по следния начин: “Дълъг живот, висока степен, блестящо съзнание, много обширни познания, остра прозорливост, сахих предания, религиозна стриктност, справедливост и подчинение към славната Сунна. Той бе един от първенците по даване на фетва. Не обичаше да бърза при даване на фетви. Казваше: “Щитът на знанието е да се казва “Не знам!”

Имам Шафи “рахметуллахи алейх” казваше за него: “Имам Малик е като ярка звезда сред ислямските учени. Към мен никой не е проявявал толкова щедрост като него.”

Запитаха имам Шафии:

- Като какъв бихте охарактеризирали имам Малик?
- Като много голям учен!
- Откъде разбрахте, че е голям учен?
- Присъствах в неговия меджлис. Дойде един човек и му зададе точно 36 въпроса. Преброих и видях, че на половината от тях отговори, а за другите

каза: “Не знам! Трябва да проверя в книгите.” Това че каза “Не знам!” беше доказателство, че е много голям учен.

Един ден халифът Харун Решид му каза: “О, имам, ще размножа твоите книги и ще ги изпратя навсякъде. Ще повеля всички хора да ги следват и да бъдат в твоя мезхеб.” Имам Малик му отвърна: “О, халифе, в хадис-и шериф се казва: **“Различието в отсъжденията на учените на моята общност е милост.”** Различните отсъждения са милост от Аллаху теаля. Всички те са по правия път. Мюсюлманите не могат да бъдат лишени от тази милост.” При това халифът се отказа от тази си промисъл.

Всички вие сте пастири

Хазрети Малик бин Енес, освен че наставляваше халифите и управниците словесно, той им пращаше и писмени наставления. На един от халифите беше написал следното писмо: “Знай, че Аллаху теаля отреди да ти направя наставление. Надявам се, че тези ми препоръки ще станат причина за твоето щастие (благоденствие). Аллаху теаля би отворил вратите на щастие, водещи в Дженнета. Нека Аллаху теаля дари теб и мен със Своята милост. Написаните от мен неща – с помощта на Аллаху теаля и подчинението към заповедите Му – биха довели до спасение. Нека Аллаху теаля Ви закриля заради поданиците Ви, защото ти си отговорен за всеки един от тях, малък или голям. В един хадис-и шериф Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” казва: **“Всеки от вас е един пастир”**, а в друг: **“В Съдния ден ще доведат валията със завързани за врата ръце. Те ще бъдат развързани само заради справедливостта му и ще бъде освободен.”** Хазрети Омер казваше така: “Кълна се в Аллах, че ако агнето на една овца бъде погубено на брега на Тигър и Ефрат, Аллаху теаля ще пита за него Омер.” Хазрети Омер извърши хадж десет пъти. Според моите знания за всеки от тях изхарчи по 12 динара. Стоеше не в палатка, а под сянка на дърво. На врата си носеше мях за мляко. Обикаляше по чаршии и пазари и питаше хората за състоянията им. Когато беше ранен, Есхаб-и кирам се насъбраха около него и го похвалиха. Рече им: “Ще бъде подмамен онзи, който се подвежда по такива слова. Ако имах злато, колкото цялата земя, бих я пожертвал за спасение от ужасите в Съдния ден.” Това го казва хазрети Омер, който бе правдив и справедлив във всички свои дела, и Расулюллах “алейхисселям” го благовести с Дженнет. Въпреки това беше в страх и се стараше да управлява добре делата на мюсюлманите, които бе поел. Какво ли би било положението на другите ако хазрети Омер е действал така? Ако извършиш дела, сближаващи с Аллаху теаля, те биха те спасили. Бой се от онзи страшен Ден, в който биха те избавили само твоите дела? Нека добрите сред предишните мюсюлмани бъдат твои примери. Винаги във всички дела се бой от Него и съблюдавай богобоязнта. Винаги съблюдавай моите писания и приеми за

свое възложение да действаш според тях. Моля Аллаху теая да ти отреди напътствие и прозиране на истината.

При науката се отива

Харун Решид беше поискал от хазрети имама да идва ежедневно у тях и да преподава на синовете му Емин и Ме'мун. Имамът му отговори: “О, халифе на мюсюлманите! Най-подходящо е твоите деца да идват у нас. Нека Аллаху теая увеличи Вашата стойност! Ако оцените знанието, ще бъдете оценени. Ако го омаловажите, ще изгубите стойност. Знанието не отива при никого, а се идва при него.”

При това халифът му се извини и започна ежедневно да праща своите синове при него на уроци.

Съблюдение на благоприличието

Аббасидският халиф Ебу Джафер Менсур и хазрети имам Малик се намираха в месджида на Расулюллах в сияйната Медина. Менсур проговори нещо на висок глас. Имам Малик се намеси: “О, повелителю на мюсюлманите! Не повишавай глас, защото Аллаху теая във втори айет на сура Худжурат по смисъл казва: **“О, постигнаха честта да повярват! Не повишавайте глас над гласа на Расулюллах. Не говорете с него високо, както говорите помежду си. Ибадетите на онези, които проявяват неуважение към него, пропадат.”** Уважението към Расулюллах след смъртта му е като тази приживе.”

- О, имам! Как следва да постъпя, когато се моля при Расулюллах? Накъде да се обърна: към Къбле или към Расулюллах?

- О, повелителю на мюсюлманите! Не обръщай лице към друга посока, освен към Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”, защото Расулюллах е посредник при Аллаху теая за нашите дуи. Ето защо лицето следва да бъде обърнато към него и да се иска неговото застъпничество. Ето така Аллаху теая ще го стори твой застъпник. **“Те, след като са угнетили своя нефс, идват при Аллаху теая и искат прошка. И ако моят Пророк поиска тяхната прошка, ще намерят Аллаху теая като такъв, Който несъмнено приема покаянието и проявява милосърдие.”** (Ниса:64)

Източници

- 1) Нурул-Ебсар; стр. 208
- 2) Вефеятул-А'ян; том 4., стр. 135
- 3) Техзибут-Техзиб; том 10, стр. 5
- 4) Хилйетул-Евлия; том 6, стр. 316
- 5) Ед-Дибаджул-Музеххеб; том 1., стр. 207
- 6) Там Илмихал Сеадет-и Ебедийе (49. издание); стр. 1108
- 7) Тезкиретул-Хуффаз; том 1., стр. 207

- 8) Съфатус-Сафве; том 2., стр. 99
- 9) Фаидели Билгилер (5. издание); стр. 157
- 10) Хидайетул-Мувафъкин; стр. 55
- 11) Себилун-Неджат; стр. 24
- 12) Рехбер Ансиклопедиси; том 8., стр. 138
- 13) Ислям Алимлери Ансиклопедиси; том 2., стр. 291

Суфян-и Севри

Един от големите евлии. Името му бе Суфян бин Саид бин Месрук с кунйе Ебу Мухаммед и Ебу Абдуллах. Роди се през 713 (95) г. в Куфа и почина през 778 (161) г. в Басра. Бе от големците на Тебе-и табиин.

Изучи наука и едеб от големите учени на времето. Стана муджтехид в науките хадис и фъкх. Прочути учени и евлии като Джунейд-и Багдади и Хамдун Кассар бяха от неговия мезхеп, който с времето бе забравен.

Когато отиваше в свещена Мекка, народът се събираше около него и го питаха за неща, които не знаеха или не разбираха. Той отговаряше на всеки един поотделно и разрешаваше проблемите им. Имаше изумително силна памет. Във връзка с това казваше: “Досега паметта не ми е изневерявала в нищо, което съм ѝ поверил.” Т.е. не съм забравил нищо, което съм изучил. В продължение на двадесет години не бе спал нощем. Никога не ходеше без абдест. Когато се сещаше за смъртта, изпадаше в безсъзнание. Когато и да срещаше, казваше: “Готви се за смъртта преди да е дошла!”

Имаше много красиви състояния и керамети. Когато майка му беше бременна с него, се качи на покрива и без позволения на съседа понечи да похапче от тяхната туршия. Малкият Суфян се раздвижи в корема на майка си и я удари силно с главата. Тогава майка му се усети, че е взела от туршията без да иска позволение от съседите и се затича да иска прошка. Суфян-и Севри още на утроба не прие харам залък и цял живот се храни само с халял.

Веднъж пътуваше с един човек за Мекка и постоянно плачеше. Човекът му рече:

- Заради своите грехове ли плачеш?
- Имам много грехове, но най-вече се боя и плача от страх дали ще мога да умра с вяра или не?

Пристигнаха в Мекка. По време на хадж един младеж извика силно “Аллах” от страх към Него и почина. Суфян-и Севри “рахметуллахи алейх” отиде до тялото му и рече: “Извърших четири хаджа. Подарявам ти техния севаб, а ти ми подари севаба, който спечели с това “Аллах!” От безжизненото тяло на младежа се чу глас да му отговоря: “Дадох ти го!” Същата нощ Суфян-и Севри видя във своя сън как му се казва: “Спечели толкова много. Ако този севаб го раздадеш на всеки един в Арафат, всички биха станали богати.”

Веднъж хазрети Суфян-и Севри откланя намаз с халифа на времето. В намаз халифът си играеше със своята брада. След намаз хазрети Суфян му рече:

- О, повелителю на мюсюлманите! Кланяйки намаз не бива да се правят излишни движения. Утре в Съдния ден подобни намази ще бъдат хвърлени по лицето ти като пачаври.

- Говори тихо, че околните ще те чуят.

- Ако не изясня на всички една толкова важна тема, няма да съм извършил своето задължение, а това не ми подхожда.

Тази забележка се видя много горчива на халифа. Той – за да попречи и други хора да постъпват така – повели да издигнат бесило и да го обесят за назидание. В деня, когато издигнаха бесилото, хазрети Суфян беше заспал, бивайки до Фудайл бин Ияд и Суфян бин Уйейне. Другите двама големци бяха научили, че той ще бъде обесен. Казаха един на друг: “Докато се събуди, нека не му кажем, че ще бъде обесен” ала той ги чу. Какво говорите, запита ги той. Те му казаха за решението на халифа, а той отвърна: “Аз не съм човек, който да копнее за живот, но имам неща, които трябва да довърша на това свят.” Очите му се насълзиха. Вдигна ръце и отправи дуа: “О, Аллах мой! Подложи ги на тежко наказание!” Още щом привърши дуата си, куполът на двореца се срути. Халифът Джафер и приближението му останаха под него и умряха. Двамата благословени евлии до него рекоха: “Не сме виждали дуа, която да е била приета толкова бързо!”

Халифът искаше да назначи за кадия най-големите учени на времето – имам а’зам, Суфян-и Севри, Мисар бин Кедам и Шурейк – но те не искаха да нараят тази отговорна работа. Халифът ги покани при себе си. Отивайки за там хазрети имам а’зам каза на своите приятели: “Да предположа ли какъв ще бъде крайният резултат? Аз ще намеря начин да се избавя, Суфян ще избяга, Мисар ще покаже себе си за луд и Шурейк ще стане кадия.” На пътя хазрети Суфян-и Севри поразмисли върху хадис-и шерифа **“Онзи, който е възложен да стане кадия, е като човек, обезглавен без нож”** и се отдалечи оттам, подслони се в един кораб, на чиито пасажерите им рече: “Скрийте ме, ще ме убият!” и се спаси да стане кадия. И сетне – както беше казал имам Ебу Ханифе – Шурейк стана кадия.

Един човек разказва за събитие, на което е бил свидетел: Призори бях седнал до кладенеца Земзем. По едно време дойде един човек. Напълни кофата с вода, издърпа я и я изпи. Останалата я остави там и си отиде. Тъй като лицето му беше покрито, не успях да го позная, но изпих остатъка от водата в кофата. Вкусът ѝ беше като на бадемова паста. Никога преди не бях изпивал нещо толкова сладко на вкус. Друг път призори пак седях на същото място. Същото събитие отново се повтори. Този път вкусът на водата беше като на меден шербет, а третия път имаше вкус на подсладено мляко, но този път го хванах здраво за дрехата и го запитах:

- Кажи в името на Аллах, кой си ти?
- Обещай, че докато съм жив, няма да кажеш на никого!
- Добре!
- Аз съм Суфян-и Севри.

Той беше изключително милостив към създанията. Един ден видя на чаршията да се продава пеещо птиче в клетка. Суфян-и Севри го купи и веднага го пусна на свобода. То всяка нощ идваше у неговия дом и го гледаше като кланя намаз. Понякога дори кацаше на рамото му. В деня, когато Суфян “рахметуллахи алейх” почина, отново дойде. Като не го завари у дома, отиде до гроба му, хвърли се върху него и умря. Тогава се дочу глас да казва: “Аллаху теая прояви голяма милост към Суфян поради неговата твърде голяма милост към създанията.”

Веднъж го видяха да отчупва зальци от един хляб. Единия го изяждаше той, а другия го даваше на куче до себе си. Запитаха го: “Защо правиш така?” Отвърна: “Аз кланям намаз, а той ме чака до сутринта.” Хазрети Суфян водеше скромен живот, задоволяваше се с малко и оказваше голямо уважение към бедните.

Един ден се опита да откаже един човек, който за земно служене на държавниците, и му препоръча да прави ибадет на Аллаху теая. Човекът му рече: “Какво ще стане с препитанието на семейството ми?” Хазрети Суфян му отвърна: “Субханаллах! Нима Аллаху теая, Който не прекъсва твоето препитание, дори когато си непокорен, ще го прекъсне, когато Му се покориш?”

Един ден Суфян-и Севри беше седнал с един приятел пред своя дом. Пред тях премина един доста нагизден мъж. Приятелят на Суфян-и Севри се загледа в него ала хазрети Суфян му рече: “Ако не го бяхте гледали вие, нямаше да прибягва до това разточителство и затова сте му съдружници в греха.”

Един човек дойде и запита Суфян-и Севри: “В един хадис-и шериф Пейгамберът ни казва: **“Аллаху теая намразва онова семейство, в което се яде много месо!”** Какво се има предвид тук?” Хазрети Суфян му отвърна: “Тук са визирани онези, които злословят, защото злодумните ядат месата на другите хора!”

Хазрети Суфян-и Севри наставляваше хората със своите мъдри слова и ги учеше на правия път. В това отношение има много наставления, като:

“О, братко! Винаги и навсякъде бъди правдив. Стриктно се пази от лоши нрави като лъжа, неспазване на обещанието и измяна на доверието. Не дружи с лъжци и неблагонадеждни, защото дружба с тях довежда до грехове. Във всички свои слова и дела се пази от състоянието на показност, защото той е скритият ширк. Пази се и от състоянието на уджб, т.е. да се харесват извършените ибадети и добрини, и да се хвали с тях. Дело, в което има уджб, не се приема от Аллаху теая. (Но не е уджб човек да се радва на тях, осъзнавайки че са блага, идващи от Аллаху теая.) Учи

своята религия от учени, които треперят за своята религия и са стриктни в Сунната, защото състоянието на онези, които са учени, но не са стабилни в религията, е като това на онзи лекар, който се е разболял, но е безсилен да открие лек за себе си... как такъв човек би могъл да установи болестта на хората и да ги излекува? Как би могъл да им предпише лекарство? Той самият е болен (т.е. той няма полза за себе си, как би могъл да помогне на други)! Онзи, който не трепери върху своята религия, как би могъл да трепери над твоята и да се бои да не би да ѝ навреди с нещо? Каква стриктност би могъл да прояви?

О, скъпи братко! Твоята религия е като твоето месо и кръв. Плачи за себе си. Прояви милост към себе си. Ако ти не проявиш към себе си, друг изобщо не би. Дружи с хора, които заличават от теб земната любов и те подтикват към ахиретска подготовка. Не бъди с онези, които са потънали в земна мисъл и забравили за ахирета, защото те биха развалили твоите религия, вяра и сърце. Спомни си за смъртта често. Прави много истигфар за предишните си грехове. Искай Аллаху теая да те опази от тях през останалата част от живота ти.

Скъпи братко! Поддържай стриктност в красивия едеб и ахляк. Не се противи на джемаата, защото доброто е в дружбата с него, но ако джемаатът потъне в земно и се насочи към неговата украса, не го следвай. Помогни на всеки мюсюлманин, който те пита нещо за исляма. Покажи им пътя. Наставлявай ги. Не крий нищо от онзи, който се допитва до теб в харесвано от Аллаху теая дело. Пази се много да не измениш на някой мюсюлманин. Който измени на един мюсюлманин, ще е изменил на Аллаху теая и Неговия Пророк. Когато заобичаш брат по религия в името на доволството на Аллаху теая, не страни от него своите живот и имот.

Не спори с никого. Има вероятност да извършиш неправда и попаднеш в грях. Винаги бъди търпелив. Търпението води към свян и доброта, а те към Дженнета. Опazi себе си от състояние на гняв и разпаленост. Те повличат човека към зло, а злото към Дженнема. Не спори с учените. Мисли за Съдния ден. Да се отива при учени е милост от Аллах. Той не е доволен от това да се прекъсва връзка с тях. Те са наследниците на пейгамберите. Ако се придържаш към състояние на зухд (неотдаденост на земно), Аллаху теая ще те дари с много неща. Ако се придържаш към състояние на вера (да се пази от съмнителни неща), равносметката ти би била лека. Ако оставиш онова, което те кара да се съмняваш, и се обърнеш към това, което не те кара към това, ще се опазиш от попадане в харам. Повелявай добрината и възпирай злото, и така ще станеш любим раб на Аллаху теая. Не обичай грешниците. Ако успееш в това, ще си изпъдил шейтаните. Намали радостта и смеха по отношение на онези земни неща, които си спечелил, и ще спечелиш ценност при Аллах. Работи за своя ахирет и Аллаху теая ще ти е достатъчен за земния ти живот. Ако украсиш своето сърце, Аллаху теая ще стори красива и твоята външност. Плачи за своите

грешки и грехове, и ще станеш от тези, които ще отидат в Рефик-и а'ля. Не бъди нехаен по отношение на Аллаху теаля, защото Той не е нехаен по отношение на теб. Той има права над теб. Трябва да ги съблюдаеш. Не бъди нехаен към тях. В Съдния ден ще ти бъде държана сметка за тях. Бъди сериозен и умерен. Ако видиш, че дадено дело е в съгласие с ахирета, вкопчи се за него. Ако не е, спри се и виж какво са направили онези, които го извършили и как се спасили после. Не бързай! Искай от Него да те дари със здраве. Когато се насочиш към ахиретско дело, извърши го веднага, не се бави, за да не влезе шейтанът между тебе и него! Не яж много. Когато се храниш, прави възнамерение и не сядай да ядеш, когато нямаш желание. Яж с възнамерение да си здрав, за да може да Му служиш по-добре. Не препълвай стомаха си, това ще те възпрепятства да споменаваши Аллаху теаля. Не бъди пристрастен към онова, което имат хората, защото това вреди на религията на човека и втвърдява сърцето му. Не бъди пристрастен към земно! Защото пристрастеността към него би изкарала най-вече грешките на човека в Съдния ден. Бъди от онези, чието сърце и тяло е прочистено от грехове, ръката му е далеч от гнет, сърцето от ненавист и измяна, а стомаха му от харам. Тяло, което се храни с печалба от харам, не би могло да влезе в Дженнета. Отвърни око от хората. Не прави крачки без да има нужда. Не говори напразно, без причина. Не вземай онова, което не е твое. За остатъка от своя живот се бой с мисълта “Да не би да стане нещо с моята религия и ахирет!”, и живей с тази тъга и загриженост. Не проявявай ненавист към праведен мюсюлманин, който върши харесвани от Аллаху теаля дела. Бъди милостив към всеки – малък или голям. Не прекъсвай връзка със своите роднини. Отиди у онзи, който не идва у вас. Дори твоите роднини да прекъснат връзка с теб, ти недей. Прости онзи, който ти угнетява, и ще бъдеш с пейгамберите и шехидите. Не ходи прекалено много на чаршия, защото там в повечето случаи се виждат некрасиви неща. Не оставай там за дълго. Задоволи своята нужда и си отиди. Постоянствай в оруджа, защото той държи вратата на злото затворена, а вратата на ибадета – отворена. Говори малко и сърцето ти ще стане меко. В повечето случаи бъди мълчалив и ще станеш от притежателите на вера. Не бъди алчен към земно, не завиждай и ще спечелиш прозорливост. Не бъди такъв, който да хули и обвинява хората и ще се спасиш от техния език. Бъде милостив и съчувствен и всички ще те заобичат. Ако бъдеш доволен от подялбата на Аллаху теаля и препитанието, което ти праща, ще станеш от онези хора с богата душа. Уповавай се на Аллаху теаля и ще бъдеш силен. Не спори със земни хора заради техни земни интереси, и така Аллаху теаля и хората ще те заобичат. Бъди снизходителен и с това ще си допълнил праведните си дела. Ако проявяваш милост, всичко ще прояви милост към теб.

Скъпи братко! Не прекарвай напразно своите дни, нощи и часове. Готви се за ахирета. Гледай да спечелиш доволството на Аллаху теаля, а това е възможно чрез ибадет и послушание към него.”

“Ако се събере голямо множество и един им каже “Познайте кой от вас ще доживее до вечерта?”, никой не би могъл да познае. Още по-странно е че ако на тези хора им кажеш “Щом е така, то нека онзи, който е направил подобаващата подготовка за смъртта, да се изправи!”, никой не би могъл. Човек трябва да прояви усилие да се спаси от този гафлет.”

“Зухдът не се изразява в обличане на изкърпена дреха и ядене на ечемичен хляб; той е непристрастеност към безполезни неща и липса на дългосрочни амбиции.”

“Наличието на пари и имоти не е пречка за състоянието на зухд нито пък непритежателят на земно се счита за захид. За да се разбере дали даден човек е захид или не се гледа дали е пристрастен към земни неща. Един човек може да има много имот, но да е захид. Друг може да няма имот, но да не е захид. Имотът е като оръжието на човека. Т.е. човек пази своите имот, живот, здраве, религия и чест с него.”

“Ако един човек винаги мисли за ахирета и прекарва целия си живот в подготовка за смъртта и за отвъдния живот, гробът му ще бъде градина от дженнетските. Ако изобщо не се сеща за нея и дните му преминават в нехание, гробът му ще бъде яма от ямите на Джехеннема.”

“Ако един човек дойде при теб и ти каже “Колко благословен човек си само!”, а после дойде втори и ти каже “Колко лош и долен човек си ти!”, и ако първото слово ти се стори по-любимо от второто, то разбери, че ти наистина си лош човек.”

“Не може да се изучи наука без да се изучи едеб.”

“Преди не се тачеха парите, но сега са като щита на мюсюлманина.”

“Не е вредно да имаш в ръцете си земен имот, който да те пази от харам и да задоволява твоите крайно необходими нужди.”

“Опознай себе си добре и тогава изказаните по твой адрес слова не ще ти навредят.”

“Знанието и делата на онзи, който разчита на тях и в този си вид се приема за нещо повече от своите братя по религия, са погубени.”

“Изпада в низост онзи, който говори без да има нужда.”

“Първото условие за изучаване на наука е да се мълчи и прояви благоприличие. Второто условие е да се изслуша внимателно и да се наизусти. Третото е да се приложи на практика, а четвъртото е да се разпространи навсякъде.”

“Лошите дела са болести, а учените са техните лекари. Ако учените се покварят и започнат да вършат лоши дела, кой ще излекува болните!”

“Знанието се изучава, за да се изпитва страх от Аллаху теаля и върши ибадет.”

“Ако намерите кой да ви учи на наука, продължете да се обучавате.”

“Онзи, който дава садака с харам пари, строи джамии и върши други добрини, е като онзи, който си измива мръсната дреха с урина, и още повече я омърсява.”

“На родителите следва да се подчиняваме, когато заповедите им попадат в категорията халял и мубах, а не харам и муштебех (съмнителни неща).”

“Ако човек върши всички заповеди на Аллаху теалю, но в сърцето си има дори и малка обич към земно, в Съдния ден пред всички хора ще бъде казано: “Вижте, това е един кой си, синът на еди кого си. Той заобича земното, на което Аллаху теалю не отдаде значение, колкото крило на муха.” Толкова ще се засрами, че ще се почувства сякаш месата по лицето му са на път да изпадат.”

“Днес вече е трудно да се намери халял залък.”

“И добрите, и лошите дела си имат характерна мирис. Ароматът на доброто е изключително приятен, а вонята на злото е твърде потискаща. Когато в сърцето се появи склонност към вършене на зло, миризмата му достига до околните меляикета. А ако се появи склонност към добро, и него го усещат веднага. Както тези меляикета не ви безпокоят никога, така и вие не ги безпокойте.”

“Дочух как меляикетата правят дуа за онова семейство, което сяда на трапезата заедно. Аллаху теалю проявява милост към тях.”

“Когато някой брат по религия дойде да те посети, не бива да го питаш “Би ли похапнал нещо? Гладен ли си? Да донеса ли нещо?” Веднага трябва да му се поднесе нещо, а ако не хапне, ще го отнесеш.”

“Онзи, който те хвали с качества, които не притежаваш, без съмнение ще те обвини в грях, който не си извършил.”

“Смъртта може да дойде ежесекундно. Онзи, който мисли, че ще доживее до утре, не е подготвен за нея. Ибадетите са прояви на мисълта за смъртта, а греховете и грешките на забравата за смъртта.”

“Краят на онзи, който не трепери като върбово листо при мисълта, че има опасност да загуби вяра на сетен дъх, е в опасност.”

“Не видях по-велик човек по отношение на богобоязън и служба на Аллаху теалю от имам а'зам.”

“Имам а'зам е най-големият учен на света.”

“Човече, целият ти капитал се изчерпва с няколкодневния ти живот. Тези дни несъмнено ще отминат, а и повечето от тях вече са. Поне оцени онези, които ти са останали.”

“Ако човек се бои от Аллах, стои далеч от харамите и съмнителните неща, и проявява търпение, това показва, че е изучил наука в името на Аллах.”

“Предишните хора бяха като лекарства ала сегашните са като неизлечима болест.”

Когато някой от неговите ученици се канеше да поеме на път, му казваше: “Ако видите някъде смърт за продан, купете я за мен.” Но когато смъртта му наближи, започна да пролива горчиви сълзи. Каза:

- Много желях да умра, но сега се боя твърде много, защото не знам какъв ще бъде краят на моя живот. Много е трудно да се поеме на това пътешествие. Не са достатъчни една тояга и мях вода, като при другите пътувания.

- Харесваш ли Дженнета? – запитаха го приятелите му.

- Какво говорите? Нима биха дали Дженнет на човек като мен?

Хазрети Суфян-и Севри се разболя в Басра. Болеше го стомах и постоянно му се разваляше абдест. Толкова се боеше да умре без абдест, че същата нощ изпълни абдест 60 пъти и макар в болно състояние, постоянно кланя намаз.

Когато времето наближи, рече на Абдуллах бин Мехди: “Смъкнете ме от леглото на земята и положете лицето ми по нея, защото времето ми свърши.” След като Абдуллах сложи лицето му върху земята, излезе навън да съобщи за събитието на приятелите му ала ги завари да чакат на вратата. Че кой ви предаде вестта, запита той. Всички до един отвърнаха: “Насън ни казаха: “Хайде, станете и се гответе за погребалния намаз на Суфян!” Част от тях влязоха в къщата. Хазрети Суфян изживяваше последните си мигове. Изкара изпод възглавницата си кесия с хиляда жълтици и рече: “Раздайте ги като садака!” Всички там се зачудиха и запитаха един друг: “Аллах, Аллах! Тази личност не отдаваше значение на земния имот, никога не държеше до себе си нищо земно, той дори не приемаше земните подаръци. Каква ли мъдрост се крие в това, че е събрал толкова много пари?” Когато ги дочу, хазрети Суфян им отвърна: “С тези пари си опазих религията и тялото. Колкото пъти шейтанът ми даваше весвесе, като “Нямаш дрехи и ядене, спечели земно за тях!”, всеки път му показвах тези пари и го отпъждах. Тези пари ги използвах като оръжие срещу него.” После изчете Келиме-и шехадет и предаде душа. В нощта, в която почина, се дочу глас да казва: “Почина Суфян, притежател на вера и религиозна стриктност.”

След смъртта го сънуваха. Запитаха го: “Гробът е много тясно, тъмно и самотно място. Как би било възможно да се търпи всичко това?” А той им отвърна: “Моят гроб с позволенията на Аллаху теаля се разшири твърде много и се превърна в градина от дженнетските, в която пеят дженнетски птици.”

Един от приятелите го видя на сън и го запита: “Как се отнесе с теб Аллаху теаля?” В отговор му каза: “Аллаху теаля прояви такава щедрост към мен, че за две крачки стигнах до Дженнета.” Друг го бе сънувал да лети в Дженнета с криле от нур. Запита го: “Как достигна до тази степен?” Хазрети Суфян му отвърна: “Чрез голяма стриктност в подчинение на исляма.”

Хазрети Суфян-и Севри по отношение на отбягване на харами и съмнителни неща беше достигнал до крайния предел. По отношение на благоприличие и снизходителност имаше много малко примери като него. Неговите книги “Джами’ул-Кебир”, “Джами-ус-Сагир” и “Фераиз” са известни.

Сетен дъх

Суфян-и Севри се бе нагърбил още на младини. Когато го запитаха за причината, отговори така: “Учех наука при трима учители. Всеки един от тях беше от най-големите учени на времето, но и тримата умряха без иман. Когато видях това тяхно състояние, от силен страх гръбнакът ми се изкриви. На единия от тези учители му бях служил дълги години и изучих много неща от него. Не съм го виждал да е пропускал и един единствен едеб (мустехаб). Бях до него, дори когато беше на път да се изсели от земното в ахирета. Отвори очи и каза:

- О, Суфян! Виждаш ли какво стана с мен?
- О, учителю мой, като какво би описало своето състояние?
- Отпъждат ме, не ме приемат и ми казват: “Върви си, не си достоен за нас.”

После поисках Коран-и керим от околните, поставих ръка върху него и казах: “Бъдете свидетели! Той умря без дял от този мусхаф и неговото съдържание. Избра еврейската религия и предаде душа. Аллаху теаля прави каквото пожелае.”

Издигащо се сияние

Един ден приятелите му рекоха: “О, Суфян! Изпълнявате ибадети и се борите с нефса по начин, който е отвъд Вашите сили. Какво би станало ако проявите малко милост към нефса; пак бихме постигнали целта си!” Суфян-и Севри им отвърна: “Братя! Дочух учените да говорят: “В Съдния ден, когато обитателите на Дженнета влязат в Дженнета, и достигнат до своите маками, ще видят нур, озаряващ седемте нива на Рая. Ще си мислят, че това е сиянието на лика на Аллаху теаля и ще отидат на седжде. После ще се чуе глас да казва: “Повдигнете чела от седжде. Това не е сиянието на лика на Аллаху теаля. Това сияние, което се издига на толкова високо, е онова, което се появява, когато девица в Рая се усмихне към своя собственик.” При условия, че не се упрекват онези, които желаят девици, как би могло да се упрекне такъв, който иска своя Господ?”

Щедрост

Скъпи братко, бъди щедър и Аллаху теаля ще стори твоята равносметка лесна. Върши много добрини; ще ти бъдат другари в гроба. Отбягвай харамите и ще усетиш сладостта на имана. Дружи с онези, които са притежатели на вера и таква и Аллаху теаля ще стори твоя ахирет добър.

По отношение на земно и ахиретско се допитвай до хора, които се боят от Аллаху теаля. Във вършене на добри дела бързай и Аллаху теаля ще ги превърне в завеса между теб и харамите и грозните неща. Винаги споменавай Аллаху теаля и Той няма да те стори пристрастен към земно. Ако се сещаш често за смъртта, Той ще стори леки за теб земните дела. Ако закопнееш за Дженнета, Аллаху теаля ще ти отреди да вършиш неща, които харесва. Ако се боиш от Джахеннема, земните бели ще ти се сторят леки. Ако заобичаш хората за Дженнета, в Съдния ден ще бъдеш заедно с тях. Ако не заобичаш вършителите на грехове и злини, Аллаху теаля ще заобича теб. Не казвай лоша дума на никой мюсюлманин. Не подценявай нито едно добро. Нека тайно и наяве първата ти работа бъде да се боиш от Аллаху теаля и отбягваш забранените от Него неща. Бой се от него така: Починал си, видял си нещата, които ти предстоят в гроба, настанал е Къямет, станал си от гроба, събрали са те на сборището, застанал си пред Аллаху теаля и ти се държи сметка за стореното в земния живот, изтърпяваш всички тези трудности и сетне отиваш в Дженнета или Джахеннема. Ако отидеш в Дженнета, печелиш безкрайно благо; ако отидеш в Джахеннема, ще бъдеш подложен на разнородни мъки и не ще има спасение за теб. Ето, както виждайки всичко това, се боиш и те е страх да не те сполети беда, по същия начин се бой и от Аллаху теаля.

Пациентът се оказа самият лекар

Веднъж хазрети Суфян-и Севри се разболя. Докараха един лекар-специалист, изповядващ християнската религия. Той беше научил, че пациентът му бе един от големците и евлиите на мюсюлманите. Хазрети Суфян отначало за известно време поговори с него за медицина и други науки. Макар доведеният християнин да бе лекар, никога не бе чувал онова, което чуваше сега от Суфян-и Севри. Изпадна в изумление. После го прегледа. След преглед рече:

- Белите Ви дробове и бъбреци изобщо не работят. Дробовете Ви се разкъсали от страх. В това състояние човек не би могъл да остане жив!
- Аллаху теаля има сила за всичко! – отвърна Суфян-и Севри.
- Ако последователят на една религия продължава да живее при условие, че това е невъзможно от медицинска гледна точка, това му състояние е неоспоримо доказателство, че религията му не би могла да е грешна. – Рече лекарят и веднага изрече Келиме-и шехадет и стана мюсюлманин. Когато халифът на времето чу за това, каза: “Пациентът се оказа самият лекар!”

Източници

- 1) **Тарих-и Багдад**; том 9., стр. 151
- 2) **Хилйет-ул-Евлия**; том 6., стр. 356; том 7., стр. 3
- 3) **Вефейат-ул-А’ян**; том 2., стр. 386

- 4) Табакат-ъ Ибн-и Сад; том 6., стр. 381
- 5) Тезкирет-ул-Евлия; стр. 120
- 6) Там Илмихал Сеадет-и Ебедийе (49. издание); стр. 1144
- 7) Техзиб-ут-Техзиб; том 4., стр. 111
- 8) Фаидели Билгилер (5. издание); стр. 48, 158, 430
- 9) Насихат на уахабията; стр. 129
- 10) Къямет ве Ахирет (5. издания); стр. 110
- 11) Ел-Джевахир-ул-Мудийе; том 1., стр. 250
- 12) Рисале-и Кушейри; стр. 51, 286, 290, 294, 532, 624
- 13) Кешф-ул-Махджуб; стр. 231 (превод на урду)
- 14) Есхаб-и кирам (6. издание); 392
- 15) Табакат-ул-Кубра; том 1., стр. 47
- 16) Джамии-Керамат-ил-Евлия; том 2., стр. 27
- 17) Тезкирет-ул-Хуффаз; том 1., стр. 203
- 18) Съфат-ус-Сафве; том 3., стр. 147
- 19) Кевакиб-уд-Дуррийе; том 1., стр. 115
- 20) Ислям Алимлери Ансиклопедиси; том 2., стр. 377

Фудайл бин Ияд

Един от големите евлии. Името му бе Фудайл бин Ияд бин Месуд бин Бишр с куние Ебу Али. Роди си в град Ебиверд на Хорасан през 726 (107) г. и почина през 803 (187) г. в свещена Мекка. Благословеният му гроб е в Мекка, в Дженнет-ул-муалля около гроба на майка ни хазрети Хадидже.

Хазрети Фудайл бин Ияд бе от големците на покаяващите се и много рядко срещана личност. Преди да се покае бе главатар на разбойниците между Ебиверд и Серахс и ограбваше керваните. Заедно с това не пропускаше своите намази и държеше орудж. Когато ограбваше, не докосваше жените, длъжниците и хората с малък капитал. Ако се случеше един от бандата да не кланя намаз, веднага го изгонваше.

Един ден пак бяха ограбили един керван. Когато привършиха работа, седнаха да ядат. Един от собствениците на кервана се доближи до тях и запита:

- Кой е вашият главатар?
- Няма го тук! Кланя намаз под това дърво.
- Защо не яде заедно с вас?
- Държи орудж. – рекоха те. Мъжът още повече се зачуди и отиде при него. Видя го да кланя намаз с голяма всеотдайност. След като Фудайл бин Ияд приключи, човекът му рече:
- Нима може намазът и оруджът да се съчетаят с разбойничеството?
- Има и друга група хора, които признават своите грехове, и добрите си дела ги смесват с лоши, извършени по-късно... (Тевбе: 102)

Човекът още повече се зачуди ала не успя да му каже защо не се покайва.

Един ден се зададе голям керван. Когато хората на Фудайл бин Ияд го забелязаха, веднага пристъпиха към приготовления за нападение. Един богаташ, който се намираше сред кервана, ги забеляза и си рече: “Трябва да скрия жълтиците, че дори разбойниците да отнесат нашите вещи, парите да останат.” Отдели се от тях и затърси удобно място да ги скрие. Видя една палатка и се затича към нея. Завари там човек, облечен във вълнени дрехи и калпак на глава да кланя намаз. Рече му, че има пари и иска да му ги повери. Фудайл бин Ияд му каза да влезе в палатката и да ги остави на една страна. Когато ги остави и се върна при кервана, видя, че мародерите са ограбили всички стоки и вещи. Върна се при палатката. Видя, че разбойниците си поделят плячката. Човекът си рече “Аз съм си дал парите на техния главатар” и реши да се върне обратно. Фудайл го запита защо е дошъл. Човекът в почуда отвърна: “За да взема парите, които съм ти поверил!” Фудайл му рече: “Вземи ги оттам, където си ги оставил.” Когато мъжът ги взе, разбойниците рекоха: “Ние не намерихме никакви пари в кервана, а ти ги даваш обратно.” Фудайл им отвърна: “Той оказа хусн-у зан към мен (помисли ме за добър човек). Аз също имам хусн-у зан към Аллаху теалю. Аз отговорих на неговия хусн-у зан и се надявам Аллаху теалю да отговори на моя спрямо Него.”

Веднъж преминаваше един керван. Един от кервана изчете 16. аяет на сура Хадид, където по смисъл си казва: **“Не е ли настъпило за вярващите време сърцата им да омекнат за споменаване на Аллах и с уважение към низпослания Коран-и керим.”** Това разрани сърцето му. Рече си “Настъпи, настъпи, та чак премина” и изумен и засрамен се подслони в едни руйни. Междувременно керванът потегли на път. Вървейки си говореха един с друг: “Обиталището на Фудайл е пред нас. Как ще преминем оттам?” Той, от своя страна, им рече: “Имам блага вест за вас! Той съжали за стореното и извърши покаяние. Както вие бягахте от него преди, така и той ще бяга вече от вас. Ще се пази от това да повтори своите грешки.” Сетне обиколи всички места, изплати правата на хората и се прости с тях.

Хазрети Фудайл съжеляваше много за стореното от себе си. Веднъж каза на един човек: “В името на Аллах ме завържи и ме отведи при султана. Аз заслужих много наказания. Нека султанът ме накаже. С това ще е изпълнена заповедта на религията спрямо мен.”

Отидоха при султана и доложиха състоянието му. Султанът му оказа изключителни почести и щедрост, и повели да го върнат у дома му. Когато го заведоха у дома, продължаваше все така да плаче. Когато жена му го видя, рече:

- Какво ти стана? Защо плачеш и стенеш? Нима те пребиха?
- Да, и то прекалено силно – отвърна той. Жена му прояви още по-голямо любопитство:
- Къде те удариха?

- Султанът не ме наказва за извършеното, но болката ме изгаря и пробива дробовете ми. – после добави – Аз възнамерих да посетя къщата на моя Господ – Кяабе, ако желаш, мога да се разведе с теб.

- Аллах да пази. Как бих се разделила с теб. Където отидеш ти, там идвам и аз, и ще ти служа.

После заедно потеглиха за хадж. Аллаху теаля улесни тяхното пътешествие. Около Кяабе се запозна и срещна с някои учени и евлии. В Куфа присъства на уроците на имам а'зам Ебу Ханифе и изучи наука и едеб от него. Имаше силна памет. За късо време наизусти много хадис-и шерифи и стана специалист в тази наука. Стана един от големите евлии и спечели голяма слава. С въздействащите си слова и наставления превъзпита премного ученици. Абдуллах ибни Мубарек, имам Шафи, Сърри-и Секяти бяха сред най-известните от тях.

Един ден Харун Решид рече на своя везир Фадл Бермеки: “Отведи ме при някого. Този свят на лукс и блясък потиска сърцето ми. Търся духовно спокойствие.” Везирът го отведе в дома на Суфян бин Уйейне. Суфян отвори вратата и запита:

- Кой дойде?

- Повелителят на мюсюлманите – му отвърнаха.

- Защо не ми съобщихме та аз да дойда при Вас? – каза Суфян бин Уйейне. Когато халифът чу това, рече:

- Търсеният от мен човек не е този.

- Търсеният от Вас човек е Фудайл бин Ияд – отвърна Суфян бин Уйейне.

Когато отидоха до вратата на Фудайл, дочуха да четат 21. свещен аят на сура Джасие, където по смисъл се казва: **“Нима грешниците смятат, че ще ги държим на едно ниво с повярвалите?”** Харун Решид каза: “Ако искаме наставление, това ни е достатъчно.” После почукаха на вратата. Фудайл запита:

- Кой е?

- Повелителят на мюсюлманите.

- Каква работа имам аз с него и каква работа има той с мен? Не ме занимавайте.

- Подчинението към улюл-емр е ваджиб – рече везирът.

- Не ме занимавайте.

- С твое позволение ли да влезем или насила?

- Аз не давам позволение, но ако ще влезете насила, вие си знаете.

Харун Решид влезе вътре. Фудайл, за да не види лицето на никого, изгаси кандилото. В тъмната стая ръката на Харун Решид докосна ръката на Фудайл, който рече:

- Колко мека ръка! Дали ще може да се спаси от Джехеннема... – Когато чу това, халифът се разплака и поиска наставление. Фудайл бин Ияд каза – Твоят пралядо хазрети Аббас бе чичо на Пейгамбера ни. Веднъж каза на Расулюллах да го назначи като повелител на някоя общност. При това

Пейгамберът ни му отвърна: **“О, чичо, аз те назначих да си повелител над своя нефс.”** Водачеството е повод за съжаление в Съдния ден.

- Кажй още.

- Когато назначиха Омер бин Абдулазиз за халиф, повика Салим бин Абдуллах, Реджа бин Хайве и Мухаммед бин Каб. Запита ги: “Нарамих това дело! Как бих могъл да се спася?” А те му отвърнаха: “Ако утре в Съдния ден искаш да се спасиш от наказание, сложи възрастните мюсюлмани на мястото на баща ти, младите сред тях на мястото на брат ти, а децата на мястото на своите деца! А жените ги сложи на мястото на своите сестра и майка. Отнеси се с тях, както се отнасяш със своите баща, майка, брат и деца!”

- Кажй още!

- Ислямската земя е като твой дом. Народът е като твоето семейство. Към бащите се отнеси с щедрост, а към братята и децата с доброта! – после рече – Страх ме е, че това твое красиво лице ще изгори в огън и погрознее. Много хора с красиви лица ще погрознеят в Джехеннема и много от повелителите ще бъдат третираны там като пленници.

- Кажй още – рече Харун и започна да плаче на глас.

- Бой се от Аллаху теаля и подготви отговори на въпросите, които ще ти зададе, още отсега! Защото в Съдния ден Аллаху теаля ще те пита за всеки мюсюлманин поотделно. Ако една възрастна жена днес си легне без да е яла нищо, утре ще се захване за твоята дреха и ще се превърне в твой враг. – При това Харун Решид плака толкова много, че сетне припадна. Когато се съвзе, каза:

- Имаш ли дълг към някого?

- Да, към Аллаху теаля и той се състои в подчинение. Ако изляза пред Него без да съм го изпратил, горко ми!

- Исках да кажа дали имаш дългове към хората.

- Шукр на Аллаху теаля, че ме е дарил с много блага. Не се оплаквам.

При това Харун постави пред него хиляда жълтици и рече:

- Те са халял. Унаследих ги от майка си.

- Нито едно от тези ми наставления не ти е помогнало – отвърна Фудайл бин Ияд и си отиде. После Харун Решид също стана и си отиде. Когато се споменеше името на Фудайл бин Ияд, казваше: “Ах, какъв човек само! Наистина прям!”

Един ден пое детето си в ръка, погали го и го прегърна. Детето го запита

- Татенце, обичаш ли ме?

- Да!

- А обичаш ли Аллаху теаля?

- Разбира се.

- Колко сърца имаш?

- Едно.

- Татенце, как успяваш да побереши два вида обич в едно сърце.

Хазрети Фудайл разбра, че това малко дете не би могло да каже тези неща, а че Аллаху теаля го кара да ги каже. Остави детето на земята разплакан, и започна с ръка да удря по главата си. Обеща отгук насетне да бъде с Аллаху теаля всеки миг. Каза на своето дете “Синко, колко хубав наставник си ти”, прегърна го силно и му рече: “Обичам те с позволенията и заповедта на истинския Любим”.

Един ден рече на своя син: “Хората не са се украсили с по-красиви достойнства от правдивостта и халял препитанието”.

Синът му Али не можеше да изчете до края дори една сура или да я изслуша, защото припадеше под силното въздействие на свещения Коран. Един ден при хазрети Фудайл бин Ияд дойде четец (кари) на Коран-и керим, а той го проводи при своя син, но го предупреди: “Чети му от Коран-и керим. Усеща голямо удоволствие, но прескочи сура Зилзал и Ел-Кариа, защото не би могъл да издържи, когато чуе за Къямета.” Четецът отиде, но забрави и изчете сура Ел-Кариа. Когато стигна до четвърти ајет, Али извика “Аллах!” и падна мъртъв на земята. Когато синът му почина, Фудайл бин Ияд се усмихна за пръв път от тридесет години насам. Запитаха го: “О, Фудайл, нима днес е ден за усмивка?” Отвърна им: “Сега изпитах болката да загубиш дете, която беше изпитал и Пейгамбера ни. Разбрах, че Аллаху теаля е доволен от смъртта на моя син. Щом той е доволен, и аз съм доволен от Неговото доволство. Затова се усмигнах.”

Хазрети Фудайл бин Ияд имаше много керамети и красиви състояния. Един ден се намираще върху един от хълмовете на Мина, когато рече: “Ако един от евлиите на Аллах заповяда на тази планина да се разтресе, тя би са разлюляла.” Веднага след тези му слова планината се разтресе. Фудайл бин Ияд каза на планината: “Успокой се, с това си слово не визирах теб.”

Един ден на мегдана Арафат се взираше в хората, а те плачеха, стенеха и се молеха. След като ги изгледа за известно време, рече: “Субханаллах. Ако тези хора отидат на вратата на щедър човек и поискат от него един данк (0,801) с това поведение, той не би ги върнал с празни ръце и в безнадеждие. О, Господи! Ти си щедър и опрощаващ. За Теб да простиш всички тези хора е по-лесно отколкото този щедър човек да даде един данк злато. О, Господи! Ти си толкова щедър, че ако простиш на всички тези хора, от щедростта Ти не би намаляла нищо.” Веднага след това от неведомото се чу да се казва: “О, Фудайл, простих на всички им в името на твоя хусн-у зан.”

Имаше много мъдри слова. Мекканците идваха при него, а той ги наставляваше.

Веднъж, когато го запитаха за малките грехове, отвърна: “Колкото малък изглежда грехът в очите на един раб, толкова голям става при Аллаху теаля. Колкото голям изглежда грехът в очите на един раб, толкова малък става при Аллаху теаля.”

Мразеше бидатите и бидатчиите и предупреждаваше хората за вредата от тях. Казваше: “Пазете се от онзи, който има срещи и дружба с еретик. Аллаху теаля не приема делата на онзи, който обича един еретик, и изкарва от сърцето му сиянието на исляма. Когато мюсюлманинът погледне в лицето на мюсюлманин, сърцето му засиява. Когато мюсюлманин погледне в лицето на еретик, сърцето му почернява. Ако на пътя видиш еретик, смени си пътя. Не хвали еретика и не го превъзнасяй. Онзи, който помага на един еретик, ще е помогнал за унищожението на исляма.”

Говореше на хората за нетрайността и неценността на земния живот, за трайността и ценността на ахирета, и казваше: “Дори целият свят да беше от злато, пак щеше да изчезне. Ако ахиретът беше от пръст, като глинените съдове, пак щеше да е извечен. Разумният човек би отрекъл земното, дори да е от злато и би приел ахирета, дори да е от глина, като глинените съдове. Но реално ахиретът е извечен и ценен като злато, а земното е преходно и неценно като глинен съд.”

Един ден на своите любими хора рече: “Преди да сте изпаднали в съжаление, размислете и извършете праведни дела. Не се подвеждайте от земното, защото тук здравият се разболява, новото овехтява, богатата изчезват, а младите остаряват.”

“Фарзовете са като основния капитал, а нафилетата са като печалбите. Печалбата е мислима само при наличие на капитал.”

“Не бъди нехаен и ленив, не мисли, че след като умреш, хората ще извършат добрини за теб и ще ти пращат севаба им, т.е. че ще работят за теб. Щом ти в земния живот не полагаш много старание за своя ахирет, как би могъл да мислиш, че други ще извършат добрини за теб?”

Един човек го помоли за наставление. Хазрети Фудайл го запита: “Жив ли е баща ти?” Не, отвърна му човекът. Синко, напусни моята компания. Трябва ясно да знаеш, че нито едно наставление не би помогнало на онзи, който се нуждае от друго наставление след смъртта на баща си.

Във връзка с необходимостта от служба на Аллаху теаля даваше следния пример: “Разбирам, че съм извършил неподчинение към Аллаху теаля по нрава и неподчинението на моите магаре и прислужник към мен.”

Отбягваше да говори без да има нужда. Във връзка с това казваше: “Онзи, който брой своите слова за част от делата си (за които ще бъде подложен на равносметка), би говорил твърде малко за неща, които не го засягат.”

Запитаха го: “Защо не виждаме хора, които се боят от Аллаху теаля?” Отвърна им: “Ако вие се бяхте бояли, щяхте да видите и онзи, който се бои. Страхуваният се човек не би могъл да бъде забелязан от друг, освен от страхувания се. По същия начин, майка, която е загубила сина си, иска да види майка, чието дете също е починало...” Т.е. състоянията на страдащия биха могли да бъдат разбрани само от друг страдащ човек.

Караше хората да се пазят от показност и ширк, и ги насърчаваше към искрени дела.

Запитаха го: “Кои неща са признаци на лош край?” Рече им: “Твърдо сърце, неплачещо око, липса на достатъчно свян, отдаденост на земно и алчност.”

“Ако човек върши всички добрини и щедрости, но се държи зле с кокошката в своята кошара, пак не би могъл да стане от добрите раби, назовани мухсин.”

“Вместо да дружа с човек с лош морал бих предпочел на дружа с грешник с красив морал.”

Купуваше от търговците в своята улица. Казаха му: “Ако отидете на чаршията, бихте си задоволили нуждите за по-евтино.” А той им отвърна, да, така е, но тези хора обикалят край нас с надежда да извлекат някаква полза.

Не виждаше за красиво учен човек да тича след земно и го съжеляваше. Казваше: “Когато видя учен да се е превърнал в играчка в ръцете на земното, съжелявам го и плача за него.”

Винаги насърчаваше към изучаване на наука, акцентираше върху важността на възнамерението и казваше: “Ако изучаването на наука е съпроводено с правилно възнамерение и чиста цел, не би могло да има по-велико дело от него, но болшинството не я учат, за да я практикуват, а за да я превърнат в средство за печелене на земно.”

Хазрети Фудайл бин Ияд говореше за високите степени на хазрети Ебу Бекр и хазрети Омер, и плачеше. За хазрети Муавийе казваше: “Той се стараеше да превърне земното в средство за печелене на ахирет.”

Когато видеше хора в радост и веселие, казваше: “Колко радостни и весели хора има сега, чийто кефен е изтъкан и изкаран на пазара за продан.”

Когато го запитаха: “Какво е достойно да се прави по отношение на хора, които са подложени на бели и страдания?”, отвърна: “Плачете за тях, споделяйки болките им. Има вероятност вие да бъдете сполетени от още по-големи бели заради греховете си.” В повечето случаи прашаше своите пари и храна на затворниците, проявяваше милост към тях и казваше: “Това са хора в нужда и състояние на безпомощност.”

Когато се разболя, приятелите му дойдоха да го посетят и го запитаха: “Имате ли желание?” Рече им: “Да! Искам преди да умра да видя още веднъж моя прелюбим брат по религия Юсуф бин Есбат.” С това искаше да покаже на околните, че човек не бива да забравя своя брат по религия.

Запитаха го каква е разликата в състоянията на мюсюлманите и двуличниците. Отговори им така: “Мюсюлманинът сади палма, за да набере сладки фурми, но се бои да не роди бодли. Мунафъкът сее тръни ала чака от тях пресни фурми.”

Сърцето му бе прочувствено, а очите насълзени. Казваше: “Под плач се има предвид плача на сърцето, а не на окото. Има хора, чиито очи плачат, но сърцата им болни, тъй като плачът на мунафъка не идва от сърцето, а от окото.”

Едно арафе извърши вакфе на Арафат. Плака от обед до вечер и се вайка за своите грехове и провинения.

Когато го запитаха за лошите учени, отвърна: “Всички общности са погубени заради лошите учени, които са седнали върху пътя на Рахман. Те с гнусните си дела прекъсват пътя на Аллаху теаля и пречат на хората.”

Запитаха го “С какво шейтанът мами хората?”, рече им: “Иблис подвежда синовете на Адем с три неща: себехвалство, приемане на собствените дела за много ценни и забравяне на греховете.”

Старателно наставляваше хората, че ибадетите трябва да бъдат изпълнявани в съблюдене на фарзовете, ваджибите и суннетите. В това отношение казваше: “Няма нищо по-обезсилващо шейтана от това рабът да изпълнява прилежно своите ибадети. Аллаху теаля във 2. свещен аяет на сура Мулк по смисъл казва: **“За да изпита кой от вас ще извърши по-красиви дела.”** Когато рабът стане на четиридесет години и не се покае за всички свои прегрешение и грехове, шейтанът помазва челото му и казва: “Нека бъда жертван за лице, което е далеч от избавлението.”

Насърчаваше хората да се пазят от харами и съмнителни неща. Казваше им: “Никога не потегляйте за Мекка с нещо съмнително върху вас. Да се върне на онеправдания право, колкото една шеста динар, е по-ценно при Аллах от 500 нафиле хаджа, извършени с имот, в който има съмнителна печалба.”

Един ден направи следното наставление на обичани хора: “Който е превърнал в навик да порицава, ще има малко приятели. Онзи, който помага на фаджири и угнетители, ще ги е насърчил в греховете им. Който чака помощ от долни хора, ще е изменил на самия себе си. Който иска да изучи наука от онзи, който не прилага своите знания на практика, ще е увеличил своето невежество. Който се опитва да изучи наука на глупав човек, несъмнено ще е прекарал своя живот в безполезна работа. Който извърши добро на неблагоприятен човек, несъмнено ще е хвърлил на вятъра богатата си.”

Веднъж, когато муджахидите се канеха да тръгнат на война, отидоха при него да искат дуа. Рече им: “О, хора, излезли на джихад по пътя на Аллах! Покайте се за своите грехове, защото покаянието ще е по-стабилен щит за вас от сабите в ръцете ви.”

Запитаха го: “О, любими рабе на Аллах! Какво означава да се каже естагфируллах?” Рече им: “О, Господи! Спаси ме от тежестта на моите грехове.”

Веднъж видя тъжен човек и го запита: “Нима се боиш да ти се случи нещо, което Аллаху теаля не е пожелал?” Отвърна му, не. “Тогава за какво

тъжиш? Докато земното не превърне човека в свой раб или човек не се превърне в негов раб, пътят е лесен.”

“Ако те запитат дали обичаш Аллаху теая, замълчи, защото ако кажеш не, ще напуснеш исляма. Ако кажеш да, ще станеш измамник, защото делата ти не са като тези на раби, които Го обичат.”

“Човек се бои от величието на Аллаху теая в зависимост от това колко Го познава.”

“Аллаху теая къдне онзи, който с език проявява любов и искреност към своя брат по религия, а отвътре вражда, и го сторва ням и заслепява духовното му око.”

“Не вярвам в приятелството на онзи, който е в състояние на доволство. Вярвам в приятелството на онзи, който го проявява в момент, когато съм го изнервил.”

“Свеждай глава пред истината, следвай истината и я приеми независимо от чия уста излиза.”

“Всяко нещо си има зекят. Зекятът на акъла е дълбоката промисъл и продължителната тъга. Ето защо тъгата на Расулюллах беше постоянна.”

“Най-доброто дело е най-потайно извършеното.”

“Аллаховият страх възпира езика да каже непотребни неща. Езикът на онзи, който се бои от Аллах, спира да говори.”

“Всичко се бои от онзи, който се бои от Аллах. Който не се бои от Аллах, се бои от всичко!”

“Упованието в Аллах се изразява в липса на доверие и страх към никого, освен Него.”

“Да се караш с разумни хора е по-лесно, отколкото да ядеш сладко с глупави.”

“Когато в сърцето на един човек се помести Аллахов страх, всичко излишно от езика му изчезва. Той изгаря обичта и желанието за земно и изхвърля от сърцето състоянието на почит към земно.”

“Който приеме земното за свой приятел, ще е нарамил злото и на двата свята, защото щастието на двата свята зависи от необичане на земното, а гибелта на двата свята зависи от обичане и служене на земно.”

“По-ценно е да се отнася към околните със сладки слова и красив нрав, отколкото да се прекарва нощта в ибадет и деня в орудж.”

“Ако знаех, че дуата ми ще бъде приета, бих се помолил само за държавния глава, защото ако той е добър, всички градове и хора ще бъдат сигурни от бедни.”

Когато един от учениците му легна на смъртен одър, хазрети Фудайл бин Ияд му отиде на посещение. Започна да му чете свещената сура Ясин. Ученикът рече: “О, учителю мой! Не ми чети!” Хазрети Фудайл спря и го подкани да каже Келиме-и тевхид. Ученикът каза: “Не мога да изкажа този благословен израз, защото съм далеч от него” и умря. Хазрети Фудайл бин Ияд се върна у дома и дълго време се уедини и плака. После сънува своя

ученик да го карат към Джехеннема. Запита го: “Синко, ти беше един от най-добрите ми ученици. Защо Аллаху теая ти отне сиянието на Своето познание?” Ученикът му рече: “Поради три причини той отне от мен сиянието на Своя марифет. Първата е доносничеството. Аз разнасях клюки. Пред Вас говорех едно, а пред приятели друго. Втората е завистта. Аз завиждах на моите приятели. Третата е алкохолът. Веднъж се бях разболял. Отидох на лекар. Той ми каза, че ако не започна да пия всяка година по една чаша вино, никога няма да оздравея. Послушах го и така свикнах с алкохола.”

Много се боеше от ахиретската равносметка. В тази връзка казваше: “При условие, че верни хора като Исмаил “алеихисселям” и Иса “алеихисселям” ще бъдат питани за вяност, какво би било състоянието на лъжци като нас?”

Най-важната му книга се нарича “Хиджаб-ул-Актар” и се намира в Париж.

Тевбе, което помогна на евреина да приеме исляма

Преди своето тевбе Фудайл бин Ияд записваше имената на хората, които е ограбил, и пазеше техните вещи и пари. След като направи тевбе, раздаде имотите на техните собственици и се прости с тях.

Само един евреин в град Ебиверд не му прости. Не прие нито едно предложение за примирие. Постоянно искаше небивали неща, за да постави Фудайл бин Ияд в трудно състояние, като например: “Ако искаш да ти простя, един къде си има един каменист хълм. Закопай го и го заличи оттам, за да може теренът наоколо да се изравни.” Хазрети Фудайл бин Ияд се съгласи и за да му бъде простено, започна да копае. Заради това усилие на хазрети Фудайл, един ден призори Аллаху теая прати вятър, който изравни всичко. Евреинът замръзна от почуда ала този път каза: “Ако не ми върнеш имота, който отне, няма да ти простя – и се закле. – Под моята възглавница има жълтици. За да ти простя, трябва да ги вземеш и да ми ги подадеш!” Евреинът беше сложил под нея чакълени парчета. Когато хазрети Фудайл пхна ръка под нея, с позволенията на Аллаху теая чакълът се превърна в злато. Когато подаде на евреина шепя злато, той отново изпадна в изумление и каза: “Преди да съм ти простил, научи ме на исляма?” Когато хазрети Фудайл го запита за причината, евреинът му отвърна: “В Тората бях прочел да пише: “В ръцете на онзи, който е искрен в своето покаяние, чакълът се превръща в злато.” Всъщност под възглавницата имаше чакъл и ти казах онези неща, за да те изпитам. Когато видях как чакълът стана на злато, разбрах, че твоята религия е права и ти си искрен в своето покаяние” и стана мюсюлманин.

Обърнете внимание на тях

Когато пред хазрети Фудайл бин Ияд похвалиха един човек с думите “Дори не яде халва!”, каза: “Нима е достойнство да не се яде халва? Обърнете внимание дали се грижи за своите роднини, дали надвива своя гняв или не, как се държи със своите съседи, вдовици и сираци. Какво е неговото отношение и благоприличие спрямо неговите братя по религия? Когато определяте някого за добър или лош, обърнете внимание на тези неща.”

Достойно завещание

Хазрети Фудайл бин Ияд имаше две дъщери. Когато смъртта му наближи, рече на жена си: “След като почина, вземи двете ми дъщери и се качи на връх Ебу Кубейс. Повдигни ръце и направи следната дуа: “О, Господи! Фудайл в своето завещание ми рече: “Приживе се грижех за поверените ми дъщери, колкото имах сили за това. Но когато почина и вляза в гроба, ги предавам на Теб.”

Когато хазрети Фудайл бин Ияд почина и беше погребан, жена му – за да изпълни заръката на своя съпруг – заведе двете си дъщери на посоченото място, отправи заръчената дуа и проля много сълзи. През същото това време владетелят на Йемен преминаваше оттам с двамата си синове. Когато видя жените да плачат, отиде при тях и ги запита какво им е. Когато жената описа положението, владетелят на Йемен каза: “Да ги оженя за двамата си синове с по 1000 жълтици мехир за всяка една от тях.” Съпругата на Фудайл бин Ияд прояви доволство, дъщерите и момчетата също се съгласиха. Всички заедно отидоха в Йемен. Първенците там се събраха и сключиха техния брак и устроиха сватба.

Източници

- 1) Там Илхимал Сеадет-и Ебедийе (49. издание); стр. 1078
- 2) Рисале-и Кушейри; стр. 52, 57, 58, 59, 298
- 3) Нефехат-ул-Унс; стр. 91
- 4) Табакат-ул-Кубра; том 1., стр. 68
- 5) Тезкирет-ул-Евлия; стр. 56
- 6) Есхаб-и Кирам; стр. 340
- 7) Джамии Керамат-ил-Евлия; том 2., стр. 235
- 8) Табакат-ус-Суфийе; стр. 6
- 9) Хилйет-ул-Евлия; том 8., стр. 84
- 10) Вефаят-ул-А’ян; том 4., стр. 47
- 11) Шезерат-уз-Зехеб; том 1., стр. 316
- 12) Съфат-ус-Сафве; том 2., стр. 159
- 13) Рехбер Ансиклопедиси; том 6., стр. 93, 94
- 14) Хадикат-ул-Евлия; стр. 196
- 15) Фирдевс-ил-Муршидийе; стр. 49, 142, 271

- 16) Табакат-ъ Енсари; стр. 28
- 17) Равд-ул-Фаик; стр. 19, 142
- 18) Равд-ур-Рейяхин; стр. 32, 124
- 19) Табакат-ул-Евлия; стр. 266
- 20) Фудайл бин Ияд; (Абдулхаким Махмуд, Кайро – 1972)
- 21) Мусамерат-ул-Ахяр; том 1., стр. 191
- 22) Ислям Алимлери Ансиклопедиси; том 2., стр. 177

Ибрахим бин Едхем

Един от известните улеми на Табиин и голям евлия. Роди се през 714 (96) г. в град Белх и почина през 779 (162) г. в Шам. Името му бе Ибрахим бин Едхем бин Мансур с кунйе Ебу Исхак. Бе от рода на хазрети Омер. Участва в сохбетите на Фудайл бин Ияд, Имран бин Муса бин Зейд Раи и Шейх Мансур Селями, и получи духовно възпитание от душата на хазрети Вейсел Карани.

Стана известен в Багдат, Шам и Хиджаз. Изучи наука от повечето учени на трите континента. Постигна зрялост в сохбетите на имам а'зам Ебу Ханифе. Стана факих и муджтехид в исляма. Участва в джихада срещу ромеите. Говореше арабския език много красноречиво.

Предаде хадис-и шерифи от Яхия бин Саид ел-Енсари, Саид бин Мезбан, Мукатил бин Сюлейман и Суфян-и Севри, а Севри от него, наред с Евзаи, Шакик-и Белхи и Ибрахим бин Бешар. Несаи, Дара Кутни и имам Бухари са съобщили, че той е сика, т.е. достоверен предавач. Бухари в частта за едеб, а Тирмизи за тахарет са предали от него хадис-и шерифи.

Баща му Едхем бе падишаха на град Белх. Ибрахим бе престолонаследник, седеше на престола и обичаше да ловува. Под ръка имаше всички материални възможности. Ядеше и обличаше, каквото си поиска. Заповедите му бяха изпълнявани на мига. Когато излезеше на път, пред него вървяха 40 воители със златни щитове, а зад него 40 воители със златни боздугани. Ала напусна всички тези неща и се отдаде на Аллаху теаля. Благословените му слова и кераметите се предадоха от уста в уста и любовта му остана да живее в сърцата завинаги. Земните султани потънаха в забрава ала не и той.

Една нощ се беше унесъл в сън, седнал върху своя трон. Нощем се събуди от шум, идващ откъм покрива и се заслуша. Усети, че някой върви по него. Извика:

- Кой е?

- Аз съм познат човек. Изгубих си камилата и дойдох да я търся тук.

- О, безумецо, че от какъв зор я търсиш на покрива? Нима камила би могла да се качи на покрива?

- О, гафилино (нехаецо)! Ти търсиш Всевишния Аллах, като си седнал върху златен трон и си облякъл помпозни дрехи. Нима да се търси камила на покрива ти се струва по-странно от това твое състояние?

След тези слова сърцето му започна да гори от Аллахова любов и извърши покаяние за всички свои досегашни грехове и прегрешения.

Един ден в сарая се беше организирано угощение. Държавниците си бяха заели местата, а прислужниците зачакаха техните заповеди. В залата влезе изключително величествен мъж. Нито войниците го познаха, нито слугите, но никой не успя да прояви смелостта да го пита кой е и какво търси тук. Ибрахим бин Едхем го запита:

- Какво би желал?

- Да отседна в този хан.

- Това място не е хан, а моят сарай!

- А чий беше преди теб?

- На моя баща.

- А чий беше преди него?

- На сина на еди кого си.

- Какво стана с тях?

- Умряха!

- Че какъв е този твой сарай, че в него не би могъл да дойде ни един без да си е отишъл някой друг? – рече внушителният мъж и излезе, както бе дошъл. Ибрахим бин Едем затича подир него и го запита:

- Кой си ти?

- Аз съм Хъзър!

Подир това събитие страданието на хазрети Ибрахим бин Едхем се увеличи и обичта му към Аллах нарасна.

Един ден повели да подготвят неговия кон и заедно със своето ловджийско куче потегли за лов. На пътя му се изпречи животно. Тъкмо забърза своя кон да го хване и неведом глас го прекъсна: “О, Ибрахим! Ти не си създаден за това и не ти е повелено да вършиш тези неща!” Спря се, огледа се наоколо и не видя нищо. Рече: “Аллах да го прокълне! Това е Иблис!” Отново забърза своя кон. Този път същият глас с по-силен и ясен тон му рече: “О, Ибрахим! Ти не си създаден за това и не ти е повелено да вършиш тези неща!” Пак се отгледа и отвърна: “Аллах да го прокълне! Това е Иблис!” Пак забърза своя кон, но този път дочу същите слова откъм седлото на коня, и се спря. Каза си: “Получих предупреждение от Господа на световите. Кълна се в Аллаху теая, че от днес насетне няма да му се възпротивя! Моят Господ иска от мен да бъда праведен раб!” След това събитие заплака горчиво и дрехите му се омокриха със сълзи. После се върна обратно и срещна един пастир. Загледа се внимателно и видя, че той бе един от пастирите на баща му. Облече неговите аба и калпак, даде му своите дрехи, остави всичко назад и пое по пътя на Аллаху теая.

Пътувайки за Мерв, срещна сляп човек, който преминаваше през един мост. Видя, че беше на косъм да падне оттам. Прояви милост към него и рече: “Аллахуммахфезху=О, Аллах мой, пази го!” Когато каза тази дума, мъжът, падащ от моста, остана да виси във въздуха. Околните хора го видяха и го издърпаха на сигурно място, и потвърдиха величието на Ибрахим бин Едхем. После се насочи към Нишабур. Потърси за себе си уединено и спокойно място, където винаги да се бори със своя нефс и да върши поклонения на Аллаху теалю. В една от тамошните пещери извърши поклонения в продължение на девет години. Една нощ се появи нужда да се изкъпе ала имаше режещ студ. Отчупи лед и извърши гусюл абдест, подир което се кланя да зори. Усети, че е на път да измръзне от студ. Помисли, че би било хубаво да имаше малко огън да се позагрее или дебела дреха, която да го пази от студ. В същия миг усети, че на гърба си има дебела дреха, която го топли. С това намери възможност да поспи за малко и да си отпочине. След малко се събуди и видя, че дрехата е изработена от козината на много внушително животно, и отправи хамд на Аллаху теалю.

В дните, когато оставаше в тази пещера, хората започнаха да съзнават неговото състояние. Подир това веднага излезе от нея и се запъти за свещена Мекка. Насред пътя, прекосявайки една пустош, се срещна с една личност, която го научи на Исм-и а’зам, и с него се замоли на Аллаху теалю. Срещна се с Хъзър “алейхисселям”, който му каза: “Онзи, който те научи на Исм-и а’зам, бе Иляс алейхисселям” и проведеха дълъг сохбет. Шейх Ебу Саид, който посети пещерата в Нишабур, бе казал: “Субханаллах! Колко благословен човек е бил той. С берекета на неговото пребивание тук, мястото ухае толкова красива, колкото не би могло ако го бяха напълнили догоре с мускус!”

Ибрахим бин Едхем прекоси пътя до свещена Мекка за 14 години. Извървяваше късо разстояние и се спираше за два рекята намаз. Учените там научиха за идването на тази велика личност и излязоха да го посрещнат, както бе обичаят им. Ала той искаше никой да не го познава. Мина през един керван и наближи града в това състояние. Имаше и други хора, които искаха да го видят. Доближиха се до него и го запитаха: “Ибрахим бин Едхем доближи ли се до града? Улемите на Месджид-и харам искат да го видят и посрещнат...” Ала той им отвърна: “Оставете го този лош човек! Какво искате от него?” При тези думи го зашлевиха по врата и го предупредиха: “Как смееш да определиш за лош един толкова велик човек. Правейки това, ти самият ставаш лош!” Ибрахим бин Едхем им отвърна: “Че и аз точно това говоря.”

След като си отидоха, рече на своя нефс: “Колко глупав и дързък си само! Нима искаше улемите на Мекка да те посрещнат? Те са благословени и уважаеми личности. Как смееш да искаш това? Но ти с този шамар постигна онова, което реално бе заслужил.” Но сетне го познаха и му се

извиниха. За кратко време си намери приятели и близки. Работеше и с пот на чела изкарваше своята прехрана.

Когато напусна Белх, беше оставил там едно кърмаче. Детето порасна и забогатя. Запита майка си за своя баща и тя му рече: “Баща ти се изгуби. Дочухме някои вести, че е в Мекка.” Синът ѝ отвърна: “Майчице, аз ще се опитам да го намеря и да му служа.” Пусна вест наоколо, че който иска да замине на хадж през тази година, да дойде при него и че самият той ще му посрещне всички разходи. При него дойдоха 4000 души. Плати всички тези разходи и с желание за хадж и среща със своя баща потегли на път. Когато дойде до свещеното Кябе, срещна мъже със закърпени дрехи и запита за своя баща, а те отвърнаха: “Той е нашият учител. На своя гръб носи дърва, които събира извън Мекка, и ги продава, а с получените пари купува хляб и ни храни.” Младежът излезе в пустинята. Видя един старец, нарамил тежък товар. Проследи го. Мъжът отиде в пазара и продаде своя товар. Купи хляб и нахрани своите приятели. А докато се хранеха, той изпълняваше намаз. После отиде и докато извършваха таваф около Кябе, пред него дойде младеж с красиво лице. Ибрахим бин Едхем се загледа в него. След тавафа го запитаха:

- Не успяхме да разберем мъдростта защо се загледахте в този младеж толкова внимателно.

- Когато напусках Белх, оставих там едно кърмаче. То е ето този младеж.

Младежът от страх баща му да не избяга от него не се представяше ала всеки ден идваше и го наблюдава.

Един ден Ибрахим бин Едхем, заедно с един от своите приятели, отиде да посети хаджиите от Белх. Завари шатра от атлас с престол в средата, на който седеше неговият син и четеше следния свещен айет по смисъл **“Несъмнено вашите имоти и деца са беля и изпитание за вас.”** (Тегабун:15) Когато чу това, се върна обратно, но приятелят му отиде при младежа и го запита:

- Откъде си?

- От Белх.

- Кой е твоят баща?

- Аз съм син на Ибрахим бин Едхем. Вчера го видях за пръв път, но не знам със сигурност дали е той или не. От страх да не се отдалечи от мен, не можах да го запитам.

- Елате да Ви заведе при него.

След това дойдоха заедно при него. Младежът, когато видя своя баща, заплака силно. Когато се съвзе, изпълни селям. Баща му прие неговия селям и го прегърна. Запита го:

- От коя религия си?

- От религията ислям.

- Елхамдулиллях. Знаеш и Коран-и керим. Изучи ли наука?

- Да.

- Елхамдулиллях – отвърна Ибрахим бин Едхем, прегърна го силно и повдигна ръце към небето. Започна да се моли: “О, Господи! Притичай се в моя помощ?” – когато го запитаха защо се моли така, рече – Когато прегърнах своя син, милостта и обичта към него закипяха в сърцето ми. Но дочух глас да ми казва: “О, Ибрахим! Твърдиш, че ме обичаш, но заедно с мен, обичаш и други. Добавяш съдружник в нашето приятелство. Нима би могло да има повече от една обич в едно сърце? Нима това подхожда на приятелството?” Когато чух това се помолих: “О, Аллах мой, Притежателю на щедрост. Помогни ми! Ако обичта към моя син ще ме отвърне от Твоята, отнеми или моята, или неговата душа.” Дуата ми беше приета веднага и синът му почина в моя скут.

Ибрахим бин Едхем казваше: “Да се полага усилие за халял залък е по-ценно, отколкото да се покланя през цяла нощ и да се държи орудж през деня, защото в основата на всичко стои халял залъкът.”

Трудеше се като работник и със своя надник хранеше своите другари. Веднъж закъсна да се върне у дома, а и пътят му беше дълъг. Приятелите му рекоха: “Ще закъсне. Нека да похапнем каквото има и да си легнем, да не го чакаме.” Ядоха, изпълниха нощния намаз и заспаха. Когато Ибрахим бин Едхем се върна, видя че са заспали и се затыжи много, мислейки че са легнали гладни. Веднага се залови за работа с мисълта: “Нека омеса тесто с брашното, което съм донесъл, да им сготвя нещо, че да могат да се наядат, когато се събудят и да възнамерят за орудж през другия ден.” Когато приятелите му се събудиха, видяха колко много труд е положил за тях. Рекоха си: “Вижте каква жертвоготовност понася заради нас! Колко хубави неща мисли за нас, а ние дори не го докачахме за вечеря!” Осъзнаха по-добре неговата ценност и му се извиниха.

Реджа бин Хайве разказва: “Бяхме се качили на един кораб заедно с Ибрахим. След време небето почерня и се разрази силна буря. Помислих си, че корабът ще потъне. В същия момент чух глас да ми казва: “Не се бой! Ибрахим бин Едхем е с вас, нищо няма да ви се случи.” После бурята постепенно загуби сила и ние си продължихме пътя.”

Веднъж се беше качил на кораб. Беше се покрил със своята аба и си почиваше. След малко започна буря. Всички се притесниха, че корабът ще потъне ала Ибрахим бин Едхем продължаваше да си почива под своята аба. Пътниците му рекоха: “Колко безгрижен човек си ти. Всички се боят за своя живот, а ти спокойно си лежиш. Какво е това?” Той спокойно се изправи и рече: “О, Господи! Прати ни Своята милост!” Бурята отслабна и всички се успокоиха.

Един ден преминаваше край един пияница. Завари го с изцапана уста да лежи върху земята. Донесе вода и му изми устата. Рече: “Не е подходящо и е проява на неблагоприличие да се оставя в това мизерно състояние уста, с която се споменава името на Аллаху теаля.” Когато пияният се събуди и му разказаха за поведението на Ибрахим бин Едхем, извърши покаяние и

стана от праведниците. После в съня рекоха на Ибрахим бин Едхем: “Ти за Нас изми неговата уста, а Ние изчистихме твоето сърце.”

Един ден беше излязъл в пустинята. Пусна кофата в един кладенец, за да изкара вода. Когато я издърпа назад, я видя пълна със сребро. Изля кофата в кладенеца и я пусна пак. Този път я намери препълнена със злато. Пак я изля и пусна отново. Тогава я намери препълнена със скъпоценности. Рече така: “О, Господи! Пращаш ми съкровища ала моето желание не е в тях. Аз искам вода да си взема абдест. Благоволи ми!” Когато я потопи отново в кладенеца, този път я издърпа пълна с вода.

Насред пътя видя камък, върху който да пише: “Обърни го и прочети какво пише отдолу!” Обърна го и видя да пише: “Ако не практикуваш своето знание, за какво ти е да учиш нови неща?” Рече: “О, Господи! Който Те е опознал, не е могъл да Те опознае подобаващо. Какво ли би било състоянието на онзи, който не знае за Теб?” и се разплака.

Хазрети Ибрахим бин Едхем работеше като пазач в една овощна градина. Един ден, когато беше заспал, при него дойде змия с нарцис в уста и му направи вятър с него.

Самият той разказва: “Един ден при мен дойде собственикът на градината и ми каза да му донеса сладък нар. Занесох му един, но излезе кисел. После пак ми повтори същата повеля. Пак му занесох, но отново се оказа незрял. Собственикът ми рече: “Субханаллах! Ти си пазач тук от толкова време ала не можеш да разграничиш киселия нар от сладкия.” Казах му: “Моето задължение е да пазя градината! Откъде да знам вкуса на този плод, който не съм вкусувал никога.” Той се загледа в мен и отговори: “Взирайки се в твоето състояние ми се ще да кажа, че си Ибрахим бин Едхем.” Когато чух това, веднага напуснах онова място, за да не ме познаят.

Хузейфе-и Мер’аши служеше на Ибрахим бин Едхем. Когато го запитаха за причината, рече: “На отиване за Мекка бях огладнял много. Когато стигнахме в Куфа, вече няхах сила да правя още крачки. Нима си останал без сили заради глада, ме запита той. Да, отвърнах аз. Поиска от мен мастилница, писалка и лист. Намерих ги и му ги дадох. Записа на листа: “Бисмилляхиррахманиррахим. О, Господи мой, на Когото се разчита винаги и във всяко нещо! Ти си Онзи, Който дава всичко. Ежемоментно ти правя хамд и шукр и не Те забравям дори за миг. Останах гладен, жаден и гол. Първите три неща са моето задължение и несъмнено бих ги изпълнил. А последните три ги обеща Ти. Чакам ги от Теб” и ми го подаде. Каза ми: “Излез навън и не очаквай нищо от никого, освен от Всевишния Аллах. Подай този лист на първия срещнат човек.” Излязох и срещнах един човек, който бе възседнал своята камила. Подадох листа на него. Изчете съдържанието му и се разплака. Кой написа това, запита той. Един от джамията, отвърнах аз. Подаде ми една кесия с жълтици. В нея имаше 60 динара. По-късно запитах околните хора относно този човек. Казаха, че е

един християнин. Върнах се и разказах всичко на Ибрахим бин Едхем. Не докосвай кесията, собственикът ѝ ще дойде всеки миг, каза той. Не след дълго християнинът дойде при Ибрахим бин Едхем и го запита:

- Ти ли написа това на листа?

- Да.

- Размишлявах много и разбрах, че само един последовател на права религия би могъл да притежава такъв тевеккюл. Проследих човека, на когото дадох тези пари и дойдох при Вас. Бихте ли ме научил на исляма? – и произнесе Келиме-и шехадет.”

Когато един човек поиска наставление от него, рече:

- Развържи завързаното и завържи развързаното нещо!

- Това не го разбрах.

- Развържи кесията и бъде щедър, а развързания си език го завържи и не приказвай!

Едно време беше завързал приятелство с един човек. То продължи за дълго време, но дойде време и се наложи да се разделят. Приятелят го помоли: “Дружим си от дълго време. Ако си видял някой мой недостатък, кажи ми го, за да не го повторя никога повече.” Ибрахим бин Едхем му отговори: “Братко, аз не видях никакъв недостатък в теб. Аз винаги те гледах с обич и винаги видях само добро в теб. Ако търсиш някой да ти каже твоите недостатъци, питай другите.”

Запитаха го “Чий раб си ти?” Разтрепери се, падна на земята и започна да се гърчи. След време се съвзе, стана и изчете един свещен аyet. Запитаха го: “Защо не отговори?” Отвърна: “Изплаших се. Ако кажа, че съм Негов раб, ще поиска от Мен да му изплатя моите дължими задължения като раб. А и не бих могъл да кажа, че не съм.”

Част от неговите наставления са както следва:

“Най-тежкото за везната дело в ахирета е онова, което е най-тежко за тялото в този свят.”

“Научих, че за да се засрамят хората повече, в Съдния ден ще бъдат подложени на равносметка пред своите познати.”

“Придобийте знание, за да го приложите на практика. Много хора изпаднаха в грешка тук. Знанията им нараснаха като планини ала делата им се смалиха като частици.”

“Длъжникът, докато изплати своя дълг, не бива да яде храна с мазнина или оцет.”

Винаги правеше следната дуа: “О, Господи. Доведи ме от низостта на греха в удоволствието на подчинението и ибадета.”

Никога не спи

През свещения месец рамазан работеше като жътвар и раздаваше своя надник на хората в нужда. Цяла нощ извършваше поклонения и никога не лягаше да спи. Питаша го как издържа без да спи. Отговаряше така: “Как

мога да спа, при условие, че не мога да спра да плача. Нима е възможно в това състояние да се унеса в сън?” След намаз затваряше ръцете си върху своето лице и казваше: “Много се боя, че ибадетът ми няма да се окаже правилен и приет, и ще го хвърлят по лицето ми като стара пачавра.”

През една нощ трима приятели извършиха поклонения в една необитаема къща, която се бе превърнала в руини. Навън беше паднала силна слана и имаше голям студ. След като приятелите му заспаха, Ибрахим бин Едхем стана и до сутринта стоя до вратата. Когато го запитаха за причината, рече: “За да посрещна евентуалната опасност и да може приятелите ми да не се безпокоят и пострадат.” Веднъж бяха поели на път. Храната му привърши, но дълго време не поиска нищо от никого с мисълта “Нека никой брат не изпита затруднение заради мен.”

Поклонение със спокойно сърце

Ибрахим бин Едхем “куддисе сиррух” разказва: “Веднъж пожелах да прекарам нощта в Месджид-и Акса. За да не ме видят служителите на джамията, се скрих измежду рогозките. Ако ме бяха видели, нямаше да ми позволят да остана вътре. Късно през нощта вратата се отвори и вътре влезе непозната за мен личност. До нея имаше четиридесетима мъжа с облекло на дервиши. Възрастният мъж-техен водач застана на михраба и откланяха два рекята намаз. Сетне един измежду тях рече: “Тази нощ тук има човек, който не е от нас.” Мъжът в михраба се усмихна и рече: “Да, сред нас е Ибрахим бин Едхем. От четиридесет дни не може да извърши поклонение със спокойно сърце.” Когато чух тези неща, разкрих себе си и запитах: “Да, истина говорите. Моля Ви, кажете и причината.” Възрастният мъж продължи: “Еди кога си в Басра беше купил фурми. Купувайки на земята беше паднала една фурма. Ти си помисли, че е от твоя дял и я взе. Тъй като я изяде, от четиридесет дни не можеш да извършиш поклонение със спокойно сърце.”

Следващия ден отидох при човека, от когото бях купил тези фурми. Разказах му за случилото се и поисках да ми прости. Той ми прости и допълни: “Щом тези неща са толкова чувствителни, отгук насетне се отказвам да търгувам с фурми.” После закри своя магазин и прекара своите времена в ибадети, и сетне стана от любимите раби на Аллаху теаля.

Ето го истинският султан

Един ден Ибрахим бин Едхем беше седнал край брега на морето и си шиеше дрехите. Валията на областта преминаваше оттам заедно със своите приближени и се спря до Ибрахим бин Едхем “куддисе сиррух”. Валията се загледа в него и през главата му преминаха следните мисли: “Виж го този довчерашен владетел! Какво постигна като направи това?” Ибрахим бин Едхем прочете неговите мисли. Вдигна своя конец във въздуха и го хвърли в морето. После каза: “О, риби, донесете ми иглата” и една риба

веднага я донесе. Ибрахим бин Едхем я взе от устата на рибата и се обърна към валията: “Спечелих ето тази игла!” Т.е. “Аз оставих всичко, освен Него и с цяло битие се обърнах към Него, и ето защо Той стори тези риби да ми служат и ме дари с керамет!”

Халял залък

Хазрети Ибрахим бин Едхем обръщаше голямо внимание да яде от халял и го препоръчваше на всички. Един ден му рекоха: “Еди къде си има един младеж. Ден и нощ върши поклонения и изпада в състояния на самозабрава.” Отиде при него и му погостува за три дни. Загледа се в него и видя много повече неща от казаните. В сравнение с неговите усилия и безсъния усети себе си като студен и ленив. Изуми се. Искаше да узнае дали младежът е бил подведен от шейтана или е искрен и правдив. Обърна внимание на неговата храна и видя, че не е халял. Рече си: “Аллаху екбер! Всички тези негови състояния са от Шейтана” и го покани в своя дом. Когато младежът изяде от неговото храна, състоянието му се промени, изгуби предишните любов, желание и усърдие. Младежът го запита: “Какво стори с мен?” Ибрахим бин Едхем му отговори: “Твоята храна не беше халял. Заедно с храната в твоя стомах влизаше и Шейтанът. Всички тези състояния идваха от него. Когато яде халял, шейтанът престана да влиза и така се прояви реалното ти състояние.”

Източници

- 1) Хилйет’ул-Евлия; том 7., стр. 367, том 8., стр. 3
- 2) Нефехат-ул-Унс; стр. 95
- 3) Тезкирет-ул-Евлия; том 1., стр. 47
- 4) Там Илмихал Сеадет-и Ебедийе (49. издание); стр. 1094
- 5) Табакат-ус-Суфийе; стр. 27-28
- 6) Съфат-ус-Сафве; том 4., стр. 134
- 7) Вефаят-ул-А’йан; том 1., стр. 31
- 8) Равдур-Рейяхин; стр. 58, 68, 87, 124
- 9) Невадир-ул-Алем; стр. 3, 44, 116
- 10) Ислям Алимлери Ансиклопедиси; том 2., стр. 226
- 11) Менакъб-ъ Ибрахим бин Едхем

Имам Шафи

Основателят на шафитския мезхеп, един от правилните мезхеби на ехли суннет, и един от големите евлии в общността. Името му бе Мухаммед бин Идрис с кунйе Ебу Абдуллах. Стана известен като Шафи поради името на своя праядо Шафи, който бе от Есхаб-и кирам. Той бе от племето Курайш и родът му опираше до Расулؤلлах и по майчина, и по бащина линия.

Роди се в Газа през 767 (150) г. и почина в Египет през 820 (204) г. Гробът му е в Кайро в гробището Курафе.

Когато имам Шафи бе още на люлка, почина баща му. Майка му го отведе в Мекка, когато бе на 2 години. Детството му премина там. Още от малък прояви висок интелект и зрялост. Шест годишен започна да ходи на училище. Майка му бе жена, откъсната от земно. Хората ѝ поверяваха своите вещи и пари.

На седем годишна възраст наизусти Коран-и керим и после се захвана да учи наука. Присъства на уроците и сохбетите на прословути учени на времето. Самия той бе разказал първите си дни по пътя на науката така: “След като наизустих Корана, отидох в Месджид-и харам и научих много неща от тамошните учени по фъкх и хадис, но бяхме много бедни. Нямах средства да си купя и един лист, затова пишех своите уроци и знания върху парчета от кокали.”

После, за да изучи тънкостите на арабския език и арабската литература, отиде да живее сред племето Хузейл, обитаващо пустинята. Там увеличи своите знания и се научи да стреля с лък. “Излязох от Мекка и се запознах с начина на живот и езика на племето Хузейл, което живееше в пустинята. Това племе говореше най-красноречивия вид на арабския език. Поживях за известно време с тях и се научих да стрелям с лък. Когато се върнах в Мекка, бях научил много предания и литературни знания.”

Когато бе на 10 години, за девет ноци наизусти сборника с хадиси “**Мувагга**” на най-славния учен на времето – имам Малик. Първите години на младостта ги отдаде на наука и учи в Мекка при факихи и мухаддиси като Суфян бин Уйейне и Муслим бин Халид ез-Зенджи. Достигна до много високо ниво в науките хадис, фъкх, езиковедие и литература. Сред младежите в Мекка достигна да нивото да бъде сочен с пръст.

Най-важният период от обучението на имама започна, когато стана ученик на имам Малик. Във връзка с това бе казал: “В първите времена учех фъкх при Муслим бин Халид в Мекка. Тогава чух за величието на Малик бин Енес в Медина и за факта, че е имамът на мюсюлманите. Проявих желание да отида при него и да стана негов ученик. После взех едно копие от неговата книга “**Мувагга**” от един от Мека за временно ползване и я наизустих. Отидох в Медина... Имам Малик бе висок на ръст и внушителен... Погледна ме и ме запита за името. Мухаммед, казах аз. “О, Мухаммед! В бъдеще ще имаш висока слава. Аллаху теаля е дарил твоего сърце със светлина. Не я гаси с грехове! Утре ела с еди кой си човек. Да ти чете “**Мувагга**”!” Рекох му: “Аз я знам наизуст. Бих я изрецитирал по памет.” На другия ден дойдох при имам Малик и започнах да чета. Когато спирах – със страх да не причиня неудобство на имама – казваше: “О, младежо! Продължи!”, моят красив прочит го изненадваше. За кратко време изчетох цялата книга.”

Когато дойде при имам Малик, имам Шафи бе на около 20 години. Имам Малик го пое под своя закрила и го учи в продължение на девет години. След това се върна в Мекка, достигнал до много високо ниво в знанието. Валията на Йемен го отведе там и го назначи за кадия. След като изпълни това възложение в продължение на пет години, замина за Багдат да увеличи своето познание при имам Мухаммед, известният възпитаник на имам а'зам Ебу Ханифе. Имам Мухаммед Шейбани го пое под своя закрила, преподаде му книгите, които бе написал, научи го на цялото знание по фъкх и всички предания, преподавани в Ирак. Ожени се за майката на имам Шафи и стана негов доведен баща. Имам Шафи извлече голяма полза от неговите знания и произведения. В тази връзка бе казал: “Никой не ми е бил по-полезен от имам Мухаммед в знанието и земните дела.” Ебу Убейд бе казал така: “Чух от Шафи да казва: “Със знанията, изучени от имам Мухаммед, написах книги, колкото товара на една камила. Ако не беше той, щях да остана на прага на вратата на знанието. По отношение на знание всички хора са като ученици на улемите в Ирак, а улемите в Ирак – като ученици на улемите в Куфа, а те, от своя страна, са като децата на Ебу Ханифе.” Т.е. както един баща печели препитанието на своите деца и ги храни, така и Ебу Ханифе е нахранил със знание следващите поколения. Имам Шафи, наред с това, присъства в сохбетите на Селим-и Раи и постигна виляйетските маками.

Имам Шафи, след като изучи наука при имам Мухаммед, се върна в Мекка. За известно време извърши проучвания и превъзпита ученици. В периода на хадж при него идваха учени от различните ислямски страни и се учеха. Престоят му в Мекка продължи за девет години. После пак се върна в Багдат, един от важните центрове на наука за времето. Учените там проявиха уважение към него, а учениците се бяха насъбрали около него. Дори и учените на Багдат бяха взели уроци от него. Имам Ахмед бин Ханбел, който по-рано се беше срещнал с имам Шафи в Мекка и изучил хадиси от него, се превърна в негов ученик и му се възхити. Сред другите учени-негови ученици бяха големци като Исхак бин Рахевейх, Ез-Заферани, Ебу Севр Ибрахим бин Халид, Ебу Ибрахим Музени, Раби бин Сюлейман Муради и други като тях. Всички тичаха в неговия меджлис и се възхищаваха на фетвите му. Говореше много красиво и въздействащо, водеше много успешни дебати. Неговият метод по преподаване и даване на фетви се нарича метода на истинбат. В Багдат написа своята книга “**Ел-Китаб-ул-Багдадийе**”. През последвалите ги векове в шафитския мезхеб израснаха големи учени в исляма като великия мухаддис имам Несаи, мутекеллим Ебул-Хасен-Ешари, имам Маверди, имам Невеви, имам-ул-Харамейн Абдулмелик бин Абдуллах, имам Газали, Ибни Хаджер-и Мекки, Каффал-ъ Кебир, Ибни Субки и имам Суюти.

Имам Шафи по отношение на знание, зухд, марифет, интелект, памет и потекло беше над всички учени на времето. Още на тринадесет годишна

възраст в Харам-и шериф казваше: “Питайте ме каквото си искате!” На петнадесет години даваше фетва. Най-големият учен на времето, който бе наизустил един милион хадис-и шерифа, а именно имам Ахмед бин Ханбел, идваше да взема уроци от него. Когато го питаха защо прави така, отговаряше: “Той знае значенията на онова, което ние наизустяваме. Ако не го бях виждал, щях да остана на вратата на знанието. Той е слънце, което озарява света, и е храна за душите.” Друг път бе казал:

“Вратата на фъкха беше затворена. Аллаху теаля я отвори на своите раби отново чрез имам Шафи.”

“Днес не познавам друг, който да прави повече хизмет на исляма от имам Шафи.”

“Имам Шафи е онзи учен, който е посочен в следните хадис-и шерифи:

“През всяко столетие Аллаху теаля ще създаде един учен и всеки ще учи религията си от него.”

“Не хулете Курайш, защото един учен от Курайш ще изпълни света със знание.” Ислямските учени казаха, че този хадис-и шериф предвещава появата на имам Шафи.”

Абдуллах, синът на имам Ахмед бин Ханбел, виждаше своя баща да прави много дуа за имам Шафи. Веднъж го запита за причината. Имамът му отвърна: “Сине, неговото място сред хората е като на слънцето на небето. Той е царят на душите.”

Суфян-и Севри бе казал: “Разумът на имам Шафи е повече от сбора на акъла на половината население на света.” Абдуллах Енсари казва: “Много обичам имам Шафи. В който и виляйетски макам да погледна, виждам него пред всички други.”

Ядеше и спеше малко. Казваше: “От шестнадесет години не съм се наяждал.” Когато го питаха за причината, отговаряше: “Многото ядене дава тежест на тялото, отслабва разума и разбирането, причинява сънливост и с това възпира човека от ибадети. В основата на служенията е малкото ядене.”

С мъдрите си слова и привличащи сърцата наставления имам Шафи стана причина за спасението на хората. Част от наставленията му са както следва:

“Не завиждай на онзи, който има много имот и пари, защото ще умре с копнеж за тях. Завиждай благородно на онзи, който има много ибадети и поклонения. Тъй като всички живеещи рано или късно ще умрат, няма смисъл да се придържа към примера на онези, които трупат земно.”

“Няма човек, който да няма врагове и приятели. Щом е така, бъдете с онези, които се подчиняват на Аллаху теаля, и ги обичайте.”

“Знание не е онова, което се наизустява, а ползата от това наизустено нещо.”

“Дори да видя да лети онзи, който не е по пътя на Расулюллах и Есхаб-и кирам, пак не бих приел правотата му.”

“Не всеки би могъл да бъде наречен разумен. Умен е онзи, който пази себе си от всяко зло.”

“Не се привързвай към земния имот! Възжелай ахирета и работи за него! Във всяко дело се сещай за Аллаху теаля. Ако направиш така, ще станеш от спасените.”

“Ако някой иска в сърцето му да се отвори божествен прозорец на сиянието, нека прави следните четири неща:

- През определено време на деня да остава сам и потъва в спокойствие.
- Да не препълва стомаха си.
- Да не дружи с мизерни и лоши хора.
- Да не се доближава до хора, които искат чрез своето знание да придобиват само земно.”

“Няма нито един случай, когато изучаването на знание да не е заличило тъгата и горестта. То задвижва най-фините и потайни точки на сърцето и събужда възвишени чувства.”

“Верен приятел е онзи, който споделя твоите тъга и радост.”

“Ако двама започнат да разкриват взаимните си недостатъците след кавга, това е признак на двуличие.”

“Онзи, който потвърждава неправилните неща, е подмазвач и лицемер.”

“Верният приятел, когато види грешките на своя другар, го предупреждава, а не го разобличава.”

“Ако искаш да се поучиш, виж каква е била съдбата на онези, които са вършели грехове, и се съвземи!”

“Който няма файда за себе си, няма и за друг.”

“Не е вярно да се твърди, че е възможно да се обедини земната обич с обичта към Аллаху теаля.”

“Красотата на учените идва от това, че са усмирили своя нефс. Красотата на знанието се изразява в отбягване на съмнителните неща и проява на благ нрав.”

“Много е трудно да задоволиш хората изцяло. Никой не може да се хареса на всички хора. Това е невъзможно. Ето защо рабът винаги трябва да се опитва да се хареса на своя Господ и да е притежател на ихляс.”

“Никой, който е искал науката за самодоволство и показност, не е постигнал спасение. Но без съмнение онзи, който иска да се учи, за да бъде снисходителен и служи на учените и хората, постига спасение.”

Предадените от имам Шафи хадис-и шерифи фигурират в Сахих-и Муслим, Сунен-и Ебу Давуд, Сунен-и Тирмизи, Сунен-и Несай, Сунен-и Ибни Мадже и в таликата на Сахих-и Бухари. Той предаваше хадис-и шерифи от личности като Муслим бин Халид ез-Зенджир, Малик бин Есед, Ибрахим бин Сад, Саид бин Салим, Абдулвеххаб ес-Сакафи, Ибни Алийе Ибни Уйейне и другите учени по хадис, а от него предаваха – Ахмед бин Ханбел, Сюлейман бин Давуд ел-Хашими, Ебу Бекир Абдуллах бин Зубейр ел-Хамиди, Ибрахим бин Мунзир, Ебу Севр Ибрахим бин Халид,

Ебу Якуб Юсуф бин Яхия и още много други. Един от хадис-и шерифите, предаден от него, е следният:

“Който е дарен с благод, е дарен с всички земни и ахиретски добрини. Който е лишен от благод, е лишен от всички земни и ахиретски добрини.”

След второто си отиване в Багдат, имам Шафии – поради ред идеологически и политически безредия – се отправи за Египет и прекара останалата част от живота си там. Имамът, обучен от имам Мухаммед, който бе ученик на имам Малик и имам а’зам, изучи пътищата на тези двама имама, съедини ги и основа нов метод за иджитхад. Сборът от отсъжденията, които е извлякъл от източниците в исляма чрез своя метод, се нарича шафитски мезхеб. Онези сунитски мюсюлмани, които изпълняват своите ибадети и дела съгласно него, се нарича шафии.

Имам Шафи, водачът на шафитския мезхеб, е първият учен в исляма, който категоризира и систематизира темите на науката усул-и фъкх, и написа книгата **“Ер-Рисале фил-Усул”**.

Шафитският мезхеб е най-разпространеният из света след ханефитския. Получи широко разпространение в Египет, Мекка, Медина, Индонезия, Аден, Палестина, Азербайджан, Семерканд, Източен и Югоизточен Анадол.

Имам Шафи имаше много красиво и приятно лице. Притежаваше възвишен ум и голям потенциал. Стриктно спазваше Сунната на Пейгамбера ни “салляллаху алейхи ве селлем”. Със своите знания, снизхождение, величие и сериозност оказваше влияние върху сърцата. Онези, които го слушаха да чете Коран-и керим, изпадаха в екстаз.

Обличаше се като човек със средно положение. Имаше величествен вид. Когато гледаше, околните не можеха дори да изпият вода. На пръстена му беше гравирано: “Ел-берекету фил-каняа’ти=Берекетът е в доволството.”

Веднъж, когато преподаваше урок, стана десет пъти и се изправи. Когато го запитаха за причината, отвърна: “Едно дете от сеййидите играеше пред вратата. Когато дойдеше до вратата и го видех, ставах на крака в израз на уважение. Не е благоприлично да се седи, докато внукът на Расулюллах е на крака.”

Един от неговите ученици разказва: Един байрамски ден излязохме от месджида заедно с имам Шафи. Обсъждахме една тема. Когато приближихме вратата на дома му, дойде един прислужник и му даде една кесия с жълтици, проводени от господаря му, и рече: “Моят господар Ви праща селям и Ви умолява да приемете този подарък.” Хазрети имамът прие кесията. После дойде един мъж и каза: “Жена ми роди едно дете. Нямам никакви пари. Искам от Вас малко пари в името на Аллаху теаля.” Имам Шафи – без изобщо да е отварял кесията – я даде на този човек ала знаех, че в онзи миг той самият също нямаше никаква пари.

След като имам Шафи се върна от служба в Йемен с десет хиляди динара, опъна своята палатка извън Мекка и прие своите гости в нея. Народът масово дойде да го посети. Имамът разреши техните въпроси, а, от друга страна, раздаде на бедните десетте хиляди дирхема, и като ги привърши, рече: “Ох, сега се успокоих.”

“Ако човек изпадне в трудност и теснота по отношение на земни дела, нека се насочи към ибадетите.”

“Самодоволството е качество на долни и принизени хора.”

“Ще бъде служен онзи, който служи на другите.”

“Няма по-сладко нещо от сохбета с приятели и няма по-тъжно и тежко нещо от раздялата с приятели.”

“Няма добро в онзи, който не обича знанието. Прекъсни своите връзки и приятелски взаимоотношения с такива хора, защото знанието е животът на сърцата и сияние на очите.”

“Рядко се среща верен приятел и чиста природа (т.е. човек чист по природа). Изобщо не ги търси!”

“Всички вражди произхождат от дружбата с лоши хора и добрините, извършени на тях.”

“Да се учи наука е по-ценно от нафиле ибадет.”

“Който учи знание на неподходящи хора, ще е принизил стойността на науката. А онзи, който го страни от подходящи хора, ще е угнетил.”

“За изучаване на наука са необходими три неща; учител специалист, интелигентен ученик и дълго време.”

“Който мисли само за ядене и пиене (т.е. гони само земни цели), стойността му е колкото на онази мръсотия, която излиза от червата му.”

“Най-спокойният човек на света е онзи, който не носи завист и омраза в своето сърце.”

“Който одумва друг при теб, ще одумва и теб в твое отсъствие.”

“Доволството е повод за спокойствие.”

Хазрети имам Шафи, служил на исляма през целия си живот, прекара последните си мигове в слушане на Коран-и керим. Всеки ден до края на живота си правеше хатим на свещения Коран. Тридесет хатима на месец. А през благословеният месец рамазан правеше един хатим през деня и един през нощта, т.е. шестдесет хатима на месец. Една петъчна нощ през 820 (204) г. имамът усети отлив на енергия. Нямаше сила да чете като преди, но желаше да изслуша някой, който да го чете. Междувременно при него влезе Ебу Муса Юнус бин Абдула'ля, един от учениците му. Имамът му рече: “О, Ебу Муса! Бавно ми изчети аяетите след 120. аяет на сура Ал-и Имран” и Ебу Муса му се подчини. Имам Шафи потъна в смисъла на свещените аяети и ги заслуша с голяма съсредоточеност. Когато беше приближило времето на сетния дъх, запитаха го за състоянието му. Отвърна им така: “Изселвам се от този свят. Вече се отделям от него. Изпивам питието на надеждата. Отивам при моя Господ, Който е Прещедър.”

Смъртта му бе голяма загуба за ислямския свят. Когато бе научена вестта, всички изпитаха голяма скръб и проляха сълзи. Когато изкопаваха гроба му, наоколо се разнесе силен аромат на мускус. Присъстващите изпаднаха в духовен екзалт. Гробът му е в полите на планината ел-Мукадтан в Кайро, в гробището Курафе. По-късно над гроба му беше изградено тюрбе. Сегашният красив купол над гроба му е изграден от султан ел-Мелик ел-Каим през 1211 г. Салахаддин-и Еййуби построи и едно голямо медресе до тюрбето му.

Написаните от него ценни книги са както следва:

1) Ахкямул-Куран; 2) Ихтиляф-ул-Хадис; 3) Муснед-уш-Шафии; 4) Рисале фил-Усул; 5) Ел-Меварис; 6) Ел-Умм; 7) Китаб'ус-Сунен вел-Муснед; 8) Ел-Емали Ел-Кубра; 9) Ел-Имля'ес-Сагир; 10) Едеб'ул-Кади; 11) Федаил-и Курайш; 12) Ел-Ешрибе; 13) Ес-Себку вер-Ремйу; 14) Исбат-ун-Нубувве ве Редд-и алел-Берахиме; 15) Диван.

Добре, че не дойде тук!

Харун Решид ежегодно получаваше много пари и стоки като данък от ромейския цезар. Една година императорът изпрати свещеници за дебат с ислямските учени. Рекоха: “Ако ни победят, ще продължим да плащаме своя данък. Ако победим ние, няма да плащаме.”

Дойдоха четири стотин свещеници християни. Халифът повели на всички учени да се насъберат около река Тигър. Те повикаха имам Шафи и му казаха: “Ти отговори на християнските свещеници.” Сетне всички се насъбраха около реката. Имам Шафи метна на рамо своето седжаде и се запъти към реката. Положи го по водната повърхност и седна отгоре. Обърна се към християните и ги подкани: “Който иска да спори с мен, да дойде тук!”

Когато видяха това, всички духовници на цезаря приеха исляма. Когато византийският император научи за станалото, рече: “Добре, че не дойде тук, иначе всички щяха да станат мюсюлмани и да напуснат своята религия.”

Източници

- 1) Менакъб-ъ Имам-ъ Шафи (Бейхаки)
- 2) Хилйетул-Евлия; том 9., стр. 63
- 3) Табакату'ш Шафиййе; том 1., стр. 2,3
- 4) Техзибут-Техзиб; том 9., стр. 25
- 5) Тезкиретул-Хуффаз; том 1., стр. 361, 369
- 6) Джамииу Кераматил-Евлия; том 1, стр. 97
- 7) Шезератуз-Зехеб; том 2., стр. 9
- 8) Табакатул-Кубра; том 1., стр. 50
- 9) Камусул-А'лям; том 4., стр. 2820
- 10) Тезкиретул-Евлия; стр. 133

- 11) **Мифтахус-Сеаде**; том 2., стр. 221
- 12) **Там Илмихал Сеадет-и Ебедийе** (49. издание); стр. 1147
- 13) **Есхаб-и Кирам** (6. издание); стр. 393
- 14) **Ислям Ахлякъ** (13. издание); стр. 57
- 15) **Менакъб-ъ Имам-ъ Шафи** (Рази)
- 16) **Къямет ве Ахирет** (5. издание); стр. 23
- 17) **Фаидели Билгилер** (6. издание); стр. 14, 40, 44, 48, 140, 152
- 18) **Равдул-Фаик**; стр. 164

Имам Ахмед бин Ханбел

Голям евлия и имам на ханбелитския мезхеб, един от правилните четири мезхеба на ехли суннет в делата. Неговото кунйе бе Ебу Абдуллах. Роди се през 780 (164) г. в Багдат. Името на баща му бе Мухаммед бин Ханбел, а дядо му бе Ханбел бин Хелял, валия на Серахс във времето на Омаядите.

Баща му почина, когато Ахмед бин Ханбел бе още малко дете. Тогава баща му беше на тридесет години и не остави голям имот след себе си. С възпитанието на малкия Ахмед се зае майка му. Той още от малък започна да учи наука. Тогава Багдат бе важен център на наука. Там се намираха мухаддиси, учени по къраат, големи муршиди по тасаввуф и учени в останалите науки. Първо изучи люгат, хадис, фъкх и преданията на Есхаб-и кирам и Табиин.

Ахмед бин Ханбел стана известен сред връстниците си със своите сериозност, таква, търпение, издръжливост и прилежност. Това му състояние привлече учените, с които имаше връзка, още когато беше на 15-16 години. Хейсем бин Джемил още тогава каза за него: “Ако има живот, това момче ще се превърне в имама на хората в знанието.”

На 15 години започна да изучава фъкх и хадис при известният ученик на имам а’зам Ебу Ханифе – имам Ебу Юсуф. После три години изучи хадис-и шерифи от Хушейм. Освен тях учи наука при известните учени на Багдат.

След седем годишно обучение в Багдат, имам Ахмед започва да пътешества в името на науката. Първо отиде в Басра и след една година в Хиджаз, и така обиколи Куфа, Басра, Мекка, Медина, Шам и ел-Джезира, и изучи науката хадис. Видя лично предавачите на хадис-и шерифи. Пътува до Басра и Хиджаз пет пъти. При първото си пътуване до Хиджаз се среща със своя учител по фъкх – имам Шафи. Тази среща се състоя в Мекка, в Месджид-и Харам. За втори път се срещнаха в Багдат.

Имам Ахмед бин Ханбел отиде на хадж за пръв път през 830 г. После още няколко пъти извърши хадж. При едно от пътуванията се загуби. Завари един възрастен селянин и го помоли да го насочи. Селянинът с много плътен глас му отговори:

- О, Ахмед! Кой си ти, че ще отидеш у дома на Аллаху теаля? Ако Той не е доволен от твоето отиване, несъмнено ще се загубиш!

- О, Господи! Имал си и такива раби, които си скрил от очите на народа. – рече имамът.

- Че какво си мислеше, Ахмед! Аллаху теаля има такива раби, че ако поискат, би превърнал всички небеса и земи в злато в тяхно име.

В същия миг планините и пръстта наоколо се превърнаха в злато. Имам Ахмед бин Ханбел изпадна в изумление и припадна. Когато се съвзе, старецът му посочи пътя.

При едно от пътуванията си за хадж остана в Мекка и продължи да изучава хадис-и шерифи. После отиде в Сан, Йемен, за изучаване на хадис-и шерифи от известния мухаддис Абдуррезак бин Хеммам. В стремежа си да изучи наука, изтърпя много трудности при това пътуване. Храната му привърши, а нямаше никакви пари. Работи като хамалин в керваните, докато стигне до Йемен. Остана в Сан, място, неподходящо за търговия и печалба, две години. Изучи хадис-и шерифи от Абдуррезак бин Хеммам и научи много свещени хадиси, предавани посредством имам Зухри и Ибни Мусеййб.

Имам Ахмед бин Ханбел, в стремежа си да изучи наука, обиколи много ислямски страни и изтърпя големи тегла. Чантите с книги ги носеше на гърба си. По време на едно от пътуванията го срещна един познат, видя какъв изумителен брой хадиси е наизустил и колко записки е направил, рече: “Отиваш ту в Куфа, ту в Басра! Докога ще продължиш така?” Имамът му отвърна: “С мастилница и писалка до гроба...”

Освен че имаше силна памет, едно от качествата на имам Ахмед бин Ханбел бе това, че полагаше усилие да запише всички хадис-и шерифи, които бе чувал. Живееше във време, когато знанията се събираха, категоризираха и систематизираха. Науките фъкъх и люгат бяха подредени, а събирането на хадис-и шерифи продължаваше.

В едно такова време имам Ахмед бин Ханбел изучи религиозните науки и особено в науките тефсир, хадис и фъкъх достигна до много високо равнище. По-късно се завърна в Багдат и със своето знание допринесе голяма полза на хората.

Имам Ахмед бин Ханбел “рахметуллахи алейх” започна делото по даване на фетви на четиридесет годишна възраст. После по отношение на предаване на хадис-и шерифи и даване на фетви се превърна във важен източник.

Даваше два вида уроци: Едните бяха редовните уроци за учениците, а на другите идваха и хората от народа, наред с учениците. В неговите меджлиси на наука присъстваха много хора. На уроците му присъстваха 5000 души. Големият брой на неговите ученици проличава и от големия брой на улемите, предали хадис-и шерифи и фъкъхски знания от него. Част от присъстващите на уроците му бяха хора, влюбени във възвишените

състояния и красиви нрави на имама. Хората идваха да учат наука, ахляк и едеб от него.

В неговите меджлиси властваше състояние на сериозност, внушителност, снизхождение и спокойствие на сърцето. Тези уроци, ставащи причина за щастието на хората, ги даваше след икиндия в един голям месджид в Багдат.

Винаги излизаше да преподава със своите книги и записки. Макар да имаше много силна памет, при предаване на хадис-и шерифи четеше от тях. Той четеше от книгите, а учениците ги записваха. На уроци наред с хадис-и шерифи, предаваше и фъкъхски отговори. Броят на улемите, обучени от него, е около 900.

Имам Ахмед бин Ханбел “рахметуллахи теаля алейх” бе мезхеб имам. Мезхебът му получи разпространение основно в Шам, Багдат и Египет. Четирите правилни мезхеба са милост и улеснение за мюсюлманите. Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Разделението на общността ми (т.е. на муджтехидите) на мезхеби е милост.”**

Поради своята отдаденост към Аллаху теаля беше изключително снизходителен. Обичаше да помага на хората. Опитваше се да разреши страданието на всички хора. Бдеше над бедните. Имаше много благ и мек характер. Не действаше прибързано. Беше много снизходителен, сериозен и величествен. Когато отидеше на джамия, не се опитваше да мине най-отпред. Сядаше там, където намереше място.

Ахмед бин Ханбел правеше много ибадети. Всяка нощ прочиташе една седма част от Коран-и керим. След ятсия си почиваше за малко, после ставаше пак и до зори извършваше поклонения. Никога не бе пропускал нощния намаз. Винаги сочеше лесния път на народа и не ги затрудняваше. Когато огладнееше и не намереше нищо за ядене, не искаше от никого и не безпокоеше хората. В повечето случаи подправката на хляба му беше оцетът. Вървеше с бързи крачки. В повечето случаи го виждаха в месджида, на дженазе намаз или да посещава болни хора. Дрехата, която обличаше, беше от най-евтин плат. Повечето пъти ядеше малко и казваше: “За човек, който ще умре, това е дори прекалено много!”

Много се боеше от Аллаху теаля и живееше бедно. Отказваше онова, в което имаше съмнение за харам. Веднъж остави за залог една вещь срещу заем. Когато намери средства, отиде и изплати своя дълг. Кредиторът му показа две подобни вещи, които му бяха оставени за залог, не знаеше със сигурност коя от тях е на имама. Но тъй като и имамът не успя да отсее своята, предпочете да се откаже от нея от страх да не вземе чуждата, и се отказа от своето право.

Ахмед бин Ханбел беше изключително стриктен в Сунната на Пейгамбера ни “салляллаху алейхи ве селлем”. Казваше: “Не съм записал хадис-и шериф, който не съм приложил на практика.”

Веднъж имам Ахмед бин Ханбел във времето, когато беше ученик, се намираще до един воден басейн наред с група хора. Те се съблякоха и влязоха да се къпят. Ахмед бин Ханбел, следвайки хадис-и шерифа: “Който вярва в Аллах и Съдния ден, нека не влиза в хамам (без да е покрил своя аврет).” Същата нощ сънува един човек, който му каза: “О, Ахмед! Благовестявам те! Аллаху теая ти прости поради това, че последва Сунната на Расулюллах. Стори те имам за хората. Те ще те последват.” Когато го запита: “Кой си ти?”, му отвърна: “Аз съм Джебраил!”

Никога не правеше компромиси в ехли суннитската вяра. Мутезилиите в Багдат твърдяха, че Коран-и керим е създание и убедиха в тази ерес аббасидския халиф Ме’мун, който насили имама да приеме това убеждение, измъчи го и го държа в затвора цели 28 месеца. Въпреки това имамът каза: “Коран-и керим е Слово на Аллаху теая и не е създание.” В този период получи писмо от имам Шафи в Египет. Когато го прочете, се разплака. На него пишеше: “Сънувах Расулюллах. Каза ми: “Прати селям на Ахмед бин Ханбел с писмо и му каже, че ще го питат дали Коран-и керим е създание или не, да замълчи.”

Един ден имамът седеше заедно с един джемаат. Вътре влезе един човек и запита: “Кой е Ахмед бин Ханбел?” Всички се замълчаха, имамът каза: “Аз съм Ахмед бин Ханбел, какво би желал?” Човекът продължи: “Идвам от 400 ферсаха разстояние (около 2000 км). Една петъчна нощ бях заспал. При мен дойде един човек и ми каза: “Познаваш ли Ахмед бин Ханбел?” Не, отвърнах аз. “Отиди в Багдат, питай за него и когато го намериш, му кажи: “Хъзър “алеихисселям” ти праща селям. Меляикетата на небето са доволни от него, защото никога не послуша своя нефс и по отношение на служба на Аллаху теая беше много търпелив.” Имамът отвърна: “Машаллах, ля хавле веля куввете илля биллях. Имаш ли друго за казване и някаква нужда?” Не, дойдох само за това, отвърна човекът и напусна Багдат.

Веднъж мухаддисите се бяха събрали в меджлиса на Ебу Асъм Даххак ибни Махлед, който им рече: “Не бихте ли желали да изучите фъкъх? Сред нас няма учен по фъкъх.” Мухаддисите му отвърнаха: “Сред нас има един.” Кой е той, ги запита. “След малко ще дойде.” След малко се зададе Ахмед бин Ханбел. Да го посрещнем, каза Ебу Асъм Даххак. Не, не харесва такива неща, рекоха другите. Когато дойде, Ебу Асъм го сложи да седне до себе си и започна да му задава фъкъхски въпроси. Зададе му няколко въпроса и получи техните отговори. Накрая рече: “Той е като океан от знание.”

Имамът имаше работник на надница. Вечерта Ахмед бин Ханбел рече на един свой ученик: “Дай му в повече от неговия надник.” Ученикът ги даде ала работникът не ги прие. Хазрети имамът рече: “Дотичай при него и пак му дай, този път ще ги приеме.” Направи както му бе посочено и работникът прие парите. Когато ученикът запита имама за причината,

отвърна му: “Първия път очакваше да получи в повече, а втория път не. Тъй като сега да приеме тези пари нямаше да развали неговото упование в Аллах, ги прие.” Когато го запитаха какво е тевекюл, отвърна: “Да се вярва, че препитанието е от Аллаху теаля.”

На времето имаше много известен гадател. Хората прииждаха от всички краища и го намираха. Веднъж той се разболя и не успя да намери лек в продължение на 20 години. Един човек беше дошъл да го посети. Когато видя неговото състояние, рече: “Има един единствен начин да оздравееш и той е ако се помоли за теб Ахмед бин Ханбел, един от най-големите учени и евлии на времето.” Гадателят проводи майки си при имама и поиска дуа. Жената отиде и рече: “Синът ми лежи болен от двадесет години. Дойдох да искам дуа от Вас за неговото изцеление.” Имамът отвърна: “Всички идваха за изцеление при твоя син и той си мислеше, че знае всичко. Нима не излекува самия себе си и те изпрати при мен?” Имамът не може да издържи при многократните настоявания на майката и каза: “Ако се разкае за това, което прави, ще отправя дуа за него.” При това мъжът се отказа от чародейството и оздравя.

Един младеж имаше парализирана и болна майка. Един ден тя повика своя син и му каза: “О, синко! Ако искаш да спечелиш моето доволство и да ме зарадваш, отиди при имам Ахмед и поискай от него да направи дуа за моето оздравяване. Иншаллах да оздравея от тази болест, която ме докара до това състояние.” Младежът отиде на вратата на имама. Запитаха го кой е. Отвърна така: “Нуждая се от Вас. Имам болна майка, която иска дуа от Вас!” Имамът много се натъжи. Рече сам на себе си: “Откъде ме познава?” Стана, извърши абдест и започна намаз. Прислужникът на имама рече на младежа: “Ти се върни, имамът прави дуа.” Когато момъкът се върна обратно, завари своята майка на вратата в цветущо здраве.

Хазрети имамът имаше голямо желание хазрети Абдуллах бин Мубарек да му дойде на посещение и да се видят. Сетне един ден синът му рече: “Татко! Дойде Абдуллах бин Мубарек. На вратата е и иска да Ви види.” Имамът отвърна: “Не го пускай вътре!” Синът запитва: “Татко, каква мъдрост се крие в това? Ти от години гореше от желание да го видиш. Днес това благо дойде до вратата Ви ала Вие не я пускате вътре?” Имамът отвърна: “Да, така е, но ме е страх, че след като го видя, няма да издържа на раздялата му. Похарчих цял живот в очакване на неговия аромат. Но сега искам да го видя на място, където няма раздяла.”

Имам Ахмед бин Ханбел много често даваше следните наставления на своите ученици:

“Знанието е необходимо за хората, колкото хляба и водата. Знанието не се изразява в това да се знае много, то е онова нещо, което е полезно и се прилага на практика.”

“За един раб по отношение корекция на сърцето няма нищо по-полезно от дружбата с добри хора и няма нищо по-вредно от това да дружи с грешници и да обръща внимание на техните дела.”

“Греховете отслабват вярата.”

“Не забравяйте, че онзи, който ви хвали с качества, които не притежавате, ще дойде ден и ще ви оклевети със зло, което не сте извършили.”

“Онзи, който ти се изнервя или сърди, когато не му дадеш онова, което иска, не ти е истински приятел.”

“Не бихте могли да заварите акъл в глава, в която има високомерие.”

“Малоумната част на човечеството е тази, която обича да бъде хвалена.”

“Тевекюл е да се предаде на волята на Аллаху теаля във всяко дело и да се понася всичко, знаейки, че идва от Него.”

“На хората би им стигнал малко имот, а многото би им се видял недостатъчен.”

“За човека е вид унижение да загуби един верен приятел.”

“Лъжата унищожава взаимната вяра.”

“Достоинството е в знанието и ирфана.”

“Онези, които търсят приятели без недостатъци, остават без приятели.”

Почина един петъчен ден през 855 (241) г. Вестта разплака цялото население на Багдат. Дженазе намазът му се изпълни от стохиляден джемаат. Хората в Багдат отвориха вратите си и извикаха: “Да заповяда онзи, който иска да вземе абдест за дженазе намаза.” След намаза се насъбраха птици и се удариха в ковчега му. Много евреи и християни, станали свидетели на това събитие, приеха исляма. Заридаха и извикаха “Ля иляхе илляллах!”

Мухаммед бин Хушейми сънува хазрети имама след смъртта му. Запита го, къде отиваш. “В Дженнета!” Как се отнесе с теб Аллаху теаля? “Аллаху теаля ми прости. Сложи корона на главата ми и ми рече: “О, Ахмед! Дадох ти тези блага заради това, че не определи Коран-и керим за създание!”

Имам Ахмед бин Ханбел написа много книги: 1) Муснед; 2) Китаб-ус-Сунне; 3) Китаб-уз-Зухд; 4) Китаб-ус-Салят; 5) Китаб-ул-Вера' вел-Иман; 6) Китаб-ур-Редди але'л-Джихмийе ве'з-Зенадъка; 7) Китаб-ул-Ешрибе; 8) Китаб-ул-Месаил; 9) Джуз-фи Усул-ус-Сунне; 10) Федаил-ус-Сахабе; 11) Ер-Редду А'ля мен-Тенакуа фи'л-Кур'ан; 12) Ет-Тефсир; 13) Ен-Насих вел-Менсух; 14) Ет-Тарих; 15) Хадису Шубе; 16) Мукаддем ве'л Муаххар фи'л-Кур'ан; 17) Вуджубат-ул-Кур'ан; 18) Менасик-ул-Кебир ве'с-Сагир; 19) Ел-Джерху ве'т-Та'дил; 20) Китаб'ул-илел ве Ма'рифет-ур-Риджал.

Не, не може!

Преди да почине имам Ахмед бин Ханбел направи знак с ръка и рече: “Не, не може!” Синът му го запита: “Тате, в какво състояние си?” Рече: “Сега са мигове на опасност, правете дуа за мен. Шейтанът иска да разпръсне върху главата ми пръстта на бедата. Казва ми: “О, Ахмед! Умри

в мои ръце!", а аз му отвърщам: "Не, не може!" Има опасност до сетния дъх. Не бих могъл да съм сигурен от заблудението на шейтана."

Въпроси и отговори

- Като какъв човек би могъл да бъде определен онзи, който от сутрин до вечер прави ибадети в джамията и казва: "Аллаху теаля някак си ще ми изпроводи моето препитание?"

- Като много невеж, който си няма на понятие от ислям, защото Расулюллах "салляллаху алейхи ве селлем" е казал: **"Аллаху теаля е поставил моето препитание на върха на моя щик."** Т.е. то идва чрез джихад.

- Както е ихляс?

- Да се опази човека от опасностите в делата.

- Какво е тевеккюл?

- Да се вярва, че препитанието е от Аллаху теаля.

- Какво е зухд?

- Зухдът е три вида: Зухдът на невежите и се изразява в отбягване на харамите; зухдът на учените, който се изразява в отбягване на прекаления халял; зухдът на арифите и се изразява в отбягване на всичко, което води до забрава на Аллаху теаля.

Евлия на име Ебу Хафс Омер бин Салих Гарсуси го запитва:

- С какво омекват сърцата?

Имамът си наведе главата и поразмисли. Рече:

- Синко, чрез ядене на халял.

Друг път пак го запитаха:

- Какво е тевеккюл?

- Да не се иска нищо от хората и да не бъдат умолявани за нищо.

Имам Шафи "радияллаху анх" казва: "Когато напуснах Багдат, там не оставих по-голям учен, факих и богобоязлив човек от Ахмед бин Ханбел."

Ебу Давуд Сиджстани казва: "Срещнах се с двеста прочути учени, но сред тях не видях никой като Ахмед бин Ханбел. Той в нито едно отношение не потъваше в земните дела, в които потъваха хората. Говореше, само когато станеше въпрос за наука."

Ебу Зур'а казва: "В нито един клон на науката не видях друг като Ахмед бин Ханбел. Никой не бе достигнал до неговото ниво."

Менха бин Яхия казва: "Ахмед бин Ханбел беше събрал в себе си всички достойнства. Видях много учени, но в знанието, богобоязънта и откъснатостта от земно не срещнах по-велик от него."

Имам Ахмед бин Ханбел бе голям муфессир и мухаддис. В тефсира му има 120 000 хадис-и шерифа. Неговите книги са източници на фейз за муфессирите и затова бе наречен Устад-ул-муфессирин (Учителят на муфессирите). Беше украсил своята памет с един милион хадис-и шерифа.

Книгата му “Муснед” съдържа 30 000 хадис-и шерифа, подбрани сред 700 000.

Част от хадис-и шерифите, предаде от него, са както следва:

“Ако двама се заобичат ала после измежду тях настъпи студенина, тя е само заради грях, извършен от единия от тях.”

“Да се яде съзнателно лихва, колкото един динар, е по-голям грях от тридесет прелюбодеяния.”

“Когато греховете на даден човек се увеличат, Аллаху теаля за компенсация му праща проблеми с препитанието.”

“Аллаху теаля ще хвърли по лице в Джехеннема онзи, който в своето сърце има кибр, колкото синапено зърно.”

“Най-здравата дръжка на вярата е да се обича в името на Аллах и да се мрази в името на Аллах.”

“В Съдния ден Аллаху теаля няма да погледне онзи, който не изправя своя гръб между руку и седже.”

“Най-лошият крадец е онзи, който краде от своя намаз.” (Т.е. не изпълнява правилно руку и седже.)

“Всички деца се радват годни и подходящи за исляма, но по-късно техните майки и бащи ги правят християни, евреи и безбожници.”

“Константинопол несъмнено ще бъде превзет. Колко добър е онзи пълководец, колко хубава е онази армия.”

Източници

- 1) Хилйет-ул-Евлия; том 9., стр. 161
- 2) Техзиб-ут-Техзиб; том 1., стр. 72
- 3) Тарих-и Багдат; том 4., стр. 412
- 4) Табакат-ъ Ханабиле; том 1., стр. 4
- 5) Тезкирет-ул-Хуффаз; том 2., стр. 431
- 6) Шезерат-уз-Зехеб; том 2., стр. 96
- 7) Джамии Керамат-ил-Евлия; том 1., стр. 290
- 8) Камус-ул-А’лям; том 1., стр. 788
- 9) Там Илмихал Сеадет-и Ебедийе; стр. 980
- 10) Вефеят-ул-А’ян; том 1., стр. 36
- 11) Рехбер Ансиклопедиси; том 1., стр. 121, том 7., стр. 84
- 12) Ел-Бидаие ве’н-Нихаие; том 10., стр. 325
- 13) Тезкирет-ул-Евлия; том 1., стр. 195
- 14) Мифтах-ус-Сеаде; том 2., стр. 232
- 15) Хидаиет-ул-Мувафъкин; стр. 63
- 16) Табакат-ул-Муфессирин; том 1., стр. 70
- 17) Мир’ат-ул-Джинан; том 2., стр. 132
- 18) Есхаб-и Кирам; стр. 310
- 19) Фаидели Билгилер, стр. 13, 44, 73, 87, 91, 143, 158
- 20) Веххабийе Насихат; стр. 13, 24

- 21) Ел-А'лям; том 1., стр. 203
- 22) Съфат-ус-Сафве; том 2., стр. 190
- 23) Себил-ун-Неджат; стр. 25
- 24) Ешедд-ул-Джихад; стр. 7
- 25) Мукаддимет-ул-Муснед (Зехеби); стр. 82
- 26) Ен-Нуджум-уз-Захире; том 2., стр. 304
- 27) Минакъб-ъ Ахмед бин Ханбел (Ибни Джевзи)
- 28) Ислям Алимлери Ансиклопедиси; том 3., стр. 209
- 29) Ен-На'т-ул-Екмел; стр. 31

Имам Невеви

Един от големите учени на шафитския мезхеб. Името му бе Яхия бин Шериф с прякор Мухйиддин и кунйе Ебу Зекерийа. Роди се през 1233 (631) г. в град Нева, южен Шам. Почина през 1277 (676) г.

Баща му разказва: “Беше във времето, когато синът ми беше на седем години. Пред двадесет и седмата нощ на свещения месец рамазан той беше легнал да спи, а ние се захванахме да четем Коран-и керим, за да извлечем по-голяма полза от нощта. Синът ми се събуди към полунощ и каза: “Тате, каква е тази светлина, която изпълва нашия дом?” Ала ние не виждахме нищо. Тогава разбрах, че е била нощта Кадр и че синът ми за в бъдеще ще стане любим раб на Аллаху теаля.”

Баща му го изпрати на училище още малък, за да се учи на Коран-и керим, и той го наизусти за кратко време.

Големият учен Мухаммед Зеркешки разказва: “Отидох при ходжата, който учеше Невеви на Коран-и керим. Наставлявах го и му казах: “Смятам, че това дете ще стане най-големия учен на времето и захид, който няма да покаже никакъв уклон към земно, поради което ще стане причина за напътствието на много хора.” При това той ми отвърна така: “Откъде знаеш, нима си гадател?” “Не, но само Аллаху теаля ме кара да говоря така. Не гледай кой говори, а Кой го кара да говори и какво говори!” Това го казах и на баща му, за да го възпита добре.”

Неговият учител по тасаввуф Ясин бин Юсуф разказва: “Видях Яхия бин Шериф в Нева, когато бе на десет години. Децата се опитваха да го накарат да играе с тях ала той бягаше от тях и плачеше, и в това състояние продължаваше да чете Коран-и керим. Когато видях това, усетих силна обич към него. Баща му имаше един магазин. Невеви стоеше там и покупко-продажбите никога не го възпираха от четене на Коран-и керим.”

Когато стана на 19 години, баща му го изпрати на обучение в медресето Ревахийе в Шам. Първо изучи медицина, а после се насочи изцяло към ислямска наука. Наизусти една четвърт част от “Ел-Техбих” и “Мехезеб”, които бяха от основните книги в шафитския мезхеб. Изучи фъкх от улеми като Кемаледдин Селлар Ербили, Иззеддин Омер Ербили и

Кемаледдин Исках бин Ахмед. Дълго време служи на Иззеддин Омер Ербили. Пълнеше неговата стомна за абдест. Всеки ден учеше дванадесет различни науки от своите учители.

Изучи подробно науки като усул, нахиф, логат и други подобни. Изучи науката хадис от Хафъз Зейн Халид Наблюси, Ради бин Бюркан, Ибни Абдуддаим, Ебу Мухаммед Исмаил бин Еби Йуср и още много други. За кратък период от време стана един от най-големите учени на времето. В своя кратък живот написа много книги за напътване на хората. Записа на книги шафитския мезхеб. От него изучиха наука големци като Шейх-ел-Миззи, Ебул-Хасан Аттар и още много други учени на исляма.

Имам Невеви “рахметуллахи алейх” проявяваше доволство от това, което имаше, по отношение на своето препитание и тотално се беше отвърнал от страсти и земни желания. Много се боеше от Аллаху теаля. Говореше на място и прекарваше нощите в ибадет и поклонения. Беше много усърден в науката и много търпелив в изпълняване на праведни дела. Не ядеше от храната на дамаскинците, а от тази, която носеше от своя роден край, задоволяваше се с това, което знаеше, че е халял на сто процента. На двадесет и четири часа ядеше само веднъж и то след нощния намаз и пиеше вода пак само веднъж на ден и то във времето на сахур. Не подражаваше на обичая на онези места да се пие стопена снежна вода. Не се ожени. Нощем не лягаше, а постоянно се покланяше и подготвяше книги. Наставляваше управниците, валиите и всички други. Съобщаваше им повелите на Аллаху теаля и им говореше, че трябва да се пазят от забраните Му. В това дело изобщо не проявяваше отпуснатост. Извърши двукратен хадж. През 1266 г. започна да преподава в Дар-и Хадис-и Ешрефиййе и до своята смърт не прие никаква заплата оттам. В благословената му брада имаше само един-два бели косъма. Всички забелязваха неговите състояния на спокойствие и сериозност.

В същото време беше голям евлия с много керамети. Някои евлии, притежатели на кешф, са казали: “Не почина преди да е станал кутб (най-голям евлия)!” Проявяваше много керамети, като чуваше неведоми гласове и отваряше заключени врати. Например веднъж се разцепи една стена и при него влезе много красива личност и му каза много неща относно земните и ахиретски дела, и че е необходимо човек да дружи с евлиите на Аллаху теаля.

Веднъж Ибн-и Накиб дойде да посети имам Невеви. Имамът му каза: “Седни, о, Кадъ’л-кудат!” И наистина след малко го назначиха на тази позиция официално.

Базири сънува имам Невеви. Запита го: “Какво бихте казали за постоянния орудж.” Невеви му отговори: “В тази връзка учените имат 12 различни иджитхада.” Когато се събуди, проучи тази тема в продължение на една година и видя, че имамът е бил прав.

Ебул-Хасан лежеше болен от подагра в Шам. Имам Невеви отиде да го посети. Седна при него и започна да му говори за търпението. Ебул-Хасан усещаше как болките му намаляват и когато имама стана, по него вече нямаше и следа от болест.

Към края на своя живот изплати всички свои дългове, предаде своите книги на библиотеки и лежа болен в своята родна къща с дни. Почина през 1277 (676) г. в месец реджеб.

Много учени казаха така: “Той беше от най-големите евлии на века. Стриктно отбягваше харамите и от страх да не попадне в нещо съмнително, отбягваше излишните мубахи, и не усещаше никакво влечение към земно. Всички негови слова са доказателства в науката. Той бе благословен човек, следващ най-прилежно пътя на Есхаб-и кирам и работещ цял живот за разпространение на ехли суннитската вяра.”

Имам Субки разказва: “През 1341 г. баща ми преподаваше в Дар-и Хадис-и Ешрефийе. Нощем излизаше в коридора и кланяше техеджуд намаз. От време на време полагаше своето лице по килимите и казваше: “По тези места са докосвали благословените крака на хазрети имам Невеви, ето защо съм влюбен в тях, възхищавам им се и полагам по тях най-честитите места на своето лице.”

Написа премного книги, от които читателите извличат голяма полза. Част от тях са както следва: “Равда”, “Рияз-ус-Салихин”, “Шерх-и Сахих-и Муслим”, “Техзиб-ул-Есма”, “Люгат-ут-Тенбих”, “Тъбъян” и “Минхадж”.

Заръмжаха

Валията на Шам беше решил да закара книгите в библиотеката на Джамии-и Емеви в Иран. Имам Невеви го възпря ала валията се опита да го разубеди. Управникът имаше в своята къща постелки, изработени от козина на тигри и други диви зверове. Имам Невеви направи знак към тях и те със силата на Аллаху теаля се съживиха и заръмжаха към валията. Валията и всички край него се разбягаха от страх. После валията дойде, извини се на имам Невеви и му целуна ръка.

Източници

- 1) Табакат-уш-Шафиййе; том 8., стр. 395
- 2) Ел-А'лям; том 8., стр. 145
- 3) Табакат-ул-Хуффаз; стр. 510
- 4) Тезкирет-ул-Хуффаз; том 4., стр. 1470
- 5) Ел-Бидайе вен-Нихайе; том 13., стр. 278
- 6) Шезерат-уз-Зехеб; том 5., стр. 354
- 7) Мифтах-ус-Се'аде; том 2., стр. 146
- 8) Му'джем-ул-Муеллифин; том 13., стр. 202
- 9) Есма-ул-Муеллифин; том 2., стр. 524
- 10) Там Илмихал Сеадет-и Ебедиййе (49. издание); стр. 1129

11) Ислям Алимлери Ансиклопедиси; том 9., стр. 200

12) Ислям Тарихи Ансиклопедиси; том 8., стр. 130

Джунейд-и Багдади

Голям евлия и един от най-славните мутасаввѝфи. Известен е с прякора Сеййид-ут-Таифе (Големецът на евлияте). Името му бе Джунейд бин Мухаммед с кунйе Ебул-Касъм. Роди се в Нахаванд през 822 (207) г., но израсна, живя и почина в Багдад през 911 (298) г.

Веднъж, когато беше на седем години, се върна от училище и завари своя баща да плаче. Запита го за причината. Баща му рече:

- Бях изпратил няколко сребърници на чичо ти Сърри-и Секяти като зекят, но не ги е приел. Прекарал съм своя ценен живот за сребро, което Аллаховите хора не харесват и не вземат.

- Тате, дай ми парите, аз ще му ги занеса.

Отиде и почука на вратата на своя чичо. Сърри-и Секяти “куддесе сиррух” запита:

- Кой е?

- Аз съм Джунейд, чичо, отвори вратата и вземи тези сребърници, които баща ми праща като зекят!

- Не бих!

- Вземи ги в името на Аллаху теаля, Който прояви справедливост, като повели, и прояви щедрост, като дари с право на избор!

- Какво ми повели Аллаху теаля и какво ми дари?

- Прояви справедливост, като стори моя баща богат и му повели да даде зекят, а теб те стори беден и те остави свободен да избираш дали да го вземеш или не.

Тези слова много се харесаха на Сърри-и Секяти и рече:

- Сине мой, теб те приех преди парите. – После отвори вратата и взе парите.

Джунейд-и Багдади стана ученик на своя чичо и след една година отидоха заедно на хадж. В Месджид-и Харам 400 големци и евлии заговориха за благодарността към Аллаху теаля. Всеки от тях даде различно определение и в крайна сметка се появиха 400 различни обяснения ала всички тях ги приеха за недостатъчни. Хазрети Сърри-и Секяти се обърна към малкия Джунейд-и Багдади и му рече:

- Щом и ти си тук, хайде, и ти кажи нещо в това отношение!

- Благодарността се изразява в това да не се въстава срещу Аллаху теаля с благата, дарени от Него. И благата, дарени от Него, да не се превръщат в основа за въставане срещу Него.

Всички присъстващи там се зарадваха премного на този отговор и рекоха:

- Поздравяваме те! Ти описа по най-хубав начин нещата. Благодарността би могла да бъде изразена само с тези слова.

Сърри-и Секяти запитва:

- Дете мое, разбирам, че твоят език ще е правдив и въздействащ. Откъде спечели тази основа да говориш толкова красиво?

- Присъствайки във Вашия сохбет, Ваша милост.

Джунейд-и Багдади оставаше в една от стаите в дома на своя учител. Винаги се сещаше за Аллаху теалю. Седнал върху своето седжаде повтаряше “Аллах, Аллах” до зори и с абдеста за нощен намаз изпълняваше и сутрешния. Това състояние се проточи с години.

Една нощ се появи нужда да се изкъпе ала беше много студено и си помисли: “Нека изчакам сутринта, че да затопля вода или да отида на хамам” ала после си рече: “Аз, за да отложам къпането, изтъквам всички тези неща ала Аллаху теалю иска от мен да се изкъпя само веднъж. А аз, за да отложам това, търся различни поводи. Това, което правя, изобщо не е красиво.” Стана и с дрехи по себе си се изкъпа със студена вода.

Изучи тасаввуфа от своя чичо Сърри-и Секяти. Беше най-големият евлия на века. Превъзпита хиляди евлии. Тридесет пъти отиде пеша на хадж. Стана известен със своите керамети, наставления, мъдри слова и искрени дела. Знанията по захир ги изучи от Ебу Севр, един от учениците на имам Шафи. Беше от мезхеба на Суфян-и Севри. Извърши сохбет с личности като Харис-и Мухасиб, Мухаммед Кассаб и други.

В продължение на тридесет години не изпусна ифтитах текбира с имама. Когато се случеше да му дойде земна мисъл в сърцето по време на намаз, веднага го наваксваше. Винаги се сещаше за Аллаху теалю. Всеки ден извършваше 400 рекята намаз. 30 години не бе лягал да спи след ятсъ намаз. Винаги се занимаваше с поклонения.

Неговият учител Сърри-и Секяти му съветваше да сформира меджлис и да учи хората на наука ала той не виждаше себе си за достоен да го прави и порицаваше своя нефс. Една петъчна нощ сънува Пейгамбера ни “салляллаху алейхи ве селлем”, който му рече: “О, Джунейд! Наставлявай хората, защото твоите слова са причина за спокойствието на сърцата на народа. Аллаху теалю е сторил твоето слово причина за тяхното спасение.” Събуди се и рано сутринта отиде при своя учител. Без той да му е казал нещо, рече: “Странях да уча хората на наука, докато не бях възложен от Пейгамбера ни.” На другия ден основа меджлис и започна да учи хората на пътя на Расулюллах.

Запитаха Джунейд-и Багдади:

- От кого научихте ихляса?

- От един бръснар в свещена Мекка, на когото казах: “Би ли могъл да ми оправиш косата в името на Аллах?” Рече ми: “Разбира се!”, после се обърна към един влиятелен човек, когото подстригваше в момента, и му каза: “Ваша милост, станете. Ако някой поиска нещо в името на Аллах,

цялата работа трябва да се спре и да се насочи към него.” После ме сложи да седна на бръснарския стол и ме обръсна. После ми даде малко жълтици и каза: “Биха ти били от нужда, похарчи ги за свои нужди!” Аз много се зачудих на това състояние и възнамерих да му подаря първите пари, които щяха да преминат в мои ръце. След кратко време ми изпратиха една кесия жълтици от Басра. Веднага я занесох на бръснаря, а той ме запита за причината. Аз му разкрих своето намерение, но той каза: “Ти поиска от мен да те обръсна в името на Аллах и аз изпълних. Ако сега взема тези неща, боя се, че в моето възнамерение ще настъпи промяна.”

Веднъж един праведник сънува Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” с Джунейд-и Багдади до него. Дойде един мъж и зададе въпрос на Пейгамбера ни, който му рече: “Попитай Джунейд за отговора на този въпрос. Нека той ти отговори.” Джунейд-и Багдади отвърна: “О, Расуляллах, как бих могъл да проговоря във Вашето благословено присъствие?” Пейгамберът ни рече: “Колкото се хвалят предишните пейгамбери с целите си общности, толкова се хваля и аз с Джунейд.”

Имаше един богаташ. Дойде при Джунейд-и Багдади, извърши покаяние и пожела да бъде приет за ученик. Раздаде целия си имот на бедните хора. Остави за себе си само 1000 жълтици. Джунейд-и Багдади му рече: “Изхвърли ги в река Тигър.” Човекът отиде край брега на реката и изхвърли жълтиците една по една. Когато се завърна, Джунейд-и Багдади го изгледа внушително и му каза: “Защо не ги изхвърли наведнъж, а ги преброи и изхвърли една по една?” и за известно време не го прие в своя сохбет. Сетне човекът извърши покаяние и беше приет като ученик.

Един от големците беше дошъл при Джунейд-и Багдади. Видя, че шейтанът бяга оттам с голяма скорост. Когато големецът се доближи до Джунейд-и Багдади, по вида на лицето му разбра, че е много изнервен. Запита го: “О, Джунейд! Ние знаем, че когато човек се изнерви, шейтанът се доближава до него. Но виждам, че макар да сте толкова ядосан, Шейтанът бяга от Вас? Каква е мъдростта в това?” Джунейд-и Багдади му рече: “Нима не знаеш, че ние не се ядосваме в името на своя нефс, за разлика от другите, на които шейтанът им се натрапва. Понеже нашият гняв е само в името на Аллах, шейтанът бяга от нас толкова, колкото от нищо друго.”

Ебу Амир, един от онези, които познаваха и обичаха Джунейд-и Багдади, беше отишъл на чаршия. Там видя едно погребение. Реши да се присъедини към дженазе намаза. По пътя видя една жена и я погледна. Усети, че това не е правилно и веднага извърши покаяние. Когато се върна у дома, запитаха го защо лицето му е почерняло. Погледна се в огледалото и видя, че то наистина е почерняло заради неправилното дело, което бе извършил. В продължение на 40 дни извърши постоянно тевбе и истигфар за това. Сети се да отиде да посети Джунейд-и Багдади. Отиде в Багдат. Когато почука на вратата на Джунейд-и Багдади, отвътре му се каза: “Ела,

о, Ебу Амр! Ти вършиш грях в Рухбе, а ние правим истигфар за теб в Багдат.”

Един човек го запитва: “Как бих могъл да опазя своето око от гледане на чужди жени?” Джунейд-и Багдади му рече: “Спомни си, че Той те вижда по-добре, отколкото ти виждаш нея.”

Шейтанът прие вида на прислужника на един от благородниците, и дойде при Джунейд-и Багдади. Рече: “Ваша милост, дойдох да постигна честта да Ви служа и постигна Вашите феъз и берекет. Моля Ви да ме приемете.” Джунейд-и Багдади го прие. Шейтанът му служи 20 години, но нито веднъж не успя да му даде весесе. Сетне загуби надежда и каза:

- О, учителю мой! Познавате ли ме?

- Аз те познах още първия ден. Ти си Иблис.

- О, Ебу Касъм! Аз не познавам друг, който да има толкова високи степени като теб.

- О, проклетнико! Веднага се махни отук. Сега се опитваш да ме доведеш до състояние на самодоволство и да ме съкрушиш с това, нали? Но няма да постигнеш тази своя грозна цел. Хайде, махай се.

Един ден Хайр-ун-Нессадж седеше в своя дом. В сърцето му дойде мисълта, че Ебул-Касъм Джунейд-и Багдади е на вратата и трябва да излезе да го посрещне. Ала после си каза: “Той не би дошъл тук. Това е весесе” и изхвърли тази мисъл. След малко същата мисъл се върна в сърцето му ала той отново я изхвърли. Когато и за трети път дойде, си рече: “Нека да изляза и проверя.” Излезе и завари Джунейд-и Багдади на вратата, който му даде селям и рече: “О, Ебу Хайр, защо не отвори вратата, когато мисълта дойде в теб за пръв път?”

Един ден един от хората в неговия сохбет дойде при него и му зададе въпрос с цел да го изпита. Джунейд-и Багдади му рече:

- Как да отговорим на този въпрос: Със слова или духовни състояния?

- Може и по два начина.

- Де да беше изпитал себе си, тогава нямаше да има нужда да изпитваш нас. Ако искаш духовен отговор, то знай, че с това поведение вече се отдели от нашия път. Нима не знаеш, че ти нямаш силата да унижиш и нараниш Аллаховите приятели.

След тези слова лицето на този човек веднага почерня и частицата якин в сърцето му изчезна моментално. Много съжали за своята постъпка и извърши голямо покаяние. Все пак Джунейд-и Багдади прояви милост към него и му извърши теvedжух (оказа му духовна помощ). Неговото състояние се оправи и оттогава насетне стана по-коректен човек.

Ибни Кулляб от учените по келям пишеше опровержения срещу еретичните групи. Един човек му каза да пише и за мутасавъфите. Запита го кой е техният главатар. Рече му: “Джунейд-и Багдади!” Ибни Кулляб изпроводи човек при Джунейд-и Багдади, за да проучи неговите виждания. Джунейд-и Багдади му рече: “Нашият път се състои в отсяване на вечното

от преходното и да се стои далеч от всичко безполезно за извечното.” Когато изказаха този отговор на Ибни Кулляб, рече: “Колко дълбок промисъл има в неговите слова; ние сме безсилни дори да ги разберем.” После отиде в меджлиса на Джунейд-и Багдади и го запита нещо свързано с тевхида. Отговорът на Джунейд-и Багдади го изуми и го помоли да го заповтори. Джунейд-и Багдади го повтори по друг начин. Ибни Кулляб още повече се изуми и рече: “Бихте ли повторили и този отговор?” Този път Джунейд-и Багдади го повтори по още по-различен начин. Ибни Кулляб рече: “Не е възможно да осъзная и наизустя Вашите слова. Поне кажете тези последните, че да ги запиша.” Джунейд-и Багдади му рече: “Ако бях аз този, който ги казваше, бих.” При това Ибни Кулляб прие величието на Джунейд-и Багдади и му се възхити.

Една година личност на име Ебу Амр беше решил да отиде на хадж. Дойде да вземе сбогом с Джунейд-и Багдади. Нямаше нужда, но за берекет поиска от Джунейд-и Багдади да му даде на заем един динар, но знаеше, че при него няма никакви пари. Остана в това положение за известно време. Сетне Джунейд-и Багдади изкара от своя джоб един динар и му го даде. Човекът отиде на хадж. На връщане купи от сияйната Медина пръстен, за да го подари на Джунейд-и Багдади. Върна се в Багдад и отиде да посети шейха ала забрави пръстена у тях. Рече си: “Ех, сега няма да спомена за пръстена, при другото си посещение ще му го дам.” Когато дойде при Джунейд-и Багдади, рече: “Ваша милост, искам да Ви върна единия динар, който бях взел на заем от Вас на отиване за хадж.” Джунейд-и Багдади му рече: “Ние Ви го бяхме подарили и забравихме за него, както Вие забравихте у Вас онзи пръстен, който донесохте от сияйната Медина.”

Една жена изгуби своя син. Дойде при Джунейд-и Багдади и го помоли за дуа. Шейхът отправи дуа и детето се намери.

Една нощ Джунейд-и Багдади се събуди. Искаше да заспи ала не можеше. Искаше да седне ала не можеше. След време отвори вратата и излезе навън. Видя, че някой е седнал, обвит в своята аба и свит. Когато видя Джунейд-и Багдади, повдигна своята глава и рече:

- Ваша милост, нима е възможно да ме накарате да Ви чакам за толкова дълго време?

- Дойдохте нощно време.

- Поисках от Аллаху теая, Който раздвижва сърцата, да стори Вашето сърце да изпълни теvedжух към мен.

- Какво искате?

- Няма ли лек за болестта на нефса?

- Неговият лек е да се противи на желанията му.

- О, мой глупав нефс, колко пъти ти казах това. Но ти не повярва без да си го чул от Джунейд.

По време на едно пътешествие Джунейд-и Багдади се отби в Куфа и видя двореца на един от тамошните благородници. Палатът беше много красив

и пищен. На вратата му имаше прислужници, а някой, седнал до един от прозорците, изчете следното стихче: “О, палате, не биха те сполетели мъка, горест и тегла, времето не би могло да навреди с нищо на обитателите ти. Колко красиво място за престой си ти за хора в нужда.” След години Джунейд-и Багдади отново премина пред този палат, но го завари в съвсем друг вид. Вратата му беше почерняла, обитателите му се бяха разпръснали, а импозантният сарай беше в мизерно състояние. Сякаш тази гледка му казваше със своя си език: “Красотите на този сарай си отидоха и се появи ето тази картина. Нищо във времето не запазва своя красив вид. Ето и този сарай замени своята прелест със самота и радостта с болка.” Джунейд-и Багдади почука на вратата на сарая. Отвътре доста немощен глас се обади и каза:

- Заповядайте!

- Какво стана с прелестта на този палат? Къде остана онова негово бляскаво състояние, къде са онези, които се разхождаха в него с най-ценните дрехи, къде са онези прииждащи посетители?

Човекът през сълзи отговори:

- Ваша милост, те останаха тук за временно. Времената им свършиха и се изселиха в ахирета. Такива са състоянията на земното. Който идва, си заминава. Тази земя върши зло на онези, които ѝ вършат добро.

- Когато се бях отбил тук преди, някой през един от прозорците казваше: “О, палате, не биха те сполетели мъка, горест и тегло.”

Човекът отново се разплака и каза:

- Валлахи аз бях онзи, който изчетех този стих. Не остана никой от неговите обитатели, освен мен. Ах, горко им на онези, които са били подведени по тази земя!

- Как оставаш в тази развалина, как успокояваш сърцето си?

- Що за въпрос? Това не е ли къщата на моите любими хора? Тя е спомен от тях. – После изчете стих със следния смисъл – Казах ми: “Ти обичаш да битуваш из местата, по които са били любимите ти!” Казах им: “Дори да не мога да се срещна с тях тук, мястото им в моето сърце е голямо. При условие, че сърцето ми е обвързано с любовта към местата, по които са ходели те, как бих могъл да напусна тази развалина?”

Тези слова оказаха голямо въздействие върху Джунейд-и Багдади, много му хареса обвързаността на човека към неговите любимци и искрения му език.

Много се боеше от гъйбет. Един ден беше седнал в месджида Шенузийе и чакаше джемаат за дженазе намаз. Точно тогава видя един беден човек. По състоянията му личеше, че е такъв, който се покланя много, но просеше. Джунейд-и Багдади си рече: “Не би ли било по-добре, вместо да проси, да работи и спаси своя нефс от това състояние? Освен това е здрав.” Същата нощ не успя да стане за намаз и в съня му на една тепсия му поднесоха месото на този беден човек. Рекоха му:

- Яж от това месо! – Тъкмо Джунейд-и Багдади понечи да каже: “Аз не съм извършил негов гъйбет!” и продължиха – За човек като теб изобщо не е красиво да мисли така. Отиди да искаш веднага прошка.

Сутринта се запъти да търси мъжа. Завари го на едно място да събира листа от бакла. Доближи се до него и му даде селям. Мъжът рече:

- Друг път ще постъпиш ли така?

- Не!

- Нека Аллах прости теб и мен.

Макар Джунейд-и Багдади да бе мутасаввф, обличаше дрехи на улема. Когато го питаха за причината, казваше: “Ако знаех, че носенето на хърка като на суфиите и закърпени дрехи ще донесе полза, бих заръчал да ми направят дреха от желязо и огън, но в сърцето си получавам следния илхам, че от значение е не хърката, а пълното с любов сърце.”

Когато един човек му каза: “Днес истинското братство намаля, къде са онези братски взаимоотношение в името на Аллах”, Джунейд-и Багдади му рече: “Ако търсиш такъв, който да понеса твоите трудности и да ти задоволява нуждите, то такъв приятел не би могъл да намериш. Но ако искаш брат, на когото ще помагаш в името на Аллах и ще изтърпиш неговите трудности, то такива много.”

Когато някой поискаше дуа от Джунейд-и Багдади, казваше:

“Нека Аллаху теаля не стори твоето сърце разпиляно, нека те спаси от всичко, което отвлича от Него. Нека те дари с неща, които служат за достигане до Него; нека те спаси от масива и те стори зает с Него; нека те дари с едеб, който е нужен, за да бъдеш с Него; нека изкара от сърцето всичко, от което не е доволен, и да помести в него Своето доволство; нека те отведе до пътя, който води до задоволството Му.”

Веднъж запитаха Сърри-и Секяти “куддисе сиррух”: “Има ли ученик, който е на по-висока степен от своя учител?” Да, рече той. Степента на Джунейд е по-висока от моята.

Казаха на Джунейд-и Багдади:

- Търсим своето препитание.

- Ако знаете къде е, търсете го там.

- Искаме от Аллаху теаля.

- Ако мислите, че ви е забравил, напомнете Му!

- Уповаваме Му се, да видим какво ще ни изпрати?

- Да се уповава на Аллаху теаля, изпитвайки Го, е признак на съмнение във вярата.

- Как да постъпваме тогава?

- Трябва да се работи, заради това че е повелил да се работи, да не се страда за препитанието и да не се тича подир предпазните мерки. Трябва да се разчита на обещанието на Аллаху теаля във връзка с препитанието. Той довежда до препитанието онзи, който работи в съгласие с Неговата повеля.

Джунейд-и Багдади “куддисе сиррух” се разболя. Преди да почине Ебу Мухаммед Джерири беше до него. Джунейд-и Багдади четеше Коран-и керим. Изчете го целия и започна пак. Тогава Ебу Мухаммед Джерири рече: “Ваша милост, и без това сте в голямо безсилие, не би ли било по-добре да не се претоварвате.” Тогава Джунейд-и Багдади му рече: “О, Ебу Мухаммед! Кой е в по-голяма нужда от тези неща от мен? Виж, до смъртта остана още съвсем малко.”

Преди да почине беше много тъжен. Учениците му се изплашиха и рекоха:

- Ваша милост, нашата надежда е да се спасим с благословеното Ви застъпничество, а Вие имате много тъжен и страдалчески вид. Това Ви състояния ни къса сърцата.

- О, приятели мои! Усещам как всичко, което съм спечелил със 70 годишните си поклонения и учителство спрямо Вас, е завързано за косъм и се клани като перо, подухнато от вятър. Не знам дали този вятър духа да ги отхвърли или приеме.

След малко каза “Аллах!” и предаде своята душа на 91 години. На погребението му дойдоха безчет хора. Погребаха го до гроба на неговия учител и чичо Сърри-и Секяти.

Когато го видяха на сън след смъртта му, запитаха: “Как се отнесе с теб Аллаху теаля?” Джунейд-и Багдади рече: “Нямаше никаква полза от моите слова, пълни със знания и марифети. Не ми бяха от полза ценните знания, които бях изучил. В моя помощ се притичаха намазите, които бях изпълнил през нощта. Ето защо разумният човек не бива да отбягва праведните дела и да не е далеч от духовните състояния и значения.”

Ебу Джафер ел-Хаддад казва: “Ако разумът беше човек, щеше да има външността и формата на Джунейд-и Багдади.”

Когато някой поискаше нещо от него, не го връщаше с празни ръце. Опитваше се да му помогне и казваше: “Аз се опитвам да подражавам на красивия ахляк на Пейгамбера ни.”

Запитаха Джунейд-и Багдади: “Възможно ли е човек да стане обект на щедростта на Аллаху теаля без да е извършил поклонения и ибадети, т.е. щедрост без да е в отплата на ибадетите?” Рече им: “И без това всички блага и добрини, които идват, са все прояви на щедрост от Негова страна. Нима ибадетите и служенията на толкова жалки и бедни хора биха могли да бъдат в отплата на Неговите щедрости и блага?”

Хазрети Джунейд влизаше в своя магазин, затваряше своята врата и дълго време се кланяше вътре. Казваше: “На пазара знам човек, който ежедневно кланя 300 рекята намаз и изпълнява 30 000 тесбиха.” Всички учени и арифисти са казали, че това е самият той.

Част от наставленията на Джунейд-и Багдади са както следва:

“Пътят, който ще доведе хората до задоволството и обичта на Аллаху теаля, е пътят на Мухаммед “алейхисселям”. Всички други религии,

вероубеждения и сънища са задънени улици и не биха могли да доведат до щастие. Онзи, който не е изучил законите на Коран-и керим и не следва хадис-и шерифите, е невеж и нехаен човек. Такива хора не бива да се следват.”

Запитаха го “В какво се изразява снизхождението?” Рече: “Да протегнеш крилете на състраданието и милостта над създанията (както птица протяга криле над своите пилета) и да проявиш благо поведение към всички.”

“За онзи, който не взема поука от видяното, е по-добре да бъде спял.”

“По отношение на ибадети един час в земния живот е по-ценен от хиляда години в Съдния ден, защото в този един час може да се извърши праведно дело, а в онези хиляда години не може да се направи нищо. Следователно, о братко по религия, не си прекарвай времето с безполезни неща! Оцени своето време и го използвай за най-добрите неща! Кланяй своите намази на време, че да не съжالياваш в Съдния ден и да спечелиш голям севаб.”

“Пътя, който води човека към задоволството на Аллаху теалю, е този, по който се движат онези, които вървят по дирите на Пейгамбера ни. Всички лоши пътища са затворени за него.”

“Ако един човек провърви по пътя на Аллаху теалю с правдивост и ихляс милиони години, но се отвърне за една секунда, загубата му би била по-голяма от печалбата.”

“Човек е възможно да провърви по пътя на Аллаху теалю само чрез стриктно следване на Пейгамбера ни и на големите учени, които са негови истински наследници, и чрез пълна всеотдайност към тях. Онези, които са паднали в ямата на съмнението и тъмната на бидата, не биха могли да провървят по него.”

“Когато го запитаха “Как бихме могли да постигнем доволството на Аллаху теалю?”, рече: “Отбягвай да бъдеш пристрастен към земно и ще го постигнеш. Не следвай страстите и ще успееш.”

“Белите и страданията са кандилото на учените, будността на муридите и гибелта на нехайниците.”

“Сред тасавуфските пътища само онези, които вървят по дирите на Расулюллах, водят до зрялост. Всички други са задънени улици.”

“Който не следва границите, начертани от Коран-и керим, и не познава хадис-и шерифите, не може да бъде муршид (пътеводител), защото тасавуфският път е прикрепен към Книгата на Аллаху теалю и Сунната на Расулюллах. Тасавуфските големци са ислямски учени, които са стриктни в своята религия. Те в своите слова, дела и нрави винаги следват Расулюллах. О, Господи, стори да получим фейз и берекет от тези големци. Амин! Винаги ви казвам и съобщавам, че който е отпуснат в славната Сунна на Расулюллах, не може да бъде мутасаввъф. Не го смятайте за Аллахов човек! Дари да изглежда, че отбягва земното и проявява необикновени неща, не се подвеждайте! Не мислете, че неговите слова, проявяващи зухд, тевеккюл и марифет, са от него!”

“О, онези, които се намират по пътя на тасаввуфа! Ако твърдите, че познавате Аллаху теалю и Го уважавате, обърнете внимание на вашето поведение към Него, когато сте сами. В ядене и пиене, в лягане и ставане и във всички други дела бихте могли да си прекарате цялото време в съгласие с доволството на Аллаху теалю и с дела, които Той харесва. Може да ги извършите като си коригирате възнамеренията, защото делата са според възнамеренията. Във връзка с това, когато се яде и пие, не бива да се възнамерява за извличане на удоволствие, а за трупане на енергия за извършване на ибадети. Трябва да се спи с възнамерение да се заличи умората и отегчението, с което да се извършват ибадетите в бодро и спокойно състояние. Всички други дела и изучената професия трябва да бъдат впрегнати за печелене на халюл. Всички тези дела – само чрез корекция на възнамерението – се превръщат в ибадети. Този човек с делата, които върши с чист нийет, печели севаб и сърцето му засиява. Този нур заразява и нефса и човек започва да се прочиства от моралните си нечистотии. Човешката му природи придобива вида на ангелска, след което започва, от само себе си, да върши неща, от които Аллаху теалю е доволен. От само себе си започва да бяга от злините.”

Когато някой дойде при него и го помоли за наставление, рече: “Който ти показва пътя на Аллах, бъди с него; който ти показва пътя на земното, стой далеч от него.”

Когато го запитаха какво е тасаввуф, рече: “Да се остави доволството на хората и да се търси доволството на Аллаху теалю; да се заличат лошите нрави и да се отбягват всички неща, които са дела на нефса, опитвайки се да се спечелят качества, възвисяващи душата; да се вкопчи за истинските знания; винаги да се действа по най-красив начин; да се наставлява всеки; да се спази обещанието, дадено на Аллаху теалю и да се следва религията на Мухаммед “алейхисселям”.”

“У когото се намират следните качества, ще постигне високи степени. Ще бъде много ценен хем при Аллаху теалю, хем при хората. 1. Да притежава хилм (благ и търпелив характер); 2. Да притежава знания; 3. Да бъде щедър; 4. Да притежава красив морал. Има други четири качества, които принизяват своя собственик до най-ниско. Такъв човек не е обичан нито от Аллаху теалю, нито от хората. 1. Високомерие; 2. Самодоволство от извършени дела; 3. Стиснатост; 4. Лош морал.”

Когато друг път го запитаха какво е тасаввуф, рече: “Тасаввуфът е име, което включва в себе си 10 неща;

- да се придобие от земното онова, което е нужно;
- сърцето да разчита на Аллаху теалю;
- да се усеща влечение към всичко, което Аллаху теалю харесва;
- да се проявява стриктност дали онова, което се яде, е халюл;
- сърцето да бъде заето с Аллаху теалю;
- да се сеца за Аллаху теалю тайно;

- да се притежава истински ихляс;
- да се притежава категорична вяра, чиста от съмнения;
- да се обръща към Аллаху теаля с пълна отдаденост;
- да не се иска от друг и да не се оплаква.

Който притежава тези 10 качества, има право да говори за тасаввуфа. Ако не, той е лъжец.”

“Трябва да видиш многообразието на богатата, дарени от Аллаху теаля, а после своите недостатъци в ибадетите спрямо Него. Състоянието, което се появява между тези две неща, се нарича свян.”

“Да рабуваш означава да знаеш, че се нуждаеш от Аллаху теаля във всеки миг и да следваш Неговия Пророк по свършен начин.”

“Всичко, което е създал Аллаху теаля, е ценно, но едно нещо е най-ценно – времето. Ако бъде пропиляно, не може да се спечели пак. Ето защо то е най-ценно.”

“Мюсюлманинът е като чиста пръст. Тъпчат я, мачкат я ала тя ражда все красиви, чисти и полезни неща.”

“Истинското доволство към Аллаху теаля се изразява в това да приемеш Неговите бели за блага.”

“Тасаввуфът се изразява в прочистване на сърцето и ежесекундна заедност с Аллаху теаля.”

“Ихляс означава да прочистиш делата от мудни мисли и намерения, които не са за Аллаху теаля.”

“Ако двама приятели чувстват силна обич и привързаност към един друг, но единият се стеснява от другия дори и минимално, това е заради наличието на недостатък у един от тях, задължително.”

“Ако видите човек да лети във въздуха, обърнете внимание на неговата стриктност по отношение повелите и забраните на исляма. Ако в нея няма пропуски, може да го последвате. Но ако има дори и малък пропуск в нея, веднага се отдалечете от него, защото би ви навредил.”

“Ако в сърцето ми се появи земна мисъл по време на намаз, кланях се отново. В основата на нещата стои неподчинението към нефса.”

“Знанието се изразява в това да знаеш своите граници, а тасаввуфът е да изчистиш своето сърце.”

“Неханието по отношение на Аллаху теаля е по-лошо от това да бъдеш в огън.”

“Благодарността към богатата се изразява в това да не приемаш себе си за достоен за тях.”

“Търпението е да поглъщаш и асимилираш горчивината капка по капка без да се мръщиш.”

Дойде време

Джунейд-и Багдади беше основал меджлис да учи хората на исляма. Всички хора заприиждаха да се възползват от неговите знания. Един ден

дойде един младеж, който привидно нямаше никакви признаци да е християнин. Каза на Джунейд-и Багдади: “О, учителю! Хазрети Пейгамберът казва: **“Бойте се от прозорливостта на мюсюлманина, защото той гледа със сиянието на Аллаху теаля.”** Какво означава това?” Джунейд-и Багдади се замълча за известно време и каза: “Приеми исляма, времето ти е дошло.” Той веднага скъса своя зуннар и стана мюсюлманин. Имам Яфи казва: “Хората си мислят, че тук Джунейд-и Багдади има един керамет, но реално те са два. Хем позна, че младежът е християнин, хем позна, че времето да приеме исляма е дошло.”

Бил съм болен аз, а не той

Веднъж по очите на Джунейд-и Багдади се появи болка. Повикаха лекар, който се оказа християнин. Извърши преглед и рече:

- Вода не бива да докосва очите Ви.
- Но ако вода не ги докосне, как ще взема абдест?
- Ако очите Ви са нужни, ще трябва да изпълните тази заръка.

Джунейд-и Багдади изпълни абдест, откланя намаз и поспа за известно време. Когато се събуди, по очите му нямаше никаква болка. В същия момент чу глас да му казва: “О, Джунейд! Както ти пожертва за Нас своите очи, така и ние ти отнехме болката.” След малко лекарят дойде пак и видя, че очите на Джунейд-и Багдади са оздравели напълно. Запита го: “Какво направи, че оздравяха?” Когато Джунейд-и Багдади му разказа всичко, лекарят го целуна за ръката, прие исляма и рече: “Болното око е било моето, а не Вашето, защото не е виждало истините.”

Мръсотията на Шейтана

Един от учениците на Джунейд-и Багдади се подведе по весесето на Шейтана и си каза: “Аз вече достигнах до зрялост. Няма нужда да идвам на сохбет.” После се уедини. Поради своето високомерие и самодоволство Шейтанът му показа сън. Видя, че е сред градини, през които текат красиви реки и яде много вкусни неща. Той ги помисли за истина и още повече се възгордя, и разказа тези си състояния на своите приятели, а те ги доложиха на Джунейд-и Багдади. Той много се натъжи и отиде при въпросния човек. Видя, че Шейтанът го е подвел. Каза му: “Ако тази нощ те отведат в Дженнета, кажи три пъти “Ля хавле...” И наистина го отведоха в Дженнета. Когато стигна там, човекът изрече трикратно “Ля хавле...” Всички видения пред него се изпариха и завари себе си в сметище сред мръсотии. Осъзна, че е бил подведен и много съжали са стореното. Целуна ръката на Джунейд-и Багдади и продължи да присъства в сохбетите му, стана един от верните му ученици. Хазрети Джунейд-и Багдади каза: “На всеки му е нужен един муршид-и кямил. Ако ли не, прокуденият Шейтан ще дойде и ще му се натрапи, и човек – Аллах да пази – би му се подчинил.”

Там където никой не те вижда

Джунейд-и Багдади “куддисе сиррух” имаше един ученик, който бе събрал в себе си всички добрини и достойнства. Макар че бе дошъл късно, Джунейд-и Багдади го обичаше много и това привличаше завистта на останалите. Джунейд-и Багдади прозря това състояние и ги извика. В ръката на всеки един от тях даде по една птица и им каза: “Нека всеки да обезглави своята птица, там където никой няма да го вижда, и да ми я донесе обратно!” Всеки от тях изпълни възложението ала въпросният ученик върна птицата жива. Джунейд-и Багдади го запита:

- Защо не я заколи?

- Учителю мой, Вие ни повелихте да я заколим на място, където никой няма да ни види, но аз не успях да намеря такова. Аллаху теаля вижда всички места.

Джунейд-и Багдади се обърна към своите ученици и им каза:

- Видяхте ли прозорливостта на Вашия приятел?

Всички те сведоха поглед и поискаха да бъдат опростени.

Има ли нещо и за мен?

Джунейд-и Багдади се беше присъединил към една армия по време на един поход. Командирът му изпрати някои неща. Той ги прие неохотно и ги раздаде на войниците и газииите. Един ден след обедния намаз започна да се самоупреква: “Защо ли приех онова нещо?” Точно тогава се унесе в сън. Видя бляскави дворци. Запита:

- Чии са те?

- На собствениците на имотите, раздадени на газииите.

- Има ли нещо и за мен, наред с тях?

Показаха му най-красивия сред тях и казаха:

- Ето този е твой!

- Каква ли е причината да ми се даде най-добрия?

- Те раздадоха своя имот, очаквайки севаб за него, но ти раздаде своя дял, упреквайки себе си и подлагайки на равносметка собствения нефс, мислейки, че си постъпил грешно като си го приел. Ето, Аллаху теаля даде в пъти по-голям севаб за това ти състояние.

Източници

- 1) Табакат-ус-Суфиййе; стр. 155
- 2) Хилйет-ул-Евлия; том 10., стр. 255
- 3) Съфат-ус-Сафве; том 2., стр. 270
- 4) Табакат-ул-Кубра; том 1., стр. 98
- 5) Вефаят-ул-А’ян; том 1., стр. 373
- 6) Табакат-уш-Шафиййе; том 2., стр. 260
- 7) Тарих-и Багдад; том 7., стр. 241

- 8) Табакат-ъ Ханабиле; том 1., стр. 128
- 9) Там Илхимал Сеадет-и Ебедийе (48. издание); стр. 1048
- 10) Есхаб-и Кирам; стр. 210
- 11) Къямет ве Ахирет; стр. 66, 67, 68, 192, 195, 321
- 12) Тезкирет-ул-Евлия; стр. 223
- 13) Джамииу Керамат-ил-Евлия; том 1., стр. 383
- 14) Нефехат-ул-Унс; стр. 81
- 15) Ел-Бидайе вен-Нихайе; том 11., стр. 113
- 16) Кешф-ул-Махджуб; стр. 242
- 17) Табакат-ус-Суфийе (Абдуллах Енсари); стр. 161
- 18) Шезерат-уз-Зехеб; том 2., стр. 229
- 19) Рисале-и Кушейри; стр. 105
- 20) Хадаик-ул-Вердийе; стр. 56
- 21) Му'джем-ул-Муеллифин; том 3., стр. 162
- 22) Кешф-уз-Зунун; стр. 1727, 1806
- 23) Равдат-ул-Дженнат; стр. 164
- 24) Brockelman; Gal-1, 199, Sup-1, 345; II, 214
- 25) Рехбер Ансиклопедиси; том 3., стр. 257, 258
- 26) Хазинет-ул-Асфия; том 1., стр. 81
- 27) Дирасат фит-Тасаввуф-ил-Ислями; стр. 235
- 28) Табакат-ул-Евлия; стр. 127
- 29) Ислям Алимлери Ансиклопедиси; том 3., стр. 121
- 30) Равд-ур-Рейяхин

Баязид-и Бистами (Ебу Йезид ел-Бестаами)

Голям евлия и петата халка на златната верига от големи учени, сочещи на хората правия път и довеждащи ги до истинско щастие, наречена “Силсиле-и алийе”. Известен бе с прякора Султан-ул-Арифин (Султанът на арифите). Името му бе Тайфур бин Иса с кунйе Ебу Йезид. Роди се през втори век по Хиджра край брега на Каспийско мора в Бистам, днешен Иран.

Още в майчина утроба започна да проявява керами. Когато се случеше майка му да вземе нещо съмнително, продължаваше да я удря по корема, докато не го остави.

Един ден играеше в двора на джамията. Преминаващият оттам Шакик-и Белхи го видя и рече: “Това дете, когато порасне, ще стане най-големия евлия на времето.” Един ден го видя един мухаддис и много го хареса. За да види състоянието на неговите интелект и разбиране, каза:

- О, красиво дете, знаеш ли да кланяш правилно намаз?
- Да, ако Аллах пожелае, успявам!
- Как?

- Казвам: “Заповядай, я, Рабби!” С Негова повеля изпълнявам текбир, буква по буква чета Коран-и керим, с уважение се привеждам на руку и със смирение отивам на седжде, и за сбогом изпълнявам селям.

Мухаддисът му се възхити и отвърна:

- О, любимо и остроумно дете! Как при наличие на тези достойнства и дълбоки разбирания в теб позволяваш на хората да те гаят по главата?

- Те не гаят мен, а онази красота, с която Аллаху теая ме е украсил. Как бих могъл да им попреча да докоснат нещо, което не е мое?

Още малък майка му го изпрати на училище. Малкият Баязид с голямо старание изучаваше своите уроци. Един ден в училище се изчете 14. свещен ајет на сура Люкман. Той му оказа толкова голямо въздействие, че се прибра у дома рано и рече на майка си: “Видях един свещен ајет, в който се заповядваше да служа и да се подчинявам на Него и на теб. Или се моли Аллаху теая да улесни моята служба към теб, че да я смогна, или ме освободи, че да прекарам цялото си време в служба към Него.” Майка му каза: “Поверих те на Аллаху теая. Отдай се на Него.” След това събитие малкият Баязид се отдаде на Аллаху теая и не прояви отпуснатост в нито една от Неговите повели, но не пренебрегна и службата към майка си. Дори и едно малко нейно желание го приемаше за голяма заповед и се опитваше да я изпълни при всички обстоятелства, защото такава бе и заповедта на Аллаху теая. На два пъти, поради независещи от него причини, не успя да изпълни желанията на своята майка. Самият Баязид-и Бистами разказваше това с голямо съжаление: “Само два пъти не успях да изпълня майчиното желание. И всеки път бях сполетян от някаква вреда. Първия път паднах и си натъртих носа, а втория се подхлъзнах, паднах и счупих стомната за вода, която бях окачил на рамо.”

Беше ледена зимна нощ. Майка му, лежейки в леглото, го повика и поиска вода. Баязид-и Бистами моментално подскочи и отиде да донесе стомната, но я завари празна. Отиде до чешмата и я напълни. Беше толкова студено, че докато се завърне, цялата стомна се изпокри с лед. Когато дойде пред майка си, забеляза, че се е унесла в сън. Не прежали да я събуди и я зачака. Сетне майка му се събуди и промърмори: “Вода, вода!” Баязид я чакаше с повдигната стомна. Поради силния студ пръстите му се бяха залепили за съда. Майка му рече: “Детенце мое, защо не сложи стомната на земята?” “Майчице – отвърна Баязид-и Бистами – за да мога да ти наляя веднага!” При това майка му отправи от сърце следната дуа: “О, Господи! Аз съм доволен от своя син, нека и Ти бъди!” Поради тази дуа на майка му Аллаху теая го дари с много високи степени на евлия.

В младежките си години в някои ибадети не можеше да усети удоволствие. Това състояние понякога го долагаше на майка си и я питаше дали е допуснала някакъв пропуск в неговото възпитание. Казваше: “Майчице, изяждала ли си някакъв харам заради мен във времето, когато ме кърмеше? В себе си усещам нещо, което ме възпира от моя Господ, но

не знам от какво се появява.” Майка му, след дълга промисъл, каза: “Сине, сещам се за само едно нещо. Тогава беше още малък. Бях отишла на гости у съседите. Ти започна да плачеш в моя скут и не можах да те спра. На огнището се готвеше тархана. Без да искам позволение топнах с пръст в нея и подадох да оближеш.” При това поиска от майка си да отиде у тези съседи и да иска прошка. След като майка му изпълни неговата заръка, Баязид-и Бистами започна да усеща насладата на ибадетите.

Той бе увейсия на имам Джафер Садък. Роди се четиридесет години след смъртта на имама и получи феиз и берекет от неговата душа и в сохбетите на имам Али Ръза. Баязид-и Бистами стана известен с това, че получи феиз от душата на имам Джафер Садък. В любовта към Аллаху теаля и ибадетите достигна до такова ниво, че когато кланяше намаз, скърцането на ребрата му се чуваше от околните. Беше изключително учен, достоен и красноречив. Стиховете му са прочути.

Баязид-и Бистами “куддесе сиррух”, дотолкова обичаше и уважаваше един от своите учители, че беше завещал да го погребат до него, като му изкопаят по-дълбок гроб, за да може тялото му да се окаже по-надолу от това на учителя му.

Веднъж се намираше в присъствието на един от своите учители, който му каза:

- Донеси ми книгата от този рафт!
- Коя книга желаше, Ваша милост?
- От колко време идваш тук! Визирам рафта над мястото, където седиш по време на урок.
- Ваша милост, поради своята стриктност и едеб към Вашия сохбет досега не съм си повдигал главата да видя какво има наоколо.
- Щом е така. Ти вече достигна до зрялост. Сега се върни в Бистам и учи хората на онова, което си научил от нас.

Веднъж го запитаха:

- Кой е твоят муршид?
- Една жена.
- Как така?
- Един ден, потънал в любов към Аллах и извън себе си, вървах по пътя. Видях една жена. Помоли ме да ѝ помогна да пренесе един чувал с брашно. Помислих си, че няма да успее. Там наблизо видях, че има един лъв в кафез. Направих знак и кафезът се отвори, а лъвът дойде. Натоварих го с чувала, но се засрамах и смутих, че бях показал явен керамет. За да разбера дали ме познава жената или не, я запитах:
- Когато отидеш на пазара, кого ще кажеш, че си видяла?
- Угнетителя Баязид.
- Защо? – я запитах с изумление.

- Аллаху теаля не създаде този лъв да носи товар! Ти защо го натовари? Това не е ли гнет? Ако си го направил, за да кажат хората, че притежаваш керемети, много лошо!

Много плаках и се покаявах. Когато ми се случеше необикновено състояние, виждах нур или да пише: “Ля иляхе илляллах Мухаммедун Расулюллах, Нух Неджиюллах, Ибрахим Халилуллах, Муса Келимуллах, Иса Рухуллах.” С това разбирах, че състоянията ми са правилни и потвърдени от Аллаху теаля.

Баязид-и Бистами от любов към Аллаху теаля беше в такова състояние, че не се сещаше за нищо, освен за Него. Когато повикаше своя ученик, който не се бе отделил от него в продължение на 20 години, всеки път го питаше: “Дете мое, как ти е името?” Веднъж този му ученик го запита: “Ваша милост, от двадесет години не се разделям с Вас, получавам честта да Ви служа, но не можах да разбера мъдростта в това да ме питате за името всеки път.” Баязид-и Бистами “куддесе сиррух” му отговори: “Синко, извини ме, че винаги те питам за името. Когато любовта на Аллаху теаля се появи в моето сърце, в мен се появява такова състояние, че забравям за всичко, освен Него. Старая се да запомня и твоето име, но като ми се случи това състояние, го забравям. Изобщо не се натъжавай.”

Веднъж му рекоха: “Ваша милост, еди къде си има една велика личност – евлия, притежател на достойнства и керемети” и го похвалиха с още ред други слова. При това Баязид-и Бистами “куддесе сиррух” им каза: “Щом е така, трябва да отидем да го видим” и заедно с част от своите ученици се запъти за там. Когато пристигнаха, Баязид-и Бистами видя, че упоменатият човек се бе насочил към месджида, но изплю в посока към Къбле. Баязид-и Бистами се отказа от среща с него и веднага се върна назад. После за този човек каза: “Как би могъл да бъде наречен притежател на керемет човек, който е отпуснат в съблюдение повелите на исляма, славния Суннет и едеб. Такъв човек не би могъл да стане евлия на Аллаху теаля.”

Една нощ Султанът на евлиите Баязид-и Бистами заспа тежко и изпусна сутрешния намаз. Веднага навакса изпуснатия намаз и толкова плака и застана, че сетне дочу глас да му казва: “О, Баязид, простих ти този пропуск и поради тези плач и стенания те дарих със севаб на 70 000 намаза.” Няколко месеца след това събитие пак се унесе в дълбок сън ала този път дойде шейтанът и го събуди, хващайки го за благословения крак, рече му: “Ставай, времето е на път да излезе.” Той го запита: “О, проклетнико! Ти не вършеше такива неща. Ти би желал всеки да пропуска своите намази и да останат за каза. Какво стана сега, че ме будиш?” Шейтанът рече: “Когато преди няколко месеца изпусна сутрешния намаз, поради съжалението и страданието, което изпита, получи севаба на 70 000 намаза. Днес, имайки предвид тези неща, те събудих, за да спечелиш севаб за един, а не за 70 000.”

Хазрети Баязид-и Бистами често се разхождаше в гробището. Една нощ пазачът го удари със своята тояга. Баязид Бистами изрече: “Ля хавле веля куввете илля билляхил алиййил азъйм.” На пазача, след като го удари още няколко пъти, му се счупи тоягата. Когато Баязид-и Бистами се върна у дома, запита своите ученици колко струва една тояга. Сложи необходимите пари в една кесия и заедно с малко сладко ги изпрати чрез своите ученици на пазача, заедно с едно писмо, на което беше написал: “Ваша милост, пребихте ме, смятайки ме може би за крадец. Вината е моя. Ако не бях се разхождал из гробището нощно време, нямаше да се случи това. Станах причина тоягата Ви да се счупи. С парите, които изпратих, си купете една тояга, а за да се заличи мъката, която изпитахте, когато Ви се счупи тоягата, яжте от този сладкиш! Нека селямът на Аллаху теаля бъде върху Вас. Когато младият пазач изчете писмото, дойде и му се извини. Извърши тевбе и заедно с него още няколко пазача поеха по правия път.”

Една година беше поел на път за хадж. Имаше едва камила, на която беше натоварил своята пътнина и вещи. Един човек го запита: “Не е ли прекалено голям този товар за един толкова дълъг път?” Баязид-и Бистами му отвърна: “Дали онзи, който носи товара, е самата камила? Огледай дали има товар върху гърба на животното?” Когато този мъж се загледа внимателно, видя, че между товара и гърба на камилата има педя празно пространство. Не успя да прикрие своето удивление и рече: “Субханаллах! Колко е странно!” Баязид-и Бистами му отговори: “Ако си прикривя състоянията, започвате да ме хулите. Ако ги разкривя, не издържате на това голямо удивление. Какво да ви сторя, не знам” и продължи своя път напред. По време на своите посещения му бе съобщено да отиде да служи на майка си. Веднага се върна в Бистам заедно с един керван. Когато се дочу, че е дошъл, целият народ излезе да го посрещне. Призори дойде в своя дом и завари своята майка, взела абдест, да се моли така:

“О, Господи! Опази моя беден син от всяко зло. Стори големците да са доволни от него. Дари го с красиви състояния и добрини...” При това Султан-ул-Арифин почука на вратата и поиска позволение. Когато майка му запита: “Кой е?”, отговори: “Бедният ти син.” Майката отвори вратата и каза: “От плач по мъката на раздялата с теб косата ми побеля и се загърбих.”

В негово време имаше хиляди евлии. Всички те бяха притежатели на много ибадети, риязети, кешфове и керамети, но кутб-и медарът на времето бе един неграмотен железар. Този факт изумяваше Ебу Йезид ел Бестами. Пожела да види този мъж, който прекарваше своите дни и нощи пред наковалнята, за да спечели препитанието на своите деца. Един ден отиде в неговия магазин и му даде селям. Когато железарят видя Баязид-и Бистами, се зарадва като дете, вкопчи се за неговите ръце и многократно ги разцелува, и го помоли за дуа. Не беше с отворен кешф и затова не знаеше за своя макам. Баязид-и Бистами му каза:

- Нека аз те целуна за ръцете, а ти да правиш дуа за мен! Аз съм онзи, който се нуждае от Вашата дуа!

- Ако отправя дуа за теб, няма страданието вътре в мен ще олекне?

- В какво се изразява то? Изкажи го, че да потърсим начин за избавление!

- Какво ли ще бъде състоянието на толкова много хора в Съдния ден? Нямам друго страдание, освен да мисля и горя за това! – отвърна железарят и се разплака на глас. Разплака и Баязид-и Бистами, който чу глас в себе си да казва: “Тези личности не са от онези, които казват “моят нефс, моят нефс”, а “моята общност, моята общност”.” Любопитството му изчезна и прозря защо степента на кутб-и медар бе дадена на този железар. Разбра, че сърцата на такива личности са свързани със сърцето на Пейгамбера ни “алейхисселям” ежесекундно и са постигнали неговата тайна. Баязид-и Бистами рече на железаря:

- Какво те интересува мъчението на хората в ахирета?

- Как така? Тестото на моята природа е омесено с водата на милосърдието. Ако прехвърлят на мен цялото мъчение на обитателите на Ада, а на тях им простят, бих постигнал щастие и бих се спасил от това си страдание.

Той не знаеше повече айети и сури, отколкото бе фарз да се чете по време на намаз. Баязид-и Бистами го научи на онези, които не знаеше, а самият той спечели духовни степени, каквито не би успял за 40 години. Сърцето му се изпълни с фейз и разбра, че тайната да бъдеш най-голям евлия е била друга.

Баязид-и Бистами на връщане от един хадж се отби в Хемедан и купи известно количество семена, след което се върна в Бистам. Когато отвори торбите, видя, че в тях са останали няколко мравки. Помисли си, че не би било правилно да ги отдалечи от техния собствен мравуняк, и отново се върна в Хемедан (между тези два града има стотици километри разстояние). Семената ги остави на същото място, откъдето ги беше взел и се отправи за Бистам.

Една нощ Баязид-и Бистами остана да погостува в една къща заедно с част от своите ученици. Стопанинът запали едно кандило, за да освети дома. Баязид-и Бистами се обърна към присъстващите и рече: “В това кандило виждам нещо странно. Гори, но не изпуска светлина. Каква ли е мъдростта в това?” Стопанинът рече: “Ваша милост, това кандило го взехме за една нощ от съседа. Това ни е втората.” Баязид-и Бистами го загаси и рече: “Веднага го върнете обратно. Ако желаете, помолете го да ви разреши за още една нощ.” Стопанинът го взе и върна обратно. Разказа на съседа за всичко, което се бе случило, и го помоли за позволение още една нощ. Съседът се съгласи. Стопанинът се върна обратно и запали кандилото. Този път Баязид-и Бистами “куддесе сиррух” рече: “Ето сега виждам неговата светлина.”

Един ден без да иска уби една мравка. Когато го усети, много се натъжи. Взе го в своята ръка с милост и с ранено сърце подухна по нея. Тя – с позволението на Аллаху теаля – се върна към живот и проходи.

Един ден забеляза, че го следва един младеж. Обърна се към него и го запита:

- Защо ме преследваш, какво би желал?

- Ваша милост, искам да бъда като Вас. Протегнете своята ръка на щедрост към нас, че и аз да спечеля тези степени.

- Докато не направиш онова, което правя аз, дори да влезеш под моята кожа, не би могъл да се възползваш. Това е дар от Аллаху теаля.

Баязид-и Бистами беше отишъл на хадж 45 пъти. Веднъж, когато беше седнал върху връх Арафат, нефсът му рече: “О, Баязид! Има ли друг като теб? Изпълни 45 хаджа и постигна честта да извършиш хиляда хатима.” Това го натъжи. Веднага се съвзе и се обърна към голямото множество наоколо: “Кой би желал да купи срещу един хляб всички мои 45 хаджа?” Един мъж повдигна глава и каза: “Аз!” и протегна хляба. Баязид-и Бистами пое хляба и го хвърли пред едно куче, което се намираше там. После приключи със своите дела там и се отправи към страната на ромеите. След дни пътуване срещна един свещеник. Попът го хвана за ръката и го отведе у тях. Подготви за него една от стаите на своя дом. Баязид-и Бистами започна да служи на Аллаху теаля там и обърна своето сърце към Него. Свещеникът му носеше храна сутрин и вечер. Това състояние се протака за един месец. После Баязид-и Бистами се обърна към своя нефс и му каза: “О, нефс, искам да те пречупя ала ти си толкова зъл, че не искаш да се подчиниш.” Точно тогава влезе свещеникът и го запита:

- Как ти е името?

- Баязид!

- Колко прекрасен човек си ти. Колко добре щеше да е ако беше раб на Месията.

Тези слова му се видяха тежки и пожела да напусне дома на свещеника. Тъкмо беше на път да излезе и свещеникът му каза:

- Нека прекарай тук 40 дни и после ще си отидеш, защото ние си имаме един голям празник, който предстои. Много искам да го видиш. Имаме и един много ценен проповедник, който ни изнася проповед само веднъж на година през тези дни. Бих желал да го изслушаш.

Баязид-и Бистами прие това предложение. На четиридесетия ден свещеникът дойде и рече:

- Заповядайте, да излезем. Нашият празник настана.

Баязид-и Бистами се подготви да излезе ала свещеникът го спря с думите: “Вие как бихте могли да излезете сред хиляда свещеници с тези дрехи? Изкарай ги и облечи свещенически одежди и окачи Евангелието на своя врат”. Това предположение му се видя много тежко, но – мислейки, че и в това е възможно да има мъдрост – ги облече и се присъединиха към

другите свещеници. Не привлече ничие внимание. След малко дойде най-големият свещеник на проповед ала не можа да започне да говори. Когато го запитаха защо не започва, рече: “Че как бих могъл, сред Вас има мохамеданин!” Народът и свещениците се възпламениха и развикаха: “Покажи ни го, ще го разкъсаме на парчета!” Главният свещеник рече: “Не, кълна се, че няма да ви го кажа, но ако се закълнете, че няма да го докоснете, бих могъл да ви го представя.” Всички свещеници и хора там се заклеха, че няма да го докоснат. Главният свещеник рече:

- В името на Бога, о, мохамеданино, стани и се покажи на хората!

Баязид-и Бистами се изправи. Свещеникът го запита:

- Как ти е името?

- Баязид!

- Имаш ли образование?

- Знаем дотолкова, доколкото ме е научил моят Господ.

- Тогава ми отговори на следните неща: Кое е онова едно нещо, което няма второ; две неща, които нямат трето; три неща, които нямат четвърто; четири неща, които нямат пето; пет неща, които нямат шесто; шест неща, които нямат седмо; седем неща, които нямат осмо; осем неща, които нямат девето; девет неща, които нямат десето; десет неща, които нямат единадесето; единадесет неща, които нямат дванадесето и дванадесет неща, които нямат тринадесето?

- Слушай ме внимателно! Едното нещо, което няма второ, е Всевишният Аллах, който няма съдружник, равен и подобен; двете неща, които нямат трето, са денят и нощта; трите неща, които нямат четвърто, са таякът (разводът); четирите неща, които нямат пето, са Тората, Зебурът, Евангелието и Коран-и керим; петте неща, които нямат шесто, са петкратният намаз; шестте неща, които нямат седмо, са дните, през които са сътворени земята и небесата; седемте неща, които нямат осмо, са седемте небеса; осемте неща, които нямат девето, са меляикетата, които ще носят Арша в Съдния ден; деветте неща, които нямат десето, са месеците на бременност на една жена; десетте неща, които нямат единадесето, са годините, през които Муса “алейхисселям” служи като пастир на Шуайб “алейхисселям”; единадесетте неща, които нямат дванадесето, са братята на Юсуф “алейхисселям”; дванадесетте неща, които нямат тринадесето, са месеците в годината.

Свещеникът се усмихна и рече:

- Правилно каза. Сега ми кажи кой бе създаден от въздуха, който бе опазен във въздуха и кой бе погубен с него?

- Иса “алейхисселям” е създаден от въздуха и опазен в него, а народът на Ад беше погубен с него (ураган).

- Правилно каза. Кой бе създаде от дърво, кой бе опазен от дърво и кой беше погубен с него?

- Жезълът на Муса “алейхисселям” е създаден от дърво, Нух “алейхисселям” бе опазен от дърво (дървен кораб), а Зекерия “алейхисселям” беше прерязан с трион в едно дърво.

- Правилно каза. Кой е създаден от огън, кой бе опазен от огън и кой бе погубен с огън?

- Дяволът е създаден от огън, Ибрахим “алейхисселя” бе опазен от огън и Ебу Джехл бе погубен с огън.

- Кой бе създаден от камък, кой бе опазен вътре в камък и кой бе погубен с камък?

- Камилата на Салих “алейхисселям” е създадена от камък, Есхаб-и кехф бяха опазени в камък (пещера) и Ебрахе и неговата армия бяха погубени с камък.

- Правилно каза. Учените казват, че в Дженнета има четири реки. Едната е от мед, другата от мляко, третата от вода, а четвъртата от вино. Тези четири различни реки са имали общ извор. Има ли такъв пример в земния живот?

- Да, има, от главата на човека текат четири реки. Ушната маст е горчива, сълзата е солена, водата от носа е по-друга на вкус, а водата в устата е сладка.

- Правилно каза. Обитателите на Дженнета ядат и пият, но не ходят по нужда. Има ли такъв пример в земния живот?

- Да, има. Плодът в майчината утроба яде и пие, но не се изхожда.

- Правилно каза. В Дженнета има дърво на име Туба. Няма палат в Рая, до който да не достигат нейните клони. Има ли такъв пример в земния живот?

- Да, има, нима слънцето по време на изгрев не е такъв пример?

- Правилно каза. Има едно дърво с дванадесет клони с по 30 листа на клон, с по 5 цвята на лист, две от които гледат към слънцето, а три към тъмнината. Кое е това дърво?

- Дървото символизира годината, негови клони месеците, листата му дните, а цветовете петте намаза, два от които в светлата, три от които в тъмната част на денонощието.

- Кое е онова нещо, което е отишло на хадж, извършило таваф, намерило се е в онези маками, но няма душа и хаджът не е ваджиб за него?

- Корабът на Нух “алейхисселям! О, попе, запита много неща и ние се постарахме да ги отговорим. Ако позволиш, и аз имам въпроси, но ще задам само един от тях: Къде е ключът на Дженнета и какво пише над вратите на Дженнета?”

Свещеникът замълча и не пожела да отговори. Другите свещеници му се разсърдиха и казаха:

- О, големецо наш, нима губиш дебата?

- Не – каза той – не бих желал да загубя.

- Защо тогава не отговаряш?

- Ако отговоря, бихте ли се присъединили към отговора?

При това всички те обещаха и главният свещеник им рече:

- Слушайте тогава. Върху ключа на Дженнета и върху неговите врати пише “Ля иляхе илляллах Мухаммедун Расулюллах!” – и прие исляма. Всички други свещеници от един глас заповториха Келиме-и шехада и станаха мюсюлмани. Баязид-и Бистами остана при тях за известно време и ги изучи на исляма, с което излезе наяве мъдростта на пребиванието му там.

Един ден при него дойде един човек и му каза: “Ваша милост, бях в Табаристан. В един дженазе намаз видяхме и Вас. След намаза се хванахте за ръката на Хъзър “алеихисселям” и полетяхте във въздуха.” Султан-ул-Арифин му каза: “Правилно.”

Един ден при него дойде един човек и му каза:

- От тридесет години насам говея денем и се кланям нощем, но не виждам никакъв напредък в себе си, въпреки че и вярата ми е коректна.

- Дори да продължиш в това състояние, пак не ще спечелиш нищо, защото твоята пречка е нефсът.

- Ваша милост, това нещо няма ли лек?

- Има, но ти не би го приел.

- Моля Ви, кажете го и ме приемете за Ваш ученик – рече човекът и упорито настоя. – Ще направя каквото повелите.

- Добре тогава. Сега се върни у дома, изкарай тези ценни дрехи и си облечи обикновени и стари такива. Окачи една торба на врата, напълни я догоре с орехи и отиди в онази улица, където са хората, които те познават най-добре. Събери децата около себе си и им кажи: “Който ме удари един плесник, ще му дам един орех. Който удари два, ще му дам два ореха.”

- Субханаллах, ля иляхе илляллах, аз не бих могъл да ги направя. Не бихте ли ми повелили нещо друго?

- Това е единственото ти лекарство. Ние ти бяхме казали още в отначало, че не би приел моите наставления. В основата на нашия път е възпитанието на нефса.

Баязид-и Бистами имаше един съсед меджусия, който имаше дете кърмаче. Веднъж този меджусия отиде на път. Тъй като в техния дом нямаше нищо, с което да осветят стаята, детето плачеше. Султан-ул-Евлия ежедневно купуваше по една чъра (смолиста пръчка за осветяване на помещения) и я донесе в къщата на съседа. Когато меджусията се върна от път, научи за това състояние и усети как в душата му нещо се променя и усеща обич към Баязид-и Бистами. Рече: “Изобщо не е подходящо да стоим в тъма, докато той има светлина” и веднага отиде при него, и прие исляма.

Веднъж Баязид-и Бистами преминаваше край една лудница заедно със своите ученици. Един от тях се доближи до главния лекар, който се опитваше да подготви нещо за лечението на болните, и го запита: “Имате ли лек за онзи, който е болен от грехове?” Лекарят не успя да отговори и се

замълча. В същото време Баязид-и Бистами отправи теведжух към един психично болен човек, който беше окован във вериги за своите крака. Пациентът продума: “Лекарството на онази болест е както следва: “Ще разбъркаш корена на покаянието с листата на истигфара, ще ги сложиш в хаванчето на сърцето и хубаво ще ги очукаш с чукалото на тевхида. После ще ги пресееш през ситото на съвестта и ще ги омесиш със сълзи. После ще ги опечеш на огъня на Аллаховата любов, ще прибавиш от меда на любовта към Мухаммед “алейхисселям” и сутрин и вечер ще ядеш от тях с лъжицата на доволството.”

Веднъж, ходейки по пътя, Баязид-и Бистами видя край него да преминава куче и си събра полите, за да не ги изцапа животното с мръсотия. Кучето с позволенията на Аллаху теалю проговори и му каза:

- Мръсотията, която би дошла от мен, се изчиства с трикратно измиване, но високомерието в твоя нефс не би се изчистило дори да бъде измито с водата на седемте морета.

- При теб е мръсно тялото, а при мен е мръсна душата.

- Ти не би могъл да дружиш с мен, защото мен хората ненавиждат, а теб те уважават. Който види мен ми подмята камъни, а който види теб, започва да наговаря комплименти и да казва: “Селям за султана на арифите!” Аз за утре нямам и един кокал за ядене, а ти имаш цял хамбар жито.

Тези думи на кучето го натъжиха и си помисли: “Дори не съм достоен да дружа с едно куче.”

Ебу Тураб Нахшеби имаше един ученик. От любов към Аллаху теалю всеки ден припаднаше стотици пъти. Веднъж учителят му рече: “Ако видиш Баязид, ще спечелиш повече степени” и заедно с него отиде да видят Баязид-и Бистами. Когато ученикът и Султан-ул-Арифин дойдоха очи в очи, ученикът падна и умря. Ебу Тураб Нахшеби го запита: “О, Баязид! Този ученик припаднаше от любов към Аллаху теалю. Но когато видя Вас само веднъж, не издържа и умря. Как става това?” Баязид-и Бистами му отговори: “Неговото състояние беше правилно. Преди проявяваше мушахеде (виждаше с окото на сърцето си) според собствения си макам, но когато видя мен, неговото мушахеде се нагласи към моя макам и не издържа.”

Една нощ хората се насъбраха пред прозореца на хазрети Баязид, за да видят какви ибадети ще извърши и какво неща ще каже. Призори каза “Аллах!” с цяло сърце и припадна. Когато по-късно го запитаха за причината, отговори така: “Много се изплаших, че ще чуя глас да ми казва: “Кой си ти, че смееш да изговаряш Моето име?”

Когато дойдохе да кланя намаз в месджида, стоеше за известно време пред вратата и плачеше. Когато го питаха за причината, отговаряше: “Страх ме е да омърся джамията със собственото си присъствие. Правя теббе и се моля на Аллаху теалю, и чак след това влизам вътре.”

Запитаха го: “Кое е най-слабото наказание, което даде на своя нефс?” Отговори: “Веднъж ми се възпротиви и за наказание не пих вода цяла година.”

Един ден дойдоха при него и го помолиха да направи дуа за дъжд. Баязид-и Бистами наведе своята глава за известно време, отправи дуа и рече: “Вървете и проверете улците на вашите покриви.” После валя безспир цяло денонощие.

Запитаха го: “Как достигна до тези степени?” Отговори: “Винаги мислех, че Аллаху теаля знае за мен и ме вижда навсякъде, заради което съблюдовах едеба към Него.”

Един ден го запитаха: “Какво бихте казали за пейгамберите?” Отговори: “Ние не бихме могли да кажем нищо за тях и да ги разберем. Ние сме безсилни да ги разберем. Те са превисоки. Колкото обикновените хора разбират големите евлии, толкова и евлиите разбират пейгамберите.”

Един ден кланя намаз зад един имам. Имамът го запита: “Вие не работите никъде нито пък искате нещо от някого. Откъде изкарвате своята прехрана?” Баязид-и Бистами му отговори: “Веднага да си наваksam намаза, че съм го откланял зад някой, който не знае кой праща препитанията. Това не е джаиз.”

Един ден Баязид-и Бистами “куддисе сирррух”, заедно със своите ученици, преминаваше през една много тясна улица. Хазрети Баязид видя, че идва едно куче и му даде път. Един от учениците си помисли: “Хората са по-ценни от животните, а и той е нашият учител и е Султанът на евлиите. А и тези около него са му прескъпите и верни ученици. Каква ли мъдрост се крие в това, че нашият учител даде път на това кучи?” При това Баязид-и Бистами каза: “Това куче с езика на своето тяло ми каза: “На теб ти облякоха дрехата на бъдеш Султан-ул-Арифин, а мен дрехата да бъда куче. Можеше да е точно обратното.” Ето защо и аз му дадох път.”

Една нощ се беше завил с връхната си дреха и легнал край една река да спи. Получи полюция и пожела да стане веднага да извърши гусюл абдест ала времето беше много студено и нефсът му пожела да извърши гусюл след изгрев слънце, и прояви отпуснатост. Когато Баязид-и Бистами усети това поведение на нефса, веднага стана, счупи леда и за наказание на нефса влезе да се къпе във водата със своята връхна дреха. След гусюл също не я изкара. Дрехата беше изцяло обхваната от лед. После рече: “О, нефс мой, ето това е наказанието за отпуснатостта.”

Ебу Муса, един от искрените последователи на Баязид-и Бистами “куддисе сирррух”, сънува че носи Арша върху своята глава. Много се зачуди, но не успя да го разтълкува и реши да запита Ебу Йезид ел Бестаами. Тъкмо се запъти за там и научи, че Султан-ул-Арифин е починал. Когато пристигна в Бистам завари неописуемо голямо множество, което бе дошло на погребението. Искаше да се слобие с честта да носи ковчега на Баязид-и Бистами, но нямаше как да се домъкне дотам. Самият той

разказва така: “Бях забравил за съня, само исках да получа честта да поема ковчега му. Когато не успях, промъкнах се сред носачите, влязох под ковчега и опрях на него главата си. В този миг чух глас откъм ковчега да ми казва: “О, Ебу Муса! Ето това твое сегашно състояние е тълкуванието на снощния сън.”

Баязид-и Бистами винаги казваше “Аллах!.. Аллах!..” По време на смъртта също казваше “Аллах!.. Аллах!..” По едно време се помоли: “О, Господи! Всички ибадети и поклонения, които изпълних за Теб, ги извърших с гафлет. Сега бера душа, но състоянието на гафлет продължава. О, Аллах мой! Дари ме със състояние на хузур и зикр” и в състояние на хузур и зикр предаде душа през месец май 875 (261) г. в град Бистам.

След като Султан-ул-Арифин Баязид-и Бистами почина, един от тогавашните големци го видя на сън. Запита го: “Как се отнесе с теб Аллаху теая?” Баязид-и Бистами му рече: “Когато ме сложиха върху пръста, дочух глас да казва: “О, Баязид! Какво донесе за нас?” Рекох: “О, Господи! Не донесох нищо, подходящо за Теб, не успях да извърша нито едно добро дело. Не успях да донеса нищо, подходящо за Твоето присъствие, но не донесох и ширк.”

Пак един от тогавашните големци го видя на сън и го запита как са се отнесли с него Мункер и Некир. Баязид-и Бистами в отговор каза: “Дойдоха онези две благословени меляикета и ме запитаха: “Кой е твоят Господ?” Рекох им: “Питайки това, не бихте постигнали своята цел. Вместо да ме питате за Него, питайте Него за мен. Ако Той ме приеме за Свой раб, колко прекрасно би било. Но Мазаллах, ако не приеме, дори и сто пъти да кажа “Той е моят Господ!”, каква би била ползата от това?”

Една праведна жена, която бе една от искрените възпитаници на шейха, разказва така: “След като извърших таваф около Кябе-и муаззама, потънах в размисъл за един час. Доспа ми се и се унесох в сън. На сън ме извисиха в небето. С помощта и щедростта на Аллаху теая видях изпод Арша. Ухаеше прекрасно. Видях, че с нур е изписано “Баязид Велийуллах”. Границите на това писание по отношение на висота и широта не се виждаха.”

Главатарят на евлиите Джунейд-и Багдади казва: “Мястото на Баязид-и Бистами сред евлиите е като това на Джебраил сред ангелите.”

Баязид-и Бистами имаше много висока степен в тасаввуфа.

Често правеше следното наставление на своите ученици:

“Какво е по-лесно от уважението към брата мюсюлманин? Колко хубаво качество е да се уважават и съблюдают техните права! Колко вредно е да се таи злоба и проявява неуважение към него! Този път за никого не е отворил вратата на достойнството и не е довел никого до успех...”

“Пази своя език от споменаване на други неща, освен името на Аллаху теая, и приказването на други. Подложи своя нефс на равносметка. Учи наука и опази благоприличието. Съблюдавай истината и правдата. Не се

отделяй от ибадетите. Бъди с красив ахляк, притежател на милост и благо поведение. Стой далеч от всичко, които би те накарало да забравиш за Аллаху теаля, и не се подвеждай по тях.”

“Извърших муджахеде в продължение на тридесет години, т.е. не извърших онова, което моят нефс желае. Не видях нищо по-трудно от това да се изучи знание и приложи на практика.”

“Пази своите очи от това да гледат харам и виждат недостатъците на другите.”

“Една нощ, седейки в своята стая по тъмно, си протегнах краката. Един глас веднага ми рече: “Онзи, който се намира със султана, трябва да поддържа едеб” и веднага си ги прибрах.”

“Размишлявах върху всички неща, за които Аллаху теаля беше наказал моя нефс, и видях, че сред тях няма нищо по-тежко от гафлета. Да се забрави за Него дори за една секунда е по-силно от огъня на Ада.”

“О, Господи мой, пречист от недостатъци и притежател на безкрайна сила, Ти вършиш каквото пожелаеш. Стори моето тяло толкова голямо, че да изпълни целия Ад и за друг да не остане никакво място. Нека аз горя вместо тях.” Същата дуа я отправяше и хазрети Ебу Бекр.

“Когато видите човек да лети във въздуха, не го определяйте веднага за достоен раб, притежател на керамети. Има вероятност да сгрешите! Дали един човек е наистина достоен и притежава керамети се разбира по това дали следва повелите на исляма, дали придобива нрава на Расулюллах, дали следва славния му Суннет и дали обича истинските учени на исляма и е свързан с тях. Ако ги има тези неща, значи той е наистина достоен раб и притежава керамети. Ако в тези неща проявява и пращинка отпуснатост и слабост, той не би могъл да бъде наречен достоен раб, притежател на керамети.”

“Помолих се: “Я, Рабби, как мога да постигна Твоето доволство?” Дочух глас да ми казва: “Като се разведеш със своя нефс чрез три таяка.”

“Онова, което търсех чрез изтърпяване на толкова трудности, го намерих в доволството на моята майка. Разбрах, че то – макар да изглежда елементарно на пръв поглед – е в основата на всички неща.”

“За греховете трябва да се покаем веднъж, а за ибадетите хиляда пъти. Т.е. самодоволството по отношение на ибадетите е хиляда пъти по-голямо зло от самото им неизпълнение.”

“Поисках да знам кое е най-вредното нещо за човека и разбрах, че това е гафлетът. Вредата, която гафлетът причинява на един човек, е по-голяма от тази на джехеннемския огън. О, Господи! Събуди ме от съня на гафлета. С щедрост от Твоя страна приеми тази ни дуа.”

“Дали един човек обича Аллаху теаля истински или не се разбира по това дали притежава следните три качества или не: щедрост като морето, милост като слънцето и смирение като пръста.”

“Всички наши слова произлизат от Книгата и Сунната. Слово, което не получава сила от тях, няма стойност.”

“Когато го запитаха: “По какво да познаем арифа?”, рече: “По това, че не проявява отпуснатост в споменаване на Аллаху теаля.”

Калта по обувките

Баязид-и Бистами “куддесе сиррух” беше се запътил за джума намаз в дъждовно време. Пороят беше превърнал пътя в кал. Опря се на оградите на един дом и зачака дъждът да спре. Изчисти своите обувка, като ги потърка по камъните на оградата и когато дъждът поотслабна, тръгна за джамията. Точно тогава си помисли, че е изцапал оградата на един меджусия и го налегна тъга. Каза си: “Как бих могъл да изпълня джума без да поискам прошка от него? Как бих могъл да застана пред Аллах, бивайки изцапал стената на друг човек?” Върна се и почука на вратата на меджусията. Стопанинът му отговори и запита:

- Заповядайте, какво бихте желали?

- Дойдох да Ви се извиня.

- За какво?

- Преди малко, опитвайки се да изчистя калните си обувки, изцапах Вашата стена. Това не е правилно поведение. Силата на дъжда ме накара да забравя за този фин момент.

- Но какво пречи това? – запита меджусията изумен. – Оградите ни и без това са кални. Калта по Вашите обувки не би придала допълнителна грозота или грубост на тях.

- Правилно, но това е престъпено право и трябва да се иска прошка от неговия собственик.

- Нима Вашата религия Ви учи да уважавате дотолкова човешките права и съблюдавате тази тънкост?

- Да, на тях ни учи нашата религия и нейния пейгамбер Мухаммед “алейхисселям”.

- Тогава защо и ние да не я приемем? – рече меджусията и стана мюсюлманин.

Задължението на вълците

Един ден Юсуф-и Бахирани си рече: “Нека отида при Баязид-и Бистами. Ако прояви явен керамет, ще приема, че е евлия. С това ще съм го изпитал.” С тази умисъл отиде при него. Щом го видя, Баязид-и Бистами “куддесе сиррух” му рече: “Ние предадохме нашите керамети и ученици на Ебу Саид Раи. Отиди при него.” Той отиде и го намери из полето. Кланяше намаз, а вълците пазеха овцете му. Когато приключи, Юсуф-и Бахирани поиска от него грозде, макар да не беше сезонът на този плод. Ебу Саид Раи счупи своя жезъл на две части, едната я заби при себе си, а другата пред госта. С позволенията на Аллаху теаля тези парчета се

превърнаха в лози и родиха прясно грозде. Гроздето в частта на Ебу Саид Раи беше бяло, а на госта черно. Юсуф-и Бахирани го запита за причината. Ебу Саид Раи му рече: “Аз поисках от Аллаху теаля без съмнение, а ти поиска с цел да изпиташ. Следователно цветът на гроздето се случи в съгласие с нашите възнамерения.” Сетне подари на този човек килим и го предупреди да не го изгуби. Този човек отиде на хадж и на Арафат изгуби своя килим. Многократно го търси ала не успя да го намери. На връщане от хадж се отби в Бистам при хазрети Баязид-и Бистами. Видя, че изгубеният му килим стои пред него. След като стана свидетел на тези събития, много съжали, че е поискал керемети от такава велика личност. Изпълни тевбе и истигфар и стана един от учениците на Баязид-и Бистами.

10 неща

Баязид-и Бистами “куддисе сиррух” каза:

Следните десет неща са фарз за нашето тяло:

- 1) Да изпълнява фарзовете без никакъв пропуск;
- 2) Да отбягва харамите;
- 3) Да проявява снизхождение в името на Аллах;
- 4) Да не причинява страдание на братя по религия;
- 5) Да иска добро за всеки, лош или добър;
- 6) Да желае прошката на Аллаху теаля;
- 7) Да желае във всички дела и състояния доволството на Аллаху теаля;
- 8) Да отбягва гнева, високомерието, неправдата, гнета и прекалената борбеност;
- 9) Да наставлява сам себе си и да работи за възпитанието на нефса;
- 10) Да се готви за смъртта съзнателно.

Десет неща пазят тялото:

- 1) Да се пази окото от харами и безполезни неща;
- 2) Да се накара езикът да свикне със споменаване на Аллаху теаля и да превърне това в свой обичай;
- 3) Да се прави равносметка на нефса и да се прекарва всекидневния живот в негово съблюдение;
- 4) Да се изучи наука и да се използва по полезен начин;
- 5) Винаги и срещу всеки да се съблюдава едеб (благоприличие);
- 6) Да се спаси тялото от безполезни неща и да се използва в неща, полезни за земния и ахиретския живот;
- 7) Да не се прекалява в дружбата с хора, да се доусъвършенства сърцето, изчисти мисълта и усъвършенства интелекта;
- 8) Да се води безпощадна борба с нефса;
- 9) Да се вършат много поклонения;
- 10) Да се следва Сунната на Пейгамбера ни.

Следните десет неща са честта на тялото:

- 1) Да проявява благо и снизходително поведение;
- 2) Да проявява свян и едеб;
- 3) Да притежава знания;
- 4) Да отбягва харамите и съмнителните неща, да се старае да извърши ибадети със спокойно сърце и без пропуски, да не отдава значение на земния разкош;
- 5) Да се бои от Аллаху теаля във всяко дело и всяка постъпка;
- 6) Да притежава красив ахляк;
- 7) Да търпи всички бели и страдания;
- 8) Да владее методите за добри взаимоотношения с народа;
- 9) Да възпира своя гняв;
- 10) Да отбягва да проси.

Следните десет неща рушат човека телесно и духовно:

1) Да се дружи с хора, които не отдават значение на своята религия; 2) Да не се дружи с праведни и полезни хора; 3) Да се следват страстите на нефса и да се ходи подир тях; 4) Да се отдалечава от исляма; 5) Да се дружи с еретици и реформатори в исляма; 6) Да се прекарва време в безполезни за ахирета и земното неща, и да се желаят подобни неща; 7) Да се има лошо предположение за народа; 8) Да се възгордява; 9) Да се страда за земно; 10) Да не се мисли за ахирета.

Десет неща убиват човека:

1) Недостатъчното възпитание; 2) Голямото невежество; 3) Да се очаква нещо от хората; 4) Разярената страст; 5) Да се желае водачество; 6) Да се проявява излишен уклон към земно; 7) Да се завързва приятелство с нефса; 8) Да се яде много; 9) Да се спи много; 10) Да се следва тълпата.

Десет неща принизяват човека:

1) Ярост и гняв; 2) Злоба и ненавист; 3) Високомерие; 4) Гнет и неправда; 5) Да се спори с инат; 6) Стиснатост; 7) Да се причинява мъка и страдание на хората; 8) Да се проявява неуважение към брат мюсюлманин; 9) Некрасив морал; 10) Липса на съвест.

Източници

- 1) **Табакат-ус-Суфиййе**; стр. 67
- 2) **Хилйет-ул-Евлия**; том 10., стр. 33
- 3) **Табакт-ул-Кубра**; том 1., стр. 89
- 4) **Рисале-и Кушейри**; стр. 17
- 5) **Вефаят-ул-А'ян**; том 2., стр. 531
- 6) **Съфат-ус-Сафве**; том 4., стр. 89
- 7) **Мизан-ул-И'тидал**; том 1., стр. 481
- 8) **Шезерат-уз-Зехеб**; том 2., стр. 143
- 9) **Мир'ат-ул-Джинан**; том 2., стр. 173
- 10) **Нефехат-ул-Унс**; стр. 109
- 11) **Тезкирет-ул-Евлия**; стр. 86
- 12) **Табакат-ъ Енсари**; стр. 87
- 13) **Табакат-ъ Евлия**; стр. 388
- 14) **Ебу Йезид Бистами** (Др. Абдулхалим Махмуд, Кайро - 1979)
- 15) **Решехат**; стр. 14
- 16) **Кешф-ул-Махджуб**; стр. 204
- 17) **ГАС (Фуад Сезгин)**; том 1. Стр. 645
- 18) **Невадир-ул-Алем**; стр. 29
- 19) **Хадаик-ул-Вердиййе**; стр. 7
- 20) **Ислям Алимлери Ансиклопедиси**; том 3., стр. 105
- 21) **Сеадег-и Ебедиййе** (48. издание); стр. 1042
- 22) **Есхаб-и Кирам** (7. издание); стр. 319
- 23) **Рехбер Ансиклопедиси**; том 2., стр. 285

Имам Бухари

Евлия и един от най-големите учени по хадис. Името му бе Мухаммед бин Исмаил бин Ибрахим бин Мугира ел-Джафи с кунйе Ебу Абдуллах. Роди се през 810 (194) г. в Бухара. Достигна до най-високото ниво в науката хадис. Подготви сборника с хадиси **“Бухари-йи Шериф”**, който е най-ценната книга в исляма след Коран-и керим. Почина през 870 (256) г. в град Хартенк до Семерканд в нощта на рамазан байрама. Отклоняха погребалния му намаз след байрам намаза и го погребяха.

Баща му беше от избраните раби на Аллах и предавач на хадис-и шерифи. Беше извършил сохбет с големия евлия Абдуллах бин Мубарек и получил знания и фейз от него. Бе раб, чиято дуа се приемаше. Дори понякога казваше: “О, Господи! Не приемай моите дуи и задели отплатата на част от тях за ахирета, та да ги намеря там.” Майка му също бе праведна жена, чиято дуа се приемаше. Баща му почина, когато Бухари бе още малко дете. Превъзпита го майка му. Тя беше доста стриктна в това отношение. Унаследения от бащата имот отиде за възпитанието на двамата му синове. Още малък Бухари се беше разболял и ослепял. Майка му се моли дълго време, за да прогледне нейния син. Една нощ сънува Ибрахим “алейхисселям” и поиска от него дуа. Ибрахим “алейхисселям” я благовести с думите: “Не страдай, Аллаху теаля ще възвърне зрението на твоя син.” Още на другата сутрин Бухари прогледна.

Още от малък започна да учи наука от улемите на Бухара. Привличаше вниманието със своите потенциал и проникателен интелект. Още в първите години на своето обучение усети влечение към науката хадис. На десет годишна възраст бе му вдъхновено да започне да наизустява хадис-и шерифи. Още преди да е станал на петнадесет години знаеше наизуст 70 000 хадис-и шерифа. Хората се изумяваха и го питаха дали това е истина, а той им отговаряше: “Да! Дори са повече от 70 000. Дори знам от кого са предадени, заедно с това кога са родени и починали предавачите им.”

Стана толкова висок в тази наука, че започна да води дебати със своите учители. Неговият учител Дахили коригираше недостатъците в някои вериги на предаване чрез негова помощ. Спечели удивлението и уважението на околните с проникателния си интелект и силна памет. На 16 годишна възраст наизусти сборниците с хадиси, написани от Абдуллах бин Мубарек и Веки’ бин Джеррах. Още на тази възраст четеше и разбираше писанията на големите ислямски учени.

Тогава за изучаване на науката хадис беше задължително да се посещават централите на наука, където се намираха известните мухаддиси. Поради тази причина на 16 годишна възраст имам Бухари поде подобни пътешествия, които ги продължи до 40 годишна възраст. Самият той разказва така: “На 16 годишна възраст наизустих книгите на Абдуллах бин

Мубарек и Веки бин Джеррах. Изучих знанията, предадени от факихите муджтехиди. После отидох на хадж заедно с майка ми и брат ми Ахмед. След хаджа те се завърнаха обратно, а аз останах в Мекка и започнах да събирам хадис-и шерифи. На 18 годишна възраст събрах фетвите на Сахабе и Табиин. Междувременно отидох в Медина. До благословения гроб на Расулюллах на лунна светлина написах книгата **“Тарих-ул-Кебир”**. Имах спомени с всяка личност, чието има е изписано в нея.” При пребиванието си в Мекка изучи шафитския фъкх от Зубейр ел-Хамиди.

Обиколи центрове на наука като Мекка, Медина, Багдад, Басра, Куфа, Египет, Нишабур, Белх, Мерв, Ашкелон, Дамаск, Хомс, Рей, Кайсерийе и много други. Там се среща с известните мухаддиси на времето и изучи от тях хадис-и шерифи. Записа ги и ги наизусти. Имаше толкова силни интелект и памет, че когато чуеше или прочетеше един хадис-и шериф веднъж, веднага го наизустяваше. Хашид бин Исмаил разказва: “Макар да бе още малък, Бухари не записваше хадис-и шерифите, които чуеше, а ги наизустяваше. Заедно с нас обикаляше мухаддисите на Басра. Ние ги записвахме, но не и той. Ние постоянно го питахме защо прави така. Бяха изминали 16 дни от това събитие, когато ни каза: “Покажете ми вашите записки, да ги видя.” Донесохме му ги ала той ни каза тези повече от 15 000 хадис-и шерифа наизуст и допълни: “Както виждате не съм дошъл да си пиляя дните.” Тогава разбрахме, че в науката хадис никой не ще може да го задмине.”

Сюлейман бин Муджахид разказва: “Един ден отидох при Сюлейман бин Селям Бикенди. Още щом отидох ми каза така: “Ако беше дошъл малко по-рано, щеше да видиш дете, наизустило 70 000 хадис-и шерифа.” Стана ми много любопитно и излязох да го търся. Заварих едно дете и го запитах: “Ти си ли онзи, който е наизустил 70 000 хадис-и шерифа?” Рече ми: “Да, Ваша милост, че и повече знам, заедно с местоживееенето, датата на раждане и смърт на предавачите, повечето от които са от Есхаб-и кирам и Табиин...”

Самият имам Бухари разказва: “За изучаване на хадис-и шерифи отидох на два пъти в Мекка и Шам и четирикратно в Басра. В Хиджаз останах за шест години. Не бих могъл да преброя колко пъти съм отишъл в Багдад и Куфа заедно с учените по хадис.” В тези си пътувания имам Бухари изучи хадис-и шерифи от повече от 1000 мухаддиси. Една част от неговите учители са както следва: Мухаммед бин Селям ел-Бикенди, Абдуллах бин Мухаммед ел-Муснеди, Мухаммед бин Юсуф ел-Бикенди и Ибрахим бин ел-Еш’аш в Бухара; Абдуллах бин Зубейр ел-Хамиди ел-Мекри, Ебу Сабит Мухаммед бин Абдуллах и Ахмед бин Мухаммед ел-Езраки в Мекка; Абдулазиз ел-Увейси и Мутаррф бин Абдуллах в Медина; Амр бин Мухаммед бин Амр във Васът; Шурейдж бин ен-Ну’ман, Мухаммед бин Иса ет-Таббаи и Али бин Менсур в Багдад; Ебу Асъм ен-Небил еш-Шейбани, Бедел бин ел-Минбер, Мухаммед бин Абдуллах ел-Енсари,

Омер бин Асъм ел-Киляби, Абдуррахман бин Мухаммед бин Хаммад и Абдуллах бин Гедани в Басра; Ебу Нуайм ел-Фазл бин Дукайл, Талак бин Генам, Хасан бин Атийе, Абдуллах бин Муса, Халид бин Мухаллед, Халлад бин Яхия и Ферве бин Ебил Маграи в Куфа; Саид бин Еби Мерйем, Абдуллах бин Салих-ил-Кятиб, Саид бин Тулейд и Амр бин Реби' бин Тарък в Египет; Ебу Месхер и Ебу Наср-ил-Ферадиси в Шам; Ибрахим бин Муса ел-Хафъз в Рей; Али бин ел-Хасан бин Шекик, Абдан бин Осман ел-Мервези, Муаз бин Есед и Садака бин ел-Фазл в Мерв; Яхия бин Яхия Бишр бин ел-Хакем и Мухаммед бин Яхия ез-Зухли в Нишабур; Мухаммед бин Юсуф ел-Феряби в Кайсерийе; Ел-Мугира, Ахмед бин Халид Вехби, Ебул-Йеман, Яхия ел-Вехаз и Али бин Аяс в Хомс; Адем бин Еби Аяс в Аксалан. Освен тях – Али бин ел-Медини, Ахмед бин Ханбел, Яхия бин Маин, Исмаил бин Идрис ел-Медини Исках бин Рахевейх, Сюлейман бин Харб, Ебу Гассан ен-Нехби, Убейдуллах бин Муса ел-Абси, Абдуллах бин Мухаммед ел-Муснеди, Абдулкуддус бин ел-Хаджадж и други.

Имам Бухари проучваше предавачите на хадис-и шерифи изтънко и не предаваше от такъв, който не следваше повелите на исляма, не съблюдаваше едебите или имаше пропуск в морала. Освен, че наизустяваше текста, той знаеше наизуст и кунйето на съответния предавач, датата на раждане и смърт, морал, от кого е предал хадис-и шерифа и кой друг е предал от него. Който изпаднаше в грешка по отношение на веригата на предаване на даден хадис-и шериф, веднага идваше при имам Бухари и научаваше истината от него.

Броят на хората, които са чули и предали хадис-и шерифи от имам Бухари, е над 90 000. Когато отидеше някъде, веднага го наобикаляха хора, които искаха да изучат и предадат хадис-и шерифи. Когато отиде в Нишабур, беше посрещнат от 4000 души.

В науката хадис достигна до много високо ниво и наизусти 300 000 хадис-и шерифа, заедно с техните предавачи, поради което бе наречен имам по хадис и стана известен с името имам Бухари.

Част от учените по хадис, които са предали хадис-и шерифи от него, са както следва: Ебу Иса ел-Тирмизи, Ибни Ебу Давуд, Мухаммед бин Насрул Мервези, Муслим бин Хаджадж, Салих бин Мухаммед, Ибрахим бин Исхак ел-Харби, Ебу Бекир бин Хузейме, Ебу Зур'а, Ебу Кайс Мухаммед бин Джум'а бин Саид, Ен-Несаи, Мухаммед бин Ахмед ед-Дуляби, Ебу Хатим ибни Ебиддунйа, Ел-Фазл бин Аббас ер-Рази, Ебу Курайш Мухаммед бин Джум'а-ел-Кухистани, Мухаммед Юсуф ел-Фиребри и много други.

Имам Мухаммед стана известен сред ислямските учени като имама на мюсюлманите, опората на хадисите, пазачът на исляма и с още други прякори.

Ибни Хузейме казва: “Под купола на небето не съм срещал човек, който да знае хадис-и шерифите на Расулюллах по-добре от имам Бухари, и такъв, който да е наизустил повече.”

Якуб бин Ибрахим Девраки казва: “Имам Бухари е факихът на тази общност.”

Населението на Багдад е съчинило следните редове за него (по смисъл):

**Докато ти битуваш сред тях,
Мюсюлманите ще плуват в добро,
А загубим ли те веднъж,
След теб вече добро не ще има.**

Имам Бухари спечели адмирациите на своите учители и връстници. Имам Ахмед бин Ханбел е казал, че в Хорасан не се е раждал друг човек като него. Али Ибну’л-Медини казва: “Имам Бухари не е виждал друг човек като себе си”. Ахмед ибни Хамдун разказва: “Имам Муслим дойде при имам Бухари, видя неговото величие в знанието, и го целуна по челото и му рече: “Позволи ми, о, учителю на учителите, главатарю на мухаддисите, лечителю на науката хадис, да те целуна по краката!” После го запита нещо за един хадис-и шериф и получи своя отговор, подир което каза: “Само един завистник би могъл да прояви вражда към теб! Засвидетелствам, че на света няма втори като теб.”

Имам Бухари проявяваше голяма отдаденост и ихляс в своите ибадети. Един път, когато кланяше намаз, пчелите го нажилиха точно седемнадесет пъти, но той дори и не помръдна, защото не усети, че го нападат и жилият.

Имам Бухари получи голямо наследство от своя баща. Извърши добрини всекиму и беше много щедър. Беше благороден, богобоязлив и предпазлив. Даваше много садака на бедните и посрещаше всички нужди на своите ученици. Ядеше много малко. Задоволяваше се с 2-3 бадемове ядки на ден. Четири години яде само хляб без никаква друга храна. Веднъж се разболя. Лекарите му казаха: “Тази болест е причинена от консумацията само на сух хляб.” След тези наставления имамът комбинира сухия хляб с чаша вода. Баща му беше казал: “В моя имот няма примес на харам, колкото един динар.” Знаеше това и ядеше само от бащиния си имот.

Имам Бухари “рахметуллахи алейх” говееше цяла година с изключение на дните на байрама. Винаги бягаше от съмнителните неща и много се боеше от злодумието (гъйбет). Когато го питаха за причината, казваше: “Искам да изляза пред своя Господ без да съм извършил гъйбет и никой да не ме търси заради него.” В първите часова на нощта лягаше да поспи за малко, после ставаше и се занимаваше с наука и ибадети. Изпълняваше хатим за три дни и подир него отправяше дуа. Казваше: “Дуа, изпълнена след хатим, се приема.” През нощите на свещения месец рамазан водеше намаза на своите приятели и всяка нощ прочиташе една трета от Коран-и керим.

Когато дойде в Багдат, повечето от мухаддисите там се насъбраха и възнамериха да го изпитат. На сто хадис-и шерифа им размениха местата на текста и веригата на предаване. На всеки човек възложиха да го пита по десет хадис-и шерифа и ги изпратиха при него. Всеки от тях дойде при имама, изчете възложените неща и го запита дали знае за тези хадис-и шерифи. Имам Бухари им отговаряше, че не познава хадис-и шерифи в този вид. След като изчетеха и стоте хадиса, имам Бухари “рахметуллахи алейх” подреди техните текстове и вериги поотделно. Всички присъстващи там приеха неговата висота в науката хадис и го оцениха.

Ебу Бекир Медини разказва: “Един ден в Нишабур бяхме при Исхак бин Рахевейх. Имам Бухари също беше там. Исхак бин Рахевейх изчете един хадис-и шериф, записан и предаден от Ата Кейхарани. Исхак бин Рахевейх запита имам Бухари: “Къде се намира Кейхаран?” Имам Бухари му отговори: “Село в Йемен. Хазрети Муавийе бин Ебу Суфян беше изпратил там един от Есхаб-и кирам. Ата Кейхаран научи два хадис-и шерифа от него.” При това Исхак бин Рахевейх рече: “О, Ебу Абдуллах (Бухари), позна това място сякаш си живял там.”

Юсуф бин Муса разказва: Бях в джамията на Басра. Един човек извика: “О, хора, занимаващи се с наука, Мухаммед бин Исмаил Бухари удостои със своето присъствие Басра. Който иска да се възползва от неговите знания, нека дойде!” Отидохме и видяхме един млад мъж да кланя намаз зад един стълб. След намаза го заобиколи голямо множество от хора. Помолиха го да седне и да им издиктува хадис-и шерифи. Той прие това тяхно желание и задиктува. После, същият човек, който беше обявил неговото идване, пак извика и каза: “Утре ще издиктува хадис-и шерифи на еди кое си място!” На другия ден надойдоха факихите, мухаддисите и другите учени да посетят имам Бухари. Около него се бяха насъбрали към хиляда души и чакаха да запишат хадис-и шерифи. Преди да издиктува, изнесе реч: “О, народе на Басра! Аз съм млад човек. Пожелахте да чуете от мен хадис-и шерифи. За да е в ползва на всеки от Вас, ще Ви издиктувам такива, каквито са предали учените на Басра.” Хората там го изслушаха с изумление. След тези слова започна да диктува свещени хадиси на голямата публика пред себе си. Рече: “Предавам Ви от Абдуллах бин Осман бин Хабле бин Еби Ревад от Басра, а той от Шубе, той от Мансур и той от другите предавачи, те от Салим бин Еби Джад, а той от Енес бин Малик, че един селянин е дошъл при Пейгамбера ни и му казал: “О, Расуляллах! Човек обича своя народ.”, при което Пейгамберът ни му отвърнал: **“Човек е с онзи, когото обича!”** После имам Бухари продължи така: “Вие не познавате този хадис-и шериф с тази верига на предаване. Вие го знаете по веригата на Мансур, който е предал от Салим.” После продължи да диктува и за един друг хадис-и шериф каза: “Вие го знаете по тази верига на предаване” и хем го издиктува по своята верига на предаване, хем изброи веригата, която бе известна на хората в Басра.

С тази своя висота в науката имам Бухари написа много книги. Част от тях са както следва:

1) Джамии-ус-Сахих: Най-голямото и известно произведение на имама. Прочуто е с името **“Сахих-и Бухари”**. Това е най-ценната му книга, събрала хадис-и шерифи. Имамът разказва защо е назвал тази книга с името “Сахих” по следния начин: “Видях насън Пейгамбера ни. Аз седях срещу него и с ветрило в ръка му правех вятър на благословеното му тяло, с което хем го охлаждах, хем отдалечавах от него мухите, които искаха да кацнат по благословеното му лице. Когато разказах този сън на големците, те го разтълкуваха така: “Ти ще отсееш хадис-и шерифите на Пейгамбера ни “алеихисселям” от лъжите, представяни за негови слова.” След това положих много старание и събрах сахих хадисите, с което книгата получи името “Сахих”.”

Хазрети имам Бухари “рахметуллахи алейх” написа тази книга в Месджид-и Харам. Преди да изпише всеки един хадис-и шериф, изпълни абдест, откланя два рекята намаз и легна на истихаре да му се покаже дали е добре да запише въпросния хадис-и шериф или не. Изпълняваше гусюл с водата Земзем, изпълняваше намаз в Кяабе във входа на Макам-ъ Ибрахим и записваше хадис-и шерифи, за които беше категорично, че са сахих според стабилните методи, поставени от него. Записа книгата от чернова на бела в сияйната Медина в Равда-и мутаххера между благословения гроб на Пейгамбера ни и неговия минбер. Самият той разказва как е написал тази книга по следния начин: “Благословените хадиси в **“Джами-ус-Сахих”** са подбор от 600 000 хадис-и шерифа. Преди да запиша всеки един от тях, изпълних гусюл, откланях два рекята намаз и легнах за истихаре, и чак след това го записах. Не съм изписал нито един от тях без да съм направил тези неща. Довърших я за 16 години. В тази книга написах сахих хадисите. Въпреки това хадисите, които не изписах, са далеч повече от изписаните.”

Тази му книга намери голямо уважение сред целия ислямски свят. Ебу Мухаммед Мусени – в проява на уважение и почит – изписа Коран-и керим и Сахих-и Бухари със златна вода.

2) Тарих-и Кебир; 3) Тарих-и Евсат; 4) Тарих-ис-Сагир; 5) Китаб-уд-Дуафа-ис-Сагир; 6) Ел-Едеб-ул Муфред; 7) Бирр-ул-Валидейн; 8) Тефсир-ул-Кебир; 9) Китаб-ул-Хибе; 10) Китаб-ул-Мебсут; 11) Китаб-ул-Феваид; 12) Есма-ус-Сахабе и още други.

Имам Бухари през последните години от своя живот се върна в Нишабур. Онези, които знаеха неговата висота в знанието, се насъбраха около него. Голямото внимание, на което беше обект, предизвика завистта на определени кръгове и започнаха да проявяват лошо поведение. Имамът напусна това място и отиде в Бухара. Когато пристигна там, валията Халид бин Ахмед изпрати вест на имам Бухари и му доложи своето желание, че иска от него да дойде заедно със своите книги и да представи тяхното

съдържание. Освен това поиска от него да изнесе частни уроци по хадис на синовете си. Имам Бухари му отговори: “Аз не бих принизил знанието, довеждайки го до вратата на управника. Ако искаш да изучиш наука, ела в месджидата или в моя меджлис у дома.” А по отношение на синовете му каза: “Не бих се отказал да дам уроци по хадис-и шерифи на мнозина заради няколко души.” Валията заповяда на имам Бухари да напусне Бухара. Имамът го послуша и излезе оттам и остави наказанието на валията на Аллаху теалю. Още преди да е изминал един месец валията беше отнет от длъжност. Качиха го на магаре и го прекараха през целия град, заповядвайки му да вика: “Ето това е краят на злосторника!” Всеки от онези, които причиниха мъка на имам Бухари, следвайки словата на валията, беше сполетян от различна беля за поука и назидание.

Когато населението на Семерканд научи, че имам Бухари напуска Бухара, поканиха имама в своя град. Имам Бухари прие тяхната покана, но отивайки за там, научи, че част от хората в града го искат, а друга не го иска. Реши да остане при своите роднини в Хартенк. Това поведение на хората го нажали и потисна. След текеджд намаз вдигна ръце и отправи следната дуа: “О, Господи! Земята се оказа тясна за мен въпреки своята широта. Вземи ме при себе Си!” Същия месец се разболя и вечерта на рамазан байрама почина.

Абдулвахид бин Адем Тевависи разказва: “Сънувах Пейгамбера ни “салляллаху алейхи ве селлем”. Спря се на едно място заедно с част от Есхаб-и кирам. Доближих се до тях и им дадох селям. Приеха го. Запитах Расулюллах каква мъдрост се крие в това да стоят там, а той ми отговори: “Чакам Мухаммед бин Исмаил Бухари.” След няколко дни научих за смъртта на хазрети имам Бухари. Пресметнах и установих, че е починал в момента, когато съм видял този сън.”

Когато почина, имамът започна да се поти по странен начин, докато съблекат дрехите му. Беше на 62 години. Няколко дни след погребението от гроба му започна да се разнася красив аромат, който продължи с дни наред. Върху гроба му слезе халка от светлина и всички свидетели се зачудиха.

Реджа бин Мурджи казва: “Той беше едно доказателство за величието на Аллаху теалю.”

Неджм бин Фадл разказва: “Сънувах Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”. Хазрети имам Бухари беше зад него. Стъпваше точно върху стъпките на Расулюллах.”

Част от хадис-и шерифите, предадени от имам Бухари “рахметуллахи алейх”, са както следва:

“Аллаху теалю повели да се запишат добрините и злините. После ги разясни. Ако някой възнамери да извърши добро, но не го направи, Аллах при себе Си ще му напише севаба за едно извършено добро и ще го умножи по 700 и повече пъти. Ако възнамери да извърши зло, но се

откаже, Аллах ще му напише севаба на едно извършено добро. А ако хем възнамери, хем извърши зло, Аллах ще му напише един грях.”

“Три души преди вас (от предишните общности) бяха поели на път. Влязоха в една пещера, за да прекарат нощта. Междувременно от планината се търкулна скала и запуши входа на пещерата. Казаха си: “Никой не би могъл да ни спаси оттук, освен ако се помолим на Аллах в името на добрите си дела.” Един от тях рече: “О, Аллах мой, аз имах много стари майка и баща. Нито на децата, нито на животните не им давах да изпият нещо, преди да съм дал на своите родители. Един ден бях отишъл някъде далече за събиране на дърва. Не успях да се завърна, докато легнат да заспят. Подготвих им вечерята, но ги заварих заспали. Не видях за подходящо нито да ги събудя, нито да изпием семейно вечерното мляко преди тях. С купичка в ръка зачаках да се събудят. Сетне настана зора. Децата плачеха от глад около краката ми. Майка ми и баща ми се събудиха и изпиха вечерното си мляко. О, Аллах мой, ако съм направил това дело в името на Твоето доволство, избави ме от белята, която ни причини тази скала.” Скалата се отмести за малко, но не толкова, че да се излиза оттам.” Вторият каза така: “О, Аллах мой, чичо ми имаше една дъщеря, обичах я толкова силно, колкото един мъж би могъл да заобича една жена. Предложих ѝ да бъдем заедно, но не прие. След няколко години, когато беше сполетяна от немотия, предложи да ми се отдаде срещу 120 жълтици. Дадох ѝ ги. Тъкмо ми се беше отдала възможност и рече: “Бой се от Аллах и не се доближавай до мен без право.” И аз се побоях от Аллах, отдалечих се от това момиче, което много обичах, и жълтиците оставих за нея. О, Аллах мой, ако съм направил това дело само в името на Твоето доволство, избави ни от тази беля, от която сме сполетени.” Входът на пещерата се отвори още, но не дотолкова, че да излязат. Третият сред тях рече: “О, Аллах мой, наех срещу пари работници и им платих. Само един от тях напусна своята работа и отиде без да си е получил заслуженото. Аз отделих неговия дял и го инвестирах за негова сметка, и го умножих. Имотът за негова сметка се увеличи. След време мъжът дойде и ми каза:

- Дай ми отплатата!

- Тези камила, вол и овца, които виждаш, са от умножението на твоята отплата. Вземи ги!

- О, рабе на Аллах, не се подигравай с мен.

- Не се подигравам, истина ти говоря.”

При това отнесе своя имот и си замина. Не остави нищо. О, Аллах мой, ако съм извършил това дело в името на Твоето доволство, избави ни от тази беля!” Скалата се търкулна от входа на пещерата и те излязоха.”

“Аллаху теаля се радва за покаянието на Своя раб повече, отколкото някой от вас, когато намери своята камила, бивайки я изгубил в безлюдна пустиня.”

“Силен е не онзи, който побеждава хората в борба, а онзи, който пази самоконтрол в момент на гняв.”

“В Бени Израил имаше трима, единият с петниста кожа, другият плешив, а третият сляп. Аллаху теаля пожела да ги изпита. Изпрати им едно меляике. То дойде при мъжа с петниста кожа и го запита:

- Кое ти е най-голямото желание?

- Красив цвят на кожата и заличаване от мен на онова, което изглежда отвратително в очите на хората.

Меляикето веднага го избърса и отвратителният вид на мъжа се изчисти и кожата му се разхубави. Меляикето го запита:

- Коя стока ти е най-любима?

- Камилата.

Даде му се бременна камила в десетия месец и меляикето му каза: “Нека Аллах я стори с берекет за теб.” После отиде при плешивия мъж и го запита:

- Кое ти е най-голямото желание?

- Красива коса и заличаване от мен на онова, което кара хората да се отвращават от мен.

Меляикето веднага го избърса и отвратителният вид на мъжа се изчисти, красива коса никна по главата му. После меляикето го запита:

- Коя стока ти е най-любима?

- Кравата.

Даде му се бременна крава и меляикето му рече: “Нека Аллах я стори с берекет за теб.” После отиде при слепия мъж и го запита:

- Кое ти е най-голямото желание?

- Дженаб-ъ Хак да ми възвърне зрението, че да видя хората.

Меляикето избърсва окото му и Аллаху теаля възвърна зрението на слепеца. После меляикето го запита:

- Коя стока ти е най-любима?

- Овцата.

При това му беше дадена плодовита овца. Камилата, кравата и овцата родиха. На първия камилите, на втория кравите, а на третия овците изпълниха по една цяла долина. После меляикето дойде при първия, придобивайки неговия предишен вид с петниста кожа и рече:

- Беден човек съм аз. Средствата ми за пътя се изчерпаха. Днес ще мога да стигна до мястото, където искам, първо с помощта на Аллах, второ с твоята. В името на Онзи, който ти стори цвета и кожата красиви, искам днес от теб една камила, с която да приключа своето пътуване.

- Има много места, където бих могъл да я дам.
- Аз сякаш те познавам. Ти имаше петниста кожа, хората ти се отвърщаваха и беше беден. Аллах те дари с имот, нали?
- Имотът ми е наследен от моя дядо и баща.
- Ако лъжеш, нека Аллах те върне в предишния ти вид.

После прие вида на плешивия мъж и дойде при него и му наговори същите неща, а той даде същите отговори. Меляикето му каза: “Ако лъжеш, нека Аллах те върне в предишния ти вид.” После прие вида на слепия мъж и дойде при него, рече му:

- Беден пътник съм аз. Средствата ми да продължа пътя се изчерпаха. Днес бих успял да стигна до своята цел първо с помощта на Аллах, второ с твоята. В името на Онзи, който ти възвърна зрението, искам от теб една овца, с която да приключа своето пътуване.

- Бях слепец и Аллаху теая ми възвърна зрението. Ето защо вземи онова, което искаш и остави онова, което искаш. Кълна се в Аллах, че няма да ти причиня трудност в нищо, което си взел в Негово име.

- Нека имотът бъде твой. Това бе изпитание за вас. Аллах прояви доволство към теб и гняв към другите ти приятели.”

“Аллаху теая казва: “Ще обявя война на онзи, който прояви вражда към един от Моите приятели!”

“Двуличникът носи три признака: Лъже, не спазва своето обещание и ако му се повери нещо, изменя!”

“Ако някой е посегнал без право на честта и имота на своя брат, нека му иска прошка преди Деня, в който няма злато и сребро. Ако ли не, в зависимост от величината на гнета, ще бъдат отнети добрите му дела и предадени на онеправдания, а ако няма добрини – ще нарами греховете на онеправдания.”

“Мюсюлманинът е брат на мюсюлманина. Той не би угнетил своя брат и не би го оставил в ръцете на врага. Който помогне на своя брат по религия и задоволи негова нужда, ще бъде подпомогнат от Аллах. Който заличи едно страдание на един мюсюлманин, ще му бъде отнето – в замяна на това – едно страдание от страданията на Къямета. Който прикрие недостатък на един мюсюлманин и Аллах ще прикрие неговия в Съдния ден.”

“Всички вие сте пастири и пазачи, отговорни сте за онези под ваша власт. Началниците също са пазачи и са отговорни за своите служители. Жената е пазач в дома на своя мъж. Тя е отговорна за него. Накратко, всички вие сте пазачи и сте отговорни за онези под ваша власт.”

“Ибни Мес’уд “радияллаху анх” запитва:

- О, Расуляллах, кое е най-любимото дело при Аллах?
- Да се изпълни намаз на време.
- След намаза?

- Да се върши добро на майка и баща.

- След него?

- Джихад по пътя на Аллах.”

“Големите грехове са да се съдружава с Аллах, да се въстава срещу майка и баща, да се убива без право и да се дава лъжлива клетва.”

“Един човек дойде и запита:

- О, Расуляллах, какво бихте казали за онзи, който обича един народ, но не може да извърши техните дела?

- Човек е с онзи, когото обича.”

“Име седем групи хора, които Аллаху теалю ще постави на сянката на Арша в ден, в който няма никаква сянка:

1. Справедливия управник;

2. Младеж, израснал в служба на Аллаху теалю;

3. Онзи, чието сърце е обвързано с месджидите;

4. Онези, които се обичат, срещат и разделят в името на Аллах;

5. Онзи, който е бил повикан от красива жена с власт, но ѝ отговорил с “Аз се боя от Аллах!”

6. Онзи, който дава садака тайно, така че лявата ръка не вижда онова, което дава дясната.

7. Онзи, който споменава Аллах на уединено място и очите му се изпълват със сълзи.”

“Расул-и екрем “алейхисселям” качи зад себе си върху седлото на своята камила Муаз “радияллаху анх” и трикратно се обърна към него с думите: “О, Муаз!”, а той всеки път му отговори с: “Леббейк (Заповядайте, кажете), о, Расуляллах!”, при което Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” рече:

- Ако някой засвидетелства с искреност, че няма друго истинско божество, освен Аллах, и че Мухаммед (алейхисселям) е Негов раб и пророк, Аллах ще стори харам за него Джехеннема.

- О, Расуляллах нека предам тази блага вест на хората, че да се зарадват.

- Ако я кажеш, биха разчитали на нея (биха престанали да вършат полезни дела).”

Муаз “радияллаху анх” от страх от отговорност предаде този хадис-и шериф, когато умираше.”

“Един човек дойде при Пейгамбера ни “алейхисселям” и му каза: “Останах без сила поради глад.” Пейгамберът ни “алейхисселям” прати вест на една от своите съпруги, а тя отвърна: “Кълна се в името на Аллах, че при мен няма нищо, освен вода.” После изпрати на другата и тя отвърна по същия начин и така поред всички съпруги. След това Расулюллах “алейхисселям” рече на своя Есхаб: “Кой би могъл да го нагости тази нощ?” Един от Енсар отговори: “О, Расуляллах! Аз бих го нагостил.” Той заведе у тях своя гостенин и рече

на жена си: “Подготви нещо за гостенина на Пейгамбера “алейхисселям”!” Жената рече: “Има храна, колкото за децата.” Мъжът ѝ каза: “Тях ги утеши с нещо, а ако искат да дойдат на трапезата, приспи ги. Когато нашият гост пристъпи у дома, загаси кандилото.” Когато гостът дойде, сложиха софрата и ядоха в тъмнината. Храната беше в малки количества. Гостът не забеляза това, а стопанинът се престори, че яде, но легна гладен. Когато на другия ден дойдоха при Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”, той им каза: “Аллаху теаля е доволен от вашето поведение снощи към вашия гост.”

“Има много говеещи, които печелят само глад и има много кланящи намаз, които печелят само безсъние.”

“Аллаху теаля не отнема знанието като го изтръгва от гърдите на учените. Отнема го чрез смъртта на учените. Когато не останат учени, хората ще приемат за водачи невежите, а те ще дават фетви без да знаят. Самите те ще напуснат правия път и ще изкарат и другите от него.”

“Ебу Хурайра “радияллаху анх” разказва: “Расул-и екрем “алейхисселям” ми възложи да пазя нещата, дадени като садака-и фитр. Дойде един човек и започна да гребе фурми с шепи. Хванах го и му казах: “Ще те отведе при Расул-и екрем “алейхисселям”.” Отвърна ми: “В много трудно положение съм. Имам семейство.” И аз го пуснах. Сутринта Расул-и екрем “алейхисселям” ме запити: “О, Ебу Хурайра! Какво стори човека, когото хвана снощи?” Отвърнах му: “О, Расуляллах! Каза, че е в голяма нужда и има семейство. Съжалих го и го пуснах.” Пейгамберът ни каза: “Излъгал те е, ще дойде пак!” Съдейки по думите на Расул-и екрем “алейхисселям”, разбрах, че ще дойде пак и го зачаках. Дойде и започна да гребе фурми с шепи. Хванах го и му казах, че ще го отведе на хазрети Пейгамбера, а той ми отвърна: “Остави ме, защото съм в нужда и имам деца. Повече няма да идвам.” Съжалих го и пак го пуснах. Сутринта Расул-и екрем “алейхисселям” пак ме запити:

- О, Ебу Хурайра, какво стори онзи, когото залови снощи!
- Каза, че е в нужда и има семейство. Съжалих го и го пуснах.
- Излъгал те е, ще дойде пак.

Зачаках го да дойде за трети път. Веднага започна да взема от фурмите с шепи. Хванах го и му казах:

- Ще те отведе при хазрети Пейгамбера. Това е третия път, в който идваш. Казваш, че няма да дойдеш ала идваш пак.
- Остави ме, ще те науча на някои думи, с които Аллаху теаля ще те дари с полза.
- Кой са тези думи?

- Когато легнеш да спиш, изчети Айет-ел-Курси. С повелята на Аллах до теб непрестанно ще стои един пазач и шейтанът ще се отдалечи от теб. Това състояние продължава до сутринта.

И аз го оставих. Сутринта Расулюллах “алейхисселям” ме запитва:

- Какво направи с онзи, когото залови снощи.

- О, Расуляллах! Каза, че ще ме научи на няколко думи, чрез които Аллах ще ми помогне и аз го пуснах.

- Какви са тези думи – запитва ме той и му ги казах, след което Расул-и екрем “алейхисселям” ми рече – Внимавай, лъжец е, но този път ти е казал истината. О, Ебу Хурайра! Знаеш ли с кого разговаря от три дни?

- Не!

- Той бе Шейтанът!”

“Най-обичам сред вас онзи, който е с най-красив морал.”

“Свянът е от вярата, а вярващият е в Дженнета. Фухшът (покварата) е зло, а злите са в Джехеннема.”

“Не се боя, че ще станете съдружаващи след мен. Боя се, че ще се пристрастите към земно, заради което ще убиете един друг и сетне ще бъдете погубени като предишните общности.”

“Ако Аллах иска да дари някого с добро, сторва го учен по фъкх.”

“Знанието се изучава от учител.”

“На всеки покойник сутрин и вечер му се показва мястото в Съдния ден. На онзи за Дженнета му се показва мястото в Дженнета, а на онзи за Джехеннема му се показва мястото в Джехеннема.”

“Меляикетата Мункер и Некир, след като подложат покойника на въпроси, му казват: “Виж своето място в Джехеннема. Той го смени и те дари с място в Дженнета.” Покойникът вижда и двете места заедно.”

“Ако можехте да го скриете, щях да се помоля да чуете гробното мъчение, както го чувам аз.”

“Ебу Сулейм “радияллаху анх” от Есхаб-и кирам “радияллаху анхум” разказва: “Расулюллах “алейхисселям” беше заспал до мен. Благословеното му лице се потеше като перли. Когато събирах благословената му пот на едно място, той се събуди и ме запитва какво правя. Рекох: “О, Расуляллах! Искам моите деца да спечелят берекет с благословената Ви пот.” Добре постъпваш, отвърна той “салляллаху алейхи ве селлем”.”

“Расулюллах “алейхисселям” запитва Есхаб-и кирам: “Ако един човек има река пред своята къща и се къпе в нея по пет пъти на ден, би ли могло да остане мръсотия по него?” Рекоха: “Не, о, Расуляллах.” Продължи: “Ето, по същия начин малките грехове на онези, които кланят петкратен намаз, ще бъдат опростени.”

“Когато настане месец рамазан, вратите на Рая се отварят, на Ада се затварят, а шейтаните биват завързани.”

“Ако някой приеме за свое задължение да държи орудж през месец рамазан и зачака неговия севаб от Аллаху теаля, миналите му грехове ще бъдат опростени.”

“Най-добрите хора са тези в моето време (т.е. Есхаб-и кирам). Най-добрите след тях са онези, които ще дойдат подир тях (т.е. Табиин). А най-добрите след тях са онези, които ще дойдат подир тях (т.е. Тебе-и табиин). След тях лъжата ще се разпространи. Не вярвайте на техните слова и дела.”

“Учените са наследниците на пейгамберите.”

“Застъпничеството ми става ваджиб за онзи, който посети моя гроб.”

“Онзи, който ми приписва слово, което не съм казал, ще бъде сторен да седне върху колове от огън в Джехеннема.”

“Сред нещата, които човек яде, най-полезни са онези, които е спечелил със свой труд. Пейгамберът на Аллах – Давуд “алеихисселям” – печелеше със свой труд.”

“Който иска обилно препитание и дълъг живот, нека посещава своите близки роднини.”

“Аллаху теаля не проявява милост към онзи, който не проявява милост към хората.”

“Всяко добро е садака.”

Източници

- 1) Сахих-и Бухари**
- 2) Ел-А'лям; том 6., стр. 34**
- 3) Техзиб-ут-Техзиб; том 9., стр. 47**
- 4) Там Илмихал Сеадет-и Ебедийе (48. издание); стр. 1045**
- 5) Есхаб-и Кирам; стр. 205**
- 6) Вефаят-ул-А'ян; том 4., стр. 188**
- 7) Тарих-и Багдад; том 2., стр. 4**
- 8) Техзиб-ул-Есма вел-Люга; том 1., стр. 27**
- 9) Табакат-уш-Шафиййе; том 2., стр. 212**
- 10) Табакат-ъ Ханабиле; том 1., стр. 271**
- 11) Шезерат-уз-Зехеб; том 2., стр. 134**
- 12) Иршад-ус-Сари; том 1., стр. 31**
- 13) Кешф-уз-Зунун; том 1., стр. 541**
- 14) Камус-ул-А'лям; том 2., стр. 1251**
- 15) Тезкирет-ул-Хуффаз; том 2., стр. 555**
- 16) Табакат-ул-Муфессирин; том 2., стр. 100**
- 17) Ел-Бидайе вен-Нихайе; том 11., стр. 24**
- 18) Есма-ул-Муеллифин; том 2., стр. 16**
- 19) Мир'ат-ул-Джинан; том 2., стр. 167**

- 20) **Мифтах-ус-Сеаде**; том 2., стр. 130
- 21) **Ел-Любаб**; том 1., стр. 231
- 22) **Ен-Нуджум-уз-Захире**; том 3., стр. 25
- 23) **Фихрист**; стр. 230
- 24) **Му'джем-ул-Муеллифин**; том 9., стр. 52
- 25) **Рехбер Ансиклопедиси**; том 3., стр. 109
- 26) **Ислям Алимлери Ансиклопедиси**; том 3., стр. 217
- 27) **Ислям Тарихи Ансиклопедиси**; том 3., стр. 122

Ебу Мансур Матуриди и Ебул Хасен Ешари

Ебу Мансур Матуриди (има́м Матуриди): Първият от двамата имами по акида на ехли суннет. Името му бе Мухаммед бин Мухаммед с кунйе Ебу Мансур. Роди се в градчето Матурид до Семерканд през 852 (238) г. и почина през 944 (333) г. в Семерканд. Родът му опира до Ебу Еййуб Халид бин Зейд ел-Енсари “радияллаху анх” от Есхаб-и кирам.

Още малък започна да изучава наука. Знанията по акида и фъкх, предавани от имам а’зам Ебу Ханифе, ги изучи от Ебу Наср-ъ Ияд, който бе муджтехид по акида. Останалите ислямски и природни знания ги изучи от другите улеми на времето. Живя във време, когато Аббасидската държава губеше сила и се формираха нови ислямски държави, и различни политически и идейни групи водеха взаимна борба. Има́м Матуриди получи солидно образование, стана специалист в ислямските науки, написа многобройни книги и превъзпита многобройни ученици, чрез които разпространи ехли суннитската вяра. Превъзпита големи учени и праведници като Хаким Семерканди (Ебул-Касъм Исхак бин Мухаммед), Ебу Мухаммед Абдулкерим бин Муса ел-Пездеви, Ебул-Лейс ел-Бухари и Ебул-Хасен Али бин Саид. Събра ехли суннитската вяра, предавана по веригата има́м Ебу Ханифе – Табиин и Есхаб-и кирам – Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”. Доказа ги с логически и ислямски аргументи. В своите географски ширини и времена защити вярата на ехли суннет и я обясни по разбираем за хората начин. Положи старание да ги задържи по правия път. Групира и разясни с логични и ислямски аргументи знанията по акида, изложени в книги на има́м Ебу Ханифе, като “Ел-Фикх-ул-Екбер”, “Ер-Рисале”, “Ел-Фикх-ул-Ебсат”, “Ел-Алим вел-мутеаллим” и “Ел-Васъййе”. С характерен за себе си метод за убеждаване отговори на еретичните секти и ги обори. Написа опровержения за техните идеи и опази чистите мюсюлмани от попадане в ерес. Стана муджтехид има́м в знанията по ехли суннитски келям. Последователите по този път бяха наречени матуридийе. Неговите ученици и учениците на неговите ученици написаха стотици книги и предадоха тази правилна вяра на следващите поколения.

Имам Матуриди, прекарал целия си живот в служба и разпространение на ехли суннет, написа многобройни книги. Част от тях са както следва:

- 1) Китаб-ут-тевхид: Тази книга оборва еретичните убеждения по прекрасен начин и разяснява вярата на ехли суннет.
- 2) Те'вилят-ул-Кур'ан: Отнася се до науката тefsир и е от изключително рядко срещана величина. Семерканди има голям шерх към нея.
- 3) Редду Еваил-ил-Едилле лил-Ка'би ве Беяну вехм-ил Мутезиле: Оборва мутезиле.
- 4) Ер-Редду аля усул-ил-Карамита: Оборва сектата карамита.
- 5) Редду китаб-ил-имаме ли Ба'зир-Ревафиза: Оборва шиитите, т.е. враговете на Есхаб-и кирам.
- 6) Китаб-ул-макалят фил-келям: Книги за науката келям.
- 7) Ме'хаз-уш-шер'ийе: Отнася се до науката фъкх.
- 8) Китаб-ул-джедел: Книга за науката усул-и келям.

Ебул Хасен Ешари (имам Ешари): Един от двамата имами на ехли суннет по акида. Името му бе Али бин Исмаил с кунйе Ебул-Хасен. Роден е в Басра през 266 (879) г. и почина в Багдат през 330 (941) г. Погребан е в гробището между входа на Багдат и Керх. Родът му опира до Есхаб-и кирам. Потеклото му бе както следва: Али бин Исмаил бин Исхак бин Салим бин Исмаил бин Абдуллах бин Муса бин Билял бин Еби Бурде бин Ебу Мусел-Еш'ари.

Първоначално имам Ешари бе ученик на своя доведен баща и на мутезилитския мутекеллим Ебу Али Джуббаи (учен по мутезилитска акида). До 40 годишна възраст живя като мутезилия и стана един от най-известните имена на тази секта. След 40 годишна възраст се отвърна от тази ерес по следния начин: През първите дни на свещения месец рамазан сънува Пейгамбера ни "салляллаху алейхи ве селлем", който му каза: "Помогни на пътя, който се предава от мен!" В средата на рамазана пак го сънува. Този път Расулюллах му каза: "Какво стана с моята заповед? Помогни на моята Сунна и последвай този път!" След този сън се отказа да се занимава с науката келям. За трети път сънува Пейгамбера ни "алейхиссаяту vessелям" двадесет и седмата нощ на рамазана, който му каза:

- Какво стана с моята заповед?
- Напуснах науката келям и се вкопчих за Коран-и керим и науката хадис.
- Заповядах ти да помагаш на пътя, предаван от мен, т.е. на моята Сунна?
- Как да напусна мутезилитския път, чиито теми и доказателства изучих цели тридесет години?
- Аллаху теая ти помогна със Своята божествена помощ. Ако не го знаех категорично, не бих ти повелил това!

След като се събуди, имам Ешари си каза: "Отвъд правдата няма нищо друго, освен заблуда!" и се отвърна от мутезиле и прие ехли суннитската

вяра. Цели петнадесет дни не излезе от своята къща. Проучи нещата из основи и прегледа всички теми и въпроси. После отиде в джамията на Басра, качи се на кюрсията и имам Ешари – който дотогава беше един от силните и прочути имами на мутезиле – се обърна към джемаата с думите: “О, хора! Отдавна не излизам пред вас. Поразмислих и проучих със съвест. Прегледах всички доказателства при мен и предприех труден избор. Сетне помолих Аллаху теаля да ме напъти в правия път. Отказах се от цялата мутезилитска вяра и се спасих.” Обяви на всички, че е приел ехли суннитската вяра.

Отхвърли всичко, което преди беше написал за мутезиле. Започна да пише книги за ехли суннет и да ги раздава. До сетен дъх положи големи усилия да разпространи вярата на ехли суннет.

С тази голяма рокада науката келям се спаси от ръцете на мутезиле. Имам Ешари, който беше опасен в ръцете на мутезиле, сега се превърна във водача на мюсюлманите по правия път. Тази промяна се превърна в голям успех за ехли суннет. Влиятелните и опасни имена на мутезиле претърпяха голямо поражение при дебати с имам Ешари. Дотолкова ги притисна на тясно, че всички заизглеждаха като малки и безсилни мравки. Срази своя учител Ебу Али Джуббаи, който бе виден учен на мутезиле. Макар да бе много известен, остана безсилен да отговори на имам Ешари.

Ебу Сехл Су’люки разказва: “В един меджлис се разрази голям дебат между Ебул-Хасен Ешари и многобройни мутезилии. Всички те един по един бяха сразени от него и замлъкнаха. Сетне никой повече не посмя да му каже нещо. Когато за втори път отиде на такъв дебат, никой от мутезиле не посмя да застане пред него. Сетне един от тамошния джемаат каза: “Запиши “Избягаха!” и окачи на вратата!”

Имам Ешари изучи науките тefsир, хадис и фъкх от прочутите учени на времето, като Зекерия бин Яхия ес-Саджи, Ебу Халифе ел-Джумхи, Сехл бин Серх, Мухаммед бин Якуб ел-Мукри и Абдуррахман бин Халеф ед-Даби. Петъчните дни отиваше на уроците на Ебу Исхак Мервези в Джами-и Менсур по хадис, а самият той учеше Ебу Исхак Мервези на келям.

Имам Еш’ари бе учен и евлия и в науката тасавуф. Ебу Исхак Исферани казва: “Моето знание в сравнение със знанието на Шейх Ебул-Хасен Бахили е като капка в морето. Чух от него да казва: “Моето знание в сравнение с това на Ебул-Хасен Ешари е като капка в морето.”

Имам Ешари говореше много приятно, ясно и убедително. Ето защо преди да се покае неговият учител Джуббаи го пращаше на дебати вместо да отиде сам. Водеше борба за разкриване на истината и не се изморяваше да пише и говори в тази връзка. Неговото време бе такова, че мутезиле безмилостно нападаше ехли суннет и дори упражняваше насилие върху него. Валиите и кадиите бяха станали мутезилии. Разпространяваха своите еретички убеждения, отклоняваха хората и си играеха с тяхната вяра. В този период имам Ешари и другите учени на ехли суннет пишяха книги и

поразяваха еретичните идеи на мутезиле. Имам Ешари влизаше в разгорещени дебати с тях и ги побеждаваше. Когато го запитаха защо влиза в такива спорове и дори отива при самите държавници, отговаряше: “Те са заели постове на валии и кадии. Поради своето високомерие не биха дошли при нас. А ако и ние не отидем, как ще се прояви истината? Как ще узнаят за наличието на хора, които разпространяват ехли суннет?”

Ебу Абдуллах ибни Хафиф разказва: “На младини бях отишъл в Басра да видя имам Ешари. Когато пристигнах, заварих един възрастен, величествен и красив мъж. Запитах го:

- Къде е къщата на Ебул Хасен Ешари?
- Защо го търсиш?
- Обичам го и искам да го видя.
- Ела тук утре рано сутринта.

Рано на другата сутрин дойдох на това място и ме заведе в къщата на един от тамошните първенци. Когато влязохме вътре, всички му посочиха място и седна там. Известните улеми на мутезиле се бяха събрали за муназара. Когато влязохме и седнахме, мутезилиите започнаха да задават различни въпроси на един от учените помежду си. Той започна да им отговоря. Човекът, който ме доведе там, излезе пред него и започна да го оборва, с което мутезилията остана без аргументи и млъкна. Толкова убедително говореше, че му се възхитих. Запитах един човек до мен: “Как се казва той?” Рече ми: “Ебул-Хасен Ешари!” Когато излязохме от тази къща, пак затичах подир него и го наближих. Запита ме:

- Как какъв определяш имам Ешари и неговия хизмет?
- Като изумителен!
- Ваша милост, защо Вие пръв не подхванахте една тема за дебат, а се присъединихте, когато те Ви запитаха?
- Ние не пристъпваме напред, за да водим разговор с тях ала когато кажат нещо грешно в религията на Аллаху теаля, ги оборваме. Показваме им истината и им я обясняваме.

Имам Ешари написа много книги, води много дебати и възпита ценни ученици, с които направи голяма услуга за разпространението на ехли суннет и напътване на хората. Част от неговите възпитаници са както следва: Ебу Абдуллах Мухаммед бин Абдуллах, Ебул-Хасен Бахили, Ебу Абдуллах бин Хафиф Ширази, Хафъз Ебу Бекр Джурджани ел-Исмаили, Шейх Ебу Мухаммед Табери ел-Ъраки, Захир бин Ахмед Серахси, Ебу Абдуллах Хамевейх ес-Сайрафи и Димняни. Ебу Абдуллах Таи от тях бе учителят на имам Ебу Бекр Бакълляни. Ебул-Хасен Шазили пък бе учител на Ебу Исках Исферани и учителя на неговия учител Ебу Бекр Фурек. Тази личност бе от сектата имамаййе, но след един научен дебат с Ебул-Хасен Ешари видя своята грешка, напусна имамаййе и прие ехли суннитската вяра. Разпространи вярата, която бе научил от имам Ешари, в Басра. Ибни Хафиф, от друга страна, който бе от най-видните ученици на имам Ешари,

стана известен като Шейх-и Ширазийин (Шейхът на народа в Шираз). Друг негов известен ученик, а именно Димяни, стоеше до имама по време на дебати, заедно с Ибни Хафиф. Ебу Абдуллах Хамевейх ес-Сайрафи изучи наука от имама дълги години. После се върна в своята родина Шираз и обучи многобройни ученици. Разпространи знанията по акида, които бе научил от имам Ешари, в цялата си родина. Шейх Ебу Али Захир пък разпространи знанията на ехли суннет в Хорасан. Чрез тези усилия на имам Ешари и неговите многобройни ученици мезхебът и вярата на ехли суннет се разпространиха на Изток и Запад. След 300. година се разпространи в Ирак и Иран. Стана официалният мезхеб на селджукските управници. По-късно беше защитен от атабейовете и разпространен из Багдад и Шам. Когато Селяхуддин-и Еййуби превзе Египет, се разпространи и там.

Книгите на имам Ешари са в пет групи:

1. Тези, които написа до 40 годишна възраст във времето, когато беше мутезилия, и после се отрече от тях.
2. Опровержения на философи, евреи, християни и огнепоклонници.
3. Опровержения на хариджии, мутезилии, шиити и захирии.
4. Такива, в които се разглеждат отделни теми.
5. Отговори на въпроси, които са му отправени.

Ебул-Хасен Ешари има твърде много книги. Ибни Асакир е записал техните имена, предавайки от Ибни Фурек, в своята книга **“Тebийн”**. Самият имам Ешари има книга на име **“ел-Умед”**, в която е изредил своите произведения. Част от книгите, споменати в **“Ел-Умед”** са както следва: **“Китаб-ул-Фусул”**, **“Муджез”**, **“Халк-ул-ефал”**, **“Иститаа”**, Книга за качествата на Аллаху теаля, **“Ел-Лума фи’р-редди аля ехли’з-зейги ве’л-бида”**, **“Рисалет-ул-Иман”**, **“Китаб-ул-Фунун”**, **“Китаб-ун-Невадир”**, **“Ел-Джевхер фи’р-Редди аля ехли’з-Зейги вил-Мункер”**, **“Мекалят-ул-фелясифе”**, **“Джеваб-ул-Хирасанийун”**, **“Рисале кетеббиха иля ехли’с-сагр би баб-ул-ебваб”**, **“Макалят-ул-ислямийин”**, **“Ел-Ибане ан усул-уд-дияне”**, **“Кавл-ул-джумлят”**, и такива, опровергаващи реанкарнацията, християните и много други. Според преданието на Ибни Асакир тефсирът на Ебул-Хасен Ешари е бил 300 тома.

Имам Матуриди и имам Ешари са двама велики имами, който разпространиха вярата на ехли суннет и се превърнаха в имами по акида. Водачът на ехли суннет е имам Ебу Ханифе **“радияллаху анх”**, а те са двамата имами по ехли суннитска вяра.

Имам Ебу Ханифе както събра знанията по фъкх и ги групира и раздели на направления, и положи свои методи, така и събра знанията по вяра, предавани от Расулюллах **“алейхисселям”** и Есхаб-и кирам **“радияллаху анх”** и научи на тях стотиците си възпитаници. Сред тях израснаха специалисти в илм-и келям, т.е. в знанията по акида. Ебу Бекр-и Джурджани, който бе възпитаник на имам Мухаммед Шейбани, стана

световно известен, а неговият ученик Ебу Насър-ъ Ияд възпита и обучи имам Матуриди, който записа в книги знанията по акида, предадени от имам Ебу Ханифе. Поде борба срещу еретиците, подсили вярата на ехли суннет и я разпространи навсякъде.

Имам Ешари, от своя страна, е обучен от учениците, идващи по веригата на имам Шафи. Тези двама велики имами разясниха вярата, предавана от Есхаб-и кирам, Табиин и Тебе-и табиин, разделиха я на теми и поясниха по разбираем за всеки начин. Те никога не напуснаха мезхеба ехли суннет, общия мезхеб на своите учители.

Тези имами, техните учители и учителите на техните учители, т.е. имамите на четирите мезхеба, и техните последователи, са еднакви по отношение на вяра. Т.е. следват един мезхеб във вярата и той се нарича ехл-и суннет вел джемаат, защото ислямът повелява хората да следват само една вяра. Основите на тази вяра са предадени лично от Пейгамбера ни Мухаммед “алеихисселям”. Както Мухаммед “алеихисселям” събщи на хората битието на Аллаху теаля, Създателя на всичко, така и събщи начина, по който трябва да се вярва в Него и в Неговите повели и забрани. Правилната и чиста вяра е възможна само чрез пълна и непосредствена (без никакво съмнение) вяра във всичко, съобщено от него. Видно е, че дори и малко отклонение в тази насока, колкото косъм, е равносилно на отклонение от неговия път. Всички оправдания в тази насока, били то такива, които се опират на религиозни, политически, чисто човешки, социални и други причини, не биха имали никакво основание, защото ислямът категорично забранява делението във вярата.

Есхаб-и кирам нямаха никакво делене във вярата. Сред последвалите ги поколения обаче такова разделение се появи и с времето броят на еретичните секти (реформатори в исляма, ехл-и бидат) достигна до 72. Макар причините за тяхната поява да са различни, те биха могли да бъдат обобщени най-общо по следния начин:

- фитнета, предизвикани от лицемери и последователи на други религии;
- своеволно разбиране на неясните айети в Коран-и керим;
- усилия за вмъкване в исляма на староиндийска и старогръцка философия, и огнепоклоннически убеждения;
- неразбиране на делението на Есхаб-и кирам в иджтихада;
- превръщане на различните иджтихади на Есхаб-и кирам в средство за постигане на политически цели;
- бързото разрастване на ислямската империя и, вследствие от това, опитите на някои общности, неразбрали и недоасимилирали исляма, да вмъкнат (поради незнание) в исляма обичаи и практики, характерни за предишните им религии.

Въпреки тях общото между всички еретични 72 групи – макар да са възникнали поради политически и земни интереси – е своеволното тълкуване на свещените айети в Коран-и кирам, било то мухкем (ясни) или

мутешабих (неясни). Т.е. чрез развиване на философия и преправяйки значенията на айетите, за да “паснат” с техните идеи и убеждения, казаха, че си имат свои доказателства в Корани-и керим (т.е. “доказват научно” своите убеждения чрез отклоняване на значенията на айетите и хадисите). Например някои от тях приеха изрази като “ръката, лика или трона на Аллах” буквално или в зависимост от значенията в собствения им диалект и оприличиха Аллаху теаля на тяло. Тези секти (под общото наименование муджессиме), освен че не успяха да разберат Словото на Аллаху теаля и не приеха обясненията на ехли суннитските учени, които се опитаха да ги научат на истината, а и ги нападнаха идеологически и физически.

Първото разделение във вярата се появи след мъченическото убийство на хазрети Осман, причинено от един еврейин лицемер на име Абдуллах ибни Себе. Това е първото анархическо движение, насочено към разваляне на правилната и чиста вяра на мюсюлманите. Абдуллах ибни Себе, изтъквайки въпросите относно хиляфета на хазрети Али, се опита да разедини мюсюлманите. За да събере последователи и да ги убеди в своите идеи, измисли много неща, като дотолкова прекаля, че каза, че “Хазрети Али е пейгамбер” и “Аллах проникна в хазрети Али”. Успя да убеди част от хората. Сред тях имаше много такива, които гонеха политически страсти и стремления. Казвайки “Ние сме на страната на хазрети Али”, вмъкнаха в исляма изопачените си убеждения. С времето онези еретици, които твърдяха, че “Хиляфетът е право на хазрети Али”, получиха названието шиа (шиити). После шиитите се разделиха от ехли суннет и в други теми, а и помежду си се разделиха на още много подгрупи и течения.

След време се появиха такива, които се противопоставиха на хазрети Али и хазрети Муавийе, и получиха името хариджии. Част от тях не приеха отделни части от Коран-и керим, а други затънаха в ереси дотолкова, че повярваха в бъдещата поява на нов пейгамбер.

Друга еретична секта, а именно мутезиле, пък се роди от идеите на Васъл бин Ата, който първоначално бе ученик на Хасен-и Басри “радияллаху анх”. Каза, че онзи, който върши голям грях, не е нито мюсюлманин, нито неверник. Каза, че между вярата и неверието има един трети път. Хасен-и Басри, големият имам на ехли суннет и евлия, каза във връзка с него: “И’тезеле анна васъл”, т.е. Васъл се отдели от нас. От думата “итезеле” (отдели се) се появи името на самата секта – мутезиле. Неговите последователи се наричат мутезилии. В последвалите години по неговия път поеха основно хора, които са изучили философия или имат мерак към нея. Дотолкова се отклониха в разбиране на същината и качествата на Аллаху теаля, на съдбата и поклоненията, че остана косъм да попаднат в неверие.

Освен тях в различните времена на исляма и на различни географски ширини се появиха различни други секти, като мурджие, кадерийе, ибахийе, муджессиме и джебрийе. С течение на времето и сред тях се

появиха разделения и се появиха безброй подгрупи и секти, които успяха да се задържат за известно време и сетне потънаха в забрава. Напоследък особена опасност представлява ухабитската секта, която се появи в Арабския полуостров (вследствие дейността на Британската империя по разрушаване и разединяване на ислямската общност), и днес за нейното разпространението сред мюсюлманите се полагат големи усилия.

Еретичните секти просъществуваха за известно време и изчезнаха, но ехли суннитските мюсюлмани във всеки век запазиха мнозинство. Ехли суннет, защитаван и опазен от учените на ехли суннет, достигна до наши дни. Днес над половината мюсюлмани в света са последователи на ехли суннитската вяра.

Коран-и керим ни съобщава, че да се дели на групи във вярата е голямо зло. В 114. свещен аяет на сура Ниса по смисъл се казва: **“А който противоречи на Пророка, след като му се изясни напътствието, и се отделя от пътя на вярващите, ще го насочим по пътя, по който се е насочил, и ще го хвърлим в страшния Джехеннема.”** В 103. свещен аяет на сура Ал-и Имран по смисъл се казва: **“И се привържете всички здраво за въжето на Аллах (Коран-и керим). Не се делете на групи.”** Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” също е обяснил по ясен начин, че делението във вярата е голяма беда. В един известен хадис-и шериф се казва: **“Евреите се разделиха на седемдесет и една групи. Седемдесет от тях отидоха в Ада. Само една се спаси. Назаряните се разделиха на седемдесет и две групи. Седемдесет и една отидоха в Ада. Само една се спаси. След време моята общност ще се раздели на седемдесет и три групи. Седемдесет и две от тях ще отидат в Ада. Само една ще се спаси.”** Когато Есхаб-и кирам “радияллаху анхум еджма’ин” запитаха: “Коя е тази група”, отговори: **“Тази, която върви по пътя, който следвам аз и моите сподвижници.”**

В друг хадис-и шериф се казва: **“Моята общност ще се раздели на седемдесет и три групи. Седемдесет и две от тях ще бъдат погубени. Само една ще се спаси.”** Когато го запитаха: “Коя е тя?”, отговори: **“Ехли суннет вел джемаат.”** “Какво е ехли суннет вел джемаат?” **“Онези, които са по пътя, който днес следвам аз и моят есхаб.”**

Онзи, който събщи ехли суннитската вяра е Расулюллах “алейхисселям”. Есхаб-и кирам я научиха от самия източник, а Табиин-и изам от Есхаб-и кирам. Всички следващи поколения ги научиха от тях. По този начин ехли суннитската вяра достигна до нас чрез тази верига на предаване. Тези знания не биха могли да бъдат изнамерени с акъл (те са отвъд неговите възможности). Разумът не може да ги промени. Той служи само за тяхното разбиране. Т.е. акълът е нужен само за да ги разбере и оцени тяхната стойност. Всички учени по хадис притежаваха ехли суннитска вяра, т.е. бяха в ехли суннитския мезхеб. Четиримата мезхеб имами също бяха от него. Имамите по акида имам Матуриди и имам

Ешари също бяха от него. Те винаги разпространяваха само него. Защитиха този единствен мезхеб срещу еретиците и материалистите, затънали в блатото на древноелинската философия. Те живяха в едно и също време, но тъй като бяха в различни географски ширини и еретиците агресори, с които водеха борба бяха различни, с различно поведение и мисъл, използваха различни методи и доводи, за да докажат едно и също нещо. Това не показва, че са от различен мезхеб. Всички хиляди големи учени и евлии, които дойдоха след тях, проучиха книгите на тези двама велики имами и с единогласие потвърдиха, че са в ехли суннитския мезхеб. Ехли суннитските учени дадоха на нас (т.е. свещените айети и хадиси) ясните им и известни значения. Без наличието на крайна необходимост не прибъгнаха до те'вил, т.е. до промяна на явното значение. Не са направили никаква промяна, базирайки се на собствени разбирания и мисли. Еретиците и безмезхебниците, от друга страна, са последвали онова, което научили от гръцките философи и псевдо-учените, врагове на исляма, и не се притеснили да направят промени в знанията по вяра и дела.

През последните столетия еретични духовници, които се отделиха от вярата на ехли суннет, поеха по нов път, когато кръстиха селефийе (селефии, салафии, салафизъм). Казаха, че това е мезхеб във вярата и го записаха в своите книги. Реално обаче в исляма такъв мезхеб няма. Учените на ехли суннет никога не са говорили за нещо такова нито пък са писали в своите книги. В исляма има мезхеба на селеф-и салихин, т.е. мезхеба на ехли суннет. Селеф-и салихин (т.е. праведните предци) са мюсюлманите, които са живели през първите два века на исляма, похвалени в хадис-и шерифи. Т.е. селеф-и салихин е общото наименование на Есхаб-и кирам и Табиин. Вярата на тези честити хора се нарича мезхеба на ехли суннет вел джемаат. Това е мезхеб във вярата. Т.е. всички сахабета и техните ученици (Табиин) имаха една и съща вяра. Между тях в това отношение нямаше никакво разминаване. Имам Газали "рахметуллахи алейх" в своята книга **"Илджам-ул-авам"** ясно пояснява, че изразите "мезхебът на селеф" и "мезхебът на ехли суннет вел джемаат" са синоними по следния начин: "В тази книга ще покажа, че от групите по вяра истинска и правилна е само мезхебът на селеф. Ще Ви обясня, че онези, които се отделили от него, са еретици. "Мезхебът на селеф" означава вярата на Есхаб-и кирам и Табиин."

Големият учен Ибни Халифе Аливи, завършил египетския университет Езхер, в своята книга **"Акъдет-ус-селеф-и вел-халеф"** казва: "Както Ебу Зехра е написал в своята книга **"Тарих-ул-мезахиб-ул-ислямийе"**, група от хора, които се отклониха от ханбелитския мезхеб (т.е. станаха еретици), си сложиха името селефийун. Учени на ханбелитския мезхеб, като Ебул-Фередж и Ибнул-Джевзи, съобщиха, че тези селефии (салафити) не са по пътя на селеф-и салихин, а са еретици, последователи на муджесимитската секта. И така възпрепятстваха разпространението на

това фитне. По-късно, пред седми век, Ибни Теймийе ел-Харрани наново разпали това фитне. Онези, които си сложиха името салафити, казаха, че Ибни Теймийе е големият имам на салафизма. Ибн Теймия израсна в ханбелитския мезхеб, т.е. беше ехли суннет, но после се довери на своя акъл и започна да разпространява еретични идеи. Отдели се от ханбелитския мезхеб и се отдалечи от него. Пое по свой си път и отклони много хора в тази ерес. Неговите последователи нарекоха пътя на Ибн Теймия салафизъм. Някои повърхностни духовници, които не успяха да разучат и разберат източниците в исляма, промениха изразите “селеф” и “селеф-и салихин”, фигуриращи в книгите на ехли суннет, и ги предадоха и записаха като селефийе (салафизъм). Такъв мезхеб във вярата няма. Има един единствен (правилен) мезхеб във вярата, който Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” описа в своите хадис-и шерифи като “фърка-и наджийе (спасената група)”, а той е мезхебът на ехли суннет вел джемаат. Имам Матуриди и имам Ешари са двамата имами на този мезхеб и негови разпространители.”

Ебул Хасен Ешари казваше: “Превъзходството на шейхайн (хазрети Ебу Бекр и хазрети Омер) над останала общност е категорична. Който не вярва в този факт, е или невеж, или инат.”

Ще преведем отделни откъси от неговата книга **“Рисалетун иля ехли’с-сагр”**, която е написал с цел да предаде вярата на ехли суннет:

Хамд на Аллаху теалю, че ни стори да заобичае славната Сунна, която води до правия път, и ни отдалечи от бидатите, водещи до гибел. Изпълни сърцата ни със спокойствието и свежестта, следствия от категоричната ни и силна вяра (такава вяра се нарича якин). Стори ни ценни с исляма. Направи ни от онези, които следват Неговия Расул “алейхисселям” и се вкопчват за неговото водачество. Отреди да бъдем заедно с джемаата, пазейки ни от опасността на останем сами, отклонявайки се от пътя на Расулюллах “алейхисселям” и Есхаб-и кирам “алейхимурридван”.

Салют-у селям на Расулюллах “алейхисселям”, че ни призова към повелите и забраните на Аллаху теалю. В тази връзка Аллаху теалю му помогна със Своите айети. Дари го с чудеса и чрез тях заличи съмненията относно него. Чрез него научи хората как да постигнат доволството Му, с което заблудата загасна и си отиде. Истината засия и надделя. Расулюллах “алейхисселям” извърши своето пророческо задължение, предаде онова, което му бе съобщено, и даде наставления на своята общност.

Сега, о учени и големци от народа на Баб-ул-ебваб! Нека Аллаху теалю Ви опази със Своята велика сила. Нека Ви помага. Получих писмото Ви в Мединет-ус-Селям (Багдат). Написали сте, че се намирате в благата на Аллаху теалю и че състоянията Ви са правилни. Това разпръсна нашите страдания и мъки. Отправих много шукр на Аллаху теалю. Помолих Го да допълни и увеличи Своята щедрост към нас и Вас. Той е Онзи, Който приема дуите. Големите щедрости са подходящи Нему. Нека Аллаху теалю

бъде Вашият Помощник. Предната година – 267 (881) г. – бяхте ни задали някои въпроси. В писмото сте загатнали и за тях. Написали сте, че много сте ги харесали, че Ви били много полезни, заличили всичките Ви съмнения и Ви отвърнали от онези, които са искали да Ви убедят. Когато прочетох тези неща, отправих хамд на Аллаху теалю, че е опазил нас и Вас от съмненията на онези, които заблуждават в религията и отвръщат хората от подчинение към Расулюллах.

Искате от нас да Ви запишем онези неща, които селеф-и салихин са приели за основа. Всички последвали ги поколения са последвали тези знания и се опазили от състояния на конфронтация с Коран-и керим и славната Сунна, в които са изпаднали еретиците (бидатчиите). Тъй като сте изявиали, че имате голяма нужда от тези знания, проявих бързина да Ви отговоря и поради уважението ми към Вас, и поради правата, които имате над мен.

Написах Ви някои основни знания, заедно с техните доказателства. Те ще Ви покажат, че сте по правия път, следвайки селеф-и салихин, а еретиците са изпаднали в заблуда, влизайки в стълкновение с тях. Освен това ще докажат, че с това си поведение те следват метода на философите, които отричат знанията, донесени от пейгамберите “алейхимесселям”. Написах онова, което следваше да напиша на Вас и тези, които размишляват върху тях. Надявам се да постигна севабите на Аллаху теалю, като задоволя Вашите желания, очаквайки помощ и разчитайки на Аллаху теалю. Той ми е достатъчен. Колко добър Довереник е Той.

Нека Аллаху теалю Ви напъти в правия път. Знайте, че пътят на селеф-и салихин и техните последователи (халеф) е следният:

Когато Аллаху теалю изпрати Мухаммед “алейхисселям” като пейгамбер на целия свят, хората се бяха разделили на конфронтиращи се групи. Някои от тях бяха притежатели на Писания. Т.е. бяха променили Тората и Евангелието, изпратени от Аллаху теалю, и със самоизмислени неща призоваваха хората към Него. Друга група бяха философите. Те, разчитайки на своя разум, извлякоха куп заблудени резултати, и доведоха до появата на многобройни заблудени течения. Някои хора бяха брамини. Те отричаха Пейгамбера на Аллаху теалю. Някои хора бяха атеисти. Те твърдяха, че Вселената ще продължи своето битие за вечно и никога не ще изчезне. Други хора бяха огнепоклонници. Те пък твърдяха неща, които никога не бяха изпитали и разбрали. Други хора пък бяха идолопоклонници. Те се кланяха на идоли и тънеха в заблуда. Пейгамберът ни, от друга страна, призова всички хора да повярват в битието и единосъщието на Аллаху теалю, Собственика и Създателя на Вселената и всичко в нея отпосле. Съобщи им, че пътя, по който вървят, е грешен и че трябва да го напуснат. С явни знамения и чудеса им доказаха грешността на техните пътища и правотата на нещата, които самият той предаде от Аллаху теалю. После им разясни как следва да се рабува на Аллаху теалю.

Той беше изпратил пейгамбера ни Мухаммед “алейхисселям” да научи и разясни тези неща на хората. Показа им, че разликите в техните езици, образи и други неща са доказателства за факта, че те са създадени отпосле. Показа им пътя да опознаят Аллаху теаля чрез онези неща в тях самите и в другите създания, които свидетелстват за наличието на Аллаху теаля и на Неговата воля. В 20-21. аяет на сура Зарият по смисъл се казва: **“За потвърждаващите на земята има много знамения (поучителни неща) и в самия вас (от вашите клетки до вашите тела, които свидетелстват за силата и величието на Аллаху теаля). Нима няма да съзрете още.”**

За стadiите на човешкото възпитание, за различията във вида им се загатва по смисъл в следните свещени айти: **“Ние несъмнено сътворихме човека (Адем) от същината на глината. После поставихме потеклото на Адем като частица сперма на сигурно място (в утробата). После превърнахме онази сперма в кръвен съсирек. После превърнахме този съсирек в парче месо, което превърнахме в кости, и ги облякохме с плът. После му дадохме друго сътворение (душа). Виж колко Преславен е Аллаху теаля, Най-прекрасния сред Даващите вид.”**

Това са най-явните доказателства, че битието на Аллаху теаля е необходимо, и че притежава воля.

Човекът е създаден от същината на глината. Глината има потенциала да придобие различна форма, но фактът, че е придобил най-красивата форма, с характерни особености и черти, недвусмислено показва наличието на един Творец.

Когато погледнем човека, виждаме следните неща:

1. Има характерен за себе си образ, ненаподобяващ този на другите същества;
2. Притежава характерни средства (сетивни органи), като слух, зрение, обоняние, вкус и допир, чрез които набавя своите нужди;
3. Средства за хранене, които се проявяват при нужда. Например едно новородено дете набавя своята храна като суче своята майка, защото в този миг няма зъби. Не може само да си набави храна. След време се вьоръжава със зъби, чрез които задоволява своята нужда от храна.
4. Храните, които се приемат през устата, попадат в стомаха, който, от своя страна, ги смила и раздробява, и довежда до състояние, в което чрез фини пътища достига чак до костите и ноктите.
5. Черният дроб е подготвен за дейност като да секретира жлъчна течност, контролира нивото на кръвната захар и обезврежда отровите в кръвта до известно ниво.
6. Белият дроб пък е подготвен да поеме свежия въздух и да го прати до всички тъкани в тялото чрез кръвния поток и да поеме и изхвърли чрез дъха замърсения въздух.

8. Освен тях са налице и системи, пригодени да изхвърлят остатъчните вещества от храната.

Наред с тях има още безброй неща, чието битие на случаен принцип е невъзможно. Те показват безспорното наличие на един Творец, който влага ред в тяхната дейност. Тяхното сътворение от глинена същина и вода и тяхната структура и систематизация изискват битието на Творец и Вложител на ред. Всеки притежател на ум, който го използва, би разбрал тези неща. Както дори и една сграда не би могла да се появи от нищото без да има уредник и майстор, така и появата на гореизброените неща в ред и хармония от глина и вода не би била мислима от само себе си без наличието на Творец и Уредник.

Аллаху теаля, казвайки по смисъл: **“И наистина в сътворяването на небесата и земята и в смяната на нощта и деня има знамения, категорични доказателства за разумните относно битието, силата и величието на Аллах”** (Ал-и Имран:190), още по-силно и ясно прояви този факт (че всичко, освен Него, е създадено отпосле).” Загатнаха се за големите ползи, които се проявяват чрез движенията в небесата (земята, луната и слънцето). Например нощта дава възможност на хората да си починат и охлажда посевите, станали обект на жарките лъчи на слънцето, а денят е създаден, за да може създанията да се разпръснат из земната повърхност и осигурят собствената прехрана. Ако нощта беше постоянна, тъмнината щеше да ги възпре да прибягнат до причини, които биха им били от полза. И ако денят беше постоянен, по същия начин, това също щеше да е вредно. Хората, приемайки за възможност постоянната светлина, биха заработили алчно и почивали малко, което би ги погубило. Ето защо за тях денят бе сторен толкова дълъг, че да не задмине техния потенциал за труд, и нощта дълга толкова, колкото да осигури нужната почивка. Така с умереност, възползвайки се от нощния хлад и дневната топлина, ще извършат работа, с която да спечелят онова, което е нужно на тях, на техните посеви, имоти и животни. Чрез тази уредба Аллаху теаля е проявил милост и щедрост към Своите създания.

Цветовете, обгръщащи творението са съгласувани с техните очи. Ако подборът беше друг, щеше да увреди очите.

Макар телата да са големи и тежки, всички земи, небеса и обекти в тях, и взаимовръзките помежду им, се нуждаят от Аллаху теаля. В 41. свещен аяет на сура Фатър по смисъл се казва: **“Аллаху теаля държи небесата и земята да не се разрушат, а като се разрушат, никой не може да ги държи, освен Него. Той е всеблаг и много опрощаващ.”** Този свещен аяет ни показва, че земята и небесата стоят по своите места само чрез Аллаху теаля и никой друг, и че ако нямаше кой да ги държи, не биха могли да стоят по местата си.

Философите, поради своите материалистически убеждения, твърдят, че дърветата и родените от тях плодове се появяват само с въздействието на

пръстта, водата, огъня и въздуха. В опровержение на тях Аллаху теалю по смисъл казва: **“По земята има съседни участъци и градини с грозде, посеви и палми с общ корен и поотделно, поливани с една вода. Ние правим едни от тях по-ценни от други. (Те са различни по отношение на вкус, цвят и ценност.) Несъмнено в това има много поуки (знамения) за хора проумяващи.”** (Рад:4)

Освен това Аллаху теалю изяви като доказателство реда във всички Негови дела за факта, че е Творецът на цялото битие и е един. Аллаху теалю няма съдружник в Своите дела. В 22. адет на сура Енбия по смисъл се казва: **“Земята и небето щяха да се разрушат ако на тях имаше други богове, освен Аллаху теалю.”**

Някои хора приемат, че са сътворени, но не повярваха в повторното съживяване. Аллаху теалю им събщи, че това ще се случи. Когато хората видяха повторното съживяване за невъзможно и казаха: “Кой ще съживи тези изгнили кокали!”, Аллаху теалю по смисъл им отговори: **“Кажи(, о, Пророко Мой!): “Ще ги съживи онзи, който ги сътвори за първи път... Онзи, който стори за вас огън от зеленото дърво и сега от него палите.”** (Ясин: 79-80) Дърветата, наречени ушар и мурах, когато при вятър се опрат и потъркат, дори да са зелени, се запалват. Аллаху теалю ги стори доказателство, че е възможно гнилите кокала и разпокъсани кожи да се върнат към живот. (Ушар и мурах са два вида дървета, които в минали времена арабите използваша за палене на огън.)

После удря в техните лица, че да се кланя на собственоръчно издялани идоли е заблуда със следните свещени айти по смисъл: **“Нима служите на онова, което сами сте издялали? Аллах сътвори вас и онова, което правите (Саффат: 95-96).”** С това разкри, че е ваджиб да се служи не на идоли, а на Него. Т.е. “Щом идолът не може да придобие образа и вида на идол, без да бъде издялан и изработен, то без сътворението на Аллаху теалю нямаше да ги има и вашите образи. Това е лесноразбираем факт. Аз творя вас и онова, което е издялано от вас. Ето защо не те, а Аз заслужавам поклонение, защото Аз ви дарявам със силата да извършите своите дела.”

В 91. свещен адет на сура Енам Аллаху теалю опровергава онези, които отричат пейгамберите му “алейхисселям”. По смисъл се казва: **“Евреите не успяха да оценят Аллаху теалю с истинското Му величие, защото казаха: “Аллах не низпосла нищо на човек.”** (Отрекоха откровението и книгите.) Кажу им: **“Кой тогава низпосла онази Книга, която Муса донесе като светлина и напътствие за хората, и която сторихте на отрязъци и разкривате онова, което ви изнася, и крият по-голямата ѝ част? И бяхте научени на онова, което не знаехте нито вие, нито бащите ви. О, Пророко Мой! Ти кажи Аллах (я низпосла)! После ги остави да се забавляват в своите заблудени клюки.”**

В 165. адет на сура Ниса по смисъл се казва: **“Изпратихме пейгамбери като благовестители (с Дженнета му’мините) и плашители (с Ада**

неверниците), за да нямат хората довод и оправдание пред Аллах подир пейгамберите, казвайки (утре) в Съдния ден: “Никой не ни е призовал към вярата.”

Расулюллах “алейхисселям” посочи довод за себе си пред хората на Писанието от техните книги, където неговите качества, име и характеристики бяха посочени. Хората на Писанието ги прикриха.

Аллаху теалю помогна Расулюллах “алейхисселям” с чудеса, за да докаже на хората, че е истински пейгамбер и правдив в своите слова. Като най-голямо чудо го дари с Коран-и керим. Съдружаващите не вярваха, че Коран-и керим е слово на Аллаху теалю. Казаха, че е слово на Мухаммед “алейхисселям”. Аллаху теалю прикани десетима от най-големите красноречи и литератори на времето да кажат подобно слово на десет айети от Коран-и керим или само един. Съобщи им, че дори всички хора и джинове да обединят усилия, не биха могли да смогнат. И наистина хората останаха безсилни да кажат подобно слово, с което останаха без оправдание пред Расулюллах за своето неверие.

Муса “алейхисселям”, по същия начин, хем орезил магьосниците на фараона със своя жезъл, хем остави хората без оправдания за тяхното неверие. И магьосниците, и всички останали свидетели бяха убедени, че чудните неща, които прояви жезълът на Муса “алейхисселям” са отвъд техните възможности, че дори не биха си и представили да се заемат с нещо такова и че само Аллаху теалю е Способен на това. (И сетне пред това чудо на Муха “алейхисселям” магьосниците повярваха в него.)

Иса “алейхисселям”, от своя страна, съживи мъртвците, изцери без лекарство слепите по рождение, болните от проказа и с чудеса, които обезсилиха хората на времето и най-напредналите лекари, ги остави без оправдание в тяхното неверие. (Защото тези неща биха били само по силите на човек, който е подпомаган от Аллаху теалю.)

По същия начин Расулюллах “алейхисселям” остави големите поети на своето време без оправдание в тяхното неверие, защото и те видяха и осъзнаха величието на Коран-и керим от поетически и литературен аспект.

Ето по този начин Расулюллах “алейхисселям” показваше на хората от изброените горе групи – чрез своите доказателства и чудеса – че са поели в заблуда, а истински е пътят, към който зове той. Макар че Расулюллах им сочеше необорими доказателства и беше останал сред тях за дълго време, не успяха да постигнат честта да повярват поради разяреността на своите страсти.

Малка част от чудесата, с които Аллаху теалю дари Расулюллах “алейхисселям”, са както следва:

- хранеше голямо множество от хора във времена на силен глад с много малко количество храна, което не намаляваше при ядене;
- във времена на силна жажда от благословените му пръсти течеше вода, от която хората и животните пиеха до насита;

- един вълк проговори с него;
- една опечена овца, която беше поръсена с отрова, проговори и каза, че е отровна;
- луната се разцепи на две;
- една дърво, което беше повикано, излезе от своето място и дойде пред него и после пак с негова заповед се върна обратно;
- съобщаваше нещата, които хората криеха в своите сърца и чакаха от Расулюллах да ги познае.

Аллаху теаля знае скритите неща и по-скритите от скритите. Всичко е известно Нему. На небето и земята няма нищо, което да остане в тайна от Него.

В Съдния ден вярващите ще видят Аллаху теаля. В Коран-и керим по смисъл се казва: **“Много лица в онзи Ден (на Къямета) ще възсият със своята красота и ще гледат своя Господ. (Къйама: 22-23)”** Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Както виждате луната, така ще видите и в Съдния ден вашия Господ. Няма да изпитате трудност в това да Го видите.”**

Аллаху теаля не се нуждае от нито едно от Своите създания. Той заблуждава когото пожелае и напътва когото пожелае. Когото пожелае сторва да е ценен, беден или богат. В делата Му няма никакви недостатъци. Той е безусловният Собственик на всичко. Прави каквото Си пожелае.

Аллаху теаля раздели Своите създания на две части. Първата я създаде за Дженнета. Записа техните имена заедно с тези на бащите им. Другата част я създаде за Ада. Записа и техните имена. Между Расулюллах “алейхисселям” и хазрети Омер “радияллаху анх” се проведе следния разговор:

- О, Расуляллах! Извършена ли е нашата равносметка или току-що е започнала?

- **Това са неща, чиято равносметка е приключена.**

- Тогава защо вършим дела, о, Расуляллах?

- **Вършете ибадети! На всеки му е лесно да прави онова, което му е предопределено в изначалността.**

Онези, които са повярвали в Аллаху теаля и Пейгамбера ни “алейхисселям” не напускат исляма заради нито един грях, освен неверието. Ехл-и къбле (еретичните 72 групи) са отговорни пред всички закони на исляма, защото не напускат исляма поради нито един от своите грехове.

За никой грешник не би могло да се каже, че е категорично за Дженнема, нито пък за някой смирен мюсюлманин би могло да се каже, че е категорично за Дженнета, освен за онези, които Расулюллах “алейхисселям” е благовестил с Дженнет.

Има меляикета, които записват делата на хората. Гробното наказание е истина. Хората, след като бъдат съживени в гроба, ще бъдат подложени на равносметка. Ще им бъдат задавани въпроси. Аллаху теая ще улесни отговора, на когото пожелае. При първото протръбяване с рога всичко на небесата и онези, които Аллах пожелае, ще умрат. При второто отново ще бъдат съживени. Аллаху теая ще ги стори да възкръснат боси и голи, както при първото им сътворяване. В Съдния ден телата, които (в земния живот) се подчинявали или възпротивявали на Аллаху теая, ще бъдат съживени. Ще бъдат съживени ръцете, краката и езиците, които са вършели грехове и севаби, и ще засвидетелстват за своите собственици. Аллаху теая ще изгради характерна везна за претегляне делата на хората. Чийто севаб натежи, ще постигне спасение, а чийто се окаже лек, ще намери голяма загуба и покруса. В Съдния ден на хората ще им бъдат връчени книгите с делата им. Чиято книга бъде дадена отдясно, ще бъде подложен на лека равносметка. Ако бъде дадена отляво, ще бъде наказан.

Сърат е мост, изграден над Ада. Хората ще преминат през него бързо или бавно в зависимост от своите дела. (Когато се говори за моста и везната в Съдния ден, не бива да си ги представяме за тези от земния живот. Това се отнася и за моста Сърат. Трябва да се повярва, че ще има везна за претегляна на делата, но не бива да се мисли за нейния вид.)

Който има вяра в своето сърце, колкото частица, ще бъде изгарян в Ада в зависимост от своя грях и сетне изведен от нея.

Застъпничеството на Расулюллах “алейхисселям” ще е за вършителите на големи грехове от общността. Една група от общността на Мухаммед “алейхисселям” ще бъде изгаряна в Ада. Когато станат черни като въглища, ще бъдат изведени оттам и изкъпани в реките на живота. Телата им ще бъдат възстановени и ще станат свежи като невидели никакво мъчение. В Съдния ден Расулюллах “алейхисселям” ще има басейн, при който ще дойде общността да пие от него. Който изпие от нея, никога няма да ожадне.

Няма да имат дял от него онези, които са променили правия път, унаследен от Расулюллах.

Ваджиб е да се вярва в преданието, което дава информация за Възнесението на Расулюллах “алейхисселям”.

Трябва да се вярва, че:

- ще дойде Деджал;
- ще дойде Иса “алейхисселям” и ще убие Деджал;
- слънцето ще изгрее от Запад;
- ще излезе Даббет-ул-ард;

и в други признаци, които ще се случат преди Къямета и са предадени с теватур.

Мюсюлманите трябва да потвърдят и повярват във всичко, което е посочено в айетите и сахих хадисите. В онези от тях, които са отвъд

възможностите на човешкото знание, също трябва да се повярва, казвайки: “Вярвам в онова, което Аллаху теаля е искал да каже.”

За мюсюлманите е ваджиб да правят емр-и ма’руф и нехй-и анил мункер (да се повелява доброто и възбранява злото). Ако имат сила, трябва да възпрат злото с ръка и език. Ако нямат, със сърце.

Както е посочил Расулюллах “алейхисселям” в хадис-и шерифи, най-добрият век е този на Есхаб-и кирам “радияллаху анхум”. После е векът на Табиин и Тебе-и табиин. Най-великите сред Есхаба са онези, които са участвали в битката при Бедр, а сред тях най-високопоставени са Ашере-и мубешшире (десетимата сахабии, блавестени с Дженнет), а сред тях четиримата халифи. [Хазрети Ебу Бекр, хазрети Омер, хазрети Осман и хазрети Али “радияллаху анхум”.] Тяхното управление бе по желание на тогавашните мюсюлмани. Мюсюлманите са постигнали единодушие в тяхната последователност.

Величието сред Есхаб-и Бедр, които са съставени от мухаджири и енсари, – след Ашере-и мубешшире – е по реда на тяхното приемане на исляма и изселване от Мекка. Дори и онзи сахабин, който е останал един час в присъствието на Расулюллах “алейхисселям”, след като е повярвал в призованите от него неща, и го е видял само веднъж, е с по-висока степен от Табиин.

За Есхаб-и кирам не бива да се говори нищо, освен добро. Трябва да се разчуют техните добри дела. За делата им трябва да се извърши сахих и правилен те’вил (т.е. да се разтълкуват правилно), и да се вярва, че техният път е най-правилният.

[Трябва да се знае, че войните между Есхаб-и кирам “алейхимуридван” са продиктувани поради добри помисли и причини. Тези разделения не бяха причинени от страсти на нефса или гонене на позиция и политическа власт, защото всички тези изброени неща са от злините на нефса. А нефсът на Есхаб-и кирам “алейхимуридван”, от друга страна, в присъствието на Най-добрия сред човечеството “салляллаху алейхи ве селлем”, се прочишти. Трябва да се знае само дотолкова, че в тези войни, които се случиха във времето на хазрети Али “радияллаху анх”, прав беше той. Онези, които се отделиха, допуснаха грешка, но тъй като тя бе в иджтихада, не би могло да става дума за порицание, камо ли да бъдат определени за фасъци. Грешката в иджтихада не е грях. Не се позволява дори да се порицае, защото и онзи, който върши грешен иджтихад, печели един севаб. Всички сподвижници на Расулюллах “алейхисселям” бяха муджтехиди. Всички те бяха справедливи. Всички знания, предадени от тях, са ценни. По отношение на правдивост между знанията, предадени от едната и другата група, няма никаква разлика. Войните между тях не са причина за губене на доверие в тях. Следователно трябва да се обича всеки един от тях, защото обичта към тях е продиктувана от обичта към Пейгамбера ни “алейхисселям”. В хадис-и шериф се казва: **“Който ги**

обича, ги обича, защото обича мен.” Враждата към тях е равносилна на вражда към Расулюллах “алейхисселям”. В друг хадис-и шериф се казва: **“Който оказва вражда към тях, го прави, защото е мой враг.”** Уважението към тях е равносилно на уважение към Расулюллах и неуважението към тях е равносилно на неуважение към него. Големият евлия Ебу Бекр-и Шибли “радияллаху анх” казваше: “Който не уважава Есхаб-и кирам “радияллаху анхум”, няма да е повярвал в Расулюллах “алейхисселям”.”] В тази връзка Селеф-и салихин последваха следния хадис-и шериф на Пейгамбера ни “алейхисселям”: **“Когато се спомене за моя есхаб, дръжте си езика.”** Учените на исляма казаха, че този хадис-и шериф означава: “Не ги споменавайте с друго, освен с добро.” В друг хадис-и шериф се казва: **“Не ми причинявайте страдание заради моя Есхаб. Кълна се в Аллаху теалю, в Чиято сила е моят нефс, че ако един от вас даде злато, колкото планината Ухуд, за някакво добро дело, не би спечелил севаба на онова, което те печелят за едно малко или половин мерило.”** Аллаху теалю ги похвали в Коран-и керим, където по смисъл се казва: **“Мухаммед (алейхисселям) е пратеникът на Аллаху теалю. А онези, които са заедно с него (т.е. Есхаб-и кирам), са много строги към неверниците и изключително милостиви помежду си. Виждаш ги да се покланят в руку и свеждат чело до земята в суждуд, търсейки севаб и доволство от Аллаху теалю. Техният белег (поради многото изпълнени намази) е по лицата им вследствие на седждетата. Такова е описанието им в Тората...”** (Фетх:29)

Както делата на синовете на Якуб “алейхисселям” не занижават тяхната стойност, така и земните дела на Есхаб-и кирам “радияллаху анхум” не занижават тяхната стойност.

За никого не е джаиз да излезе отвъд нещата, в които селеф-и салихин са имали единодушие или разногласие.

Мюсюлманите трябва да си вършат взаимно добро и да се обичат, но трябва да отбягват такива, които клеветят един от сподвижниците, роднините или благословените съпруги на Пейгамбера ни “алейхисселям”.

Ето това са основните знания, върху които е бил изграден пътят на Селеф-и салихин. Те в своите знания се подчиниха на Книгата и Сунната. Халеф (последвалите ги учени) също се подчиниха на тях. Нека Аллаху теалю стори нас и Вас да се възползваме от тези знания.

Източници

- 1) Тебйину кизб-ил-муфтери; стр. 38, 39
- 2) Табакат-уш-Шафиййе; том 3., стр. 347
- 3) Ел-милел вен-нихал; том 1., стр. 94
- 4) Темхид (Бакълляни); стр. 3 и нататък
- 5) Рисале-и Кушейри; стр. 1, 3
- 6) Шезерат-уз-зехеб; том 3., стр. 131

- 7) **Тарих-и Багдад**; том 11., стр. 346
- 8) **Илджам-ул-авам**; стр. 4
- 9) **Есас-ут-такдис**; стр. 98
- 10) **Фетава-йи хадисийе** (Ибни Хаджер Хейтеми); стр. 111
- 11) **Назм-ул-фераид**; стр. 17
- 12) **Кавл-ул-фасл**; стр. 3
- 13) **Татхир-ул-фуад минденис-ил и'тикад**; стр. 5
- 14) **Дурр-ул-мухтар** (частта за свидетелството); том 4.
- 15) **Там Илмихал Сеадет-и Ебедийе**; стр. 439, 1000
- 16) **Рехбер Ансиклопедиси**; том 4., стр. 323